

ZGODBE, KI BI SE LAHKO ZGODILE ...

BOJAN EKSELENSKI
TO SE LAHKO ZGODI
TUDI VAM

ALI PA TUDI NE ...

Kolofon

Bojan Ekselenski:

To se lahko zgodi tudi vam

Copyright © 2019 by Bojan Ekselenski, vse pravice pridržane.

Avtor fotografij:

Bojan Ekselenski

Oblikovanje in fotografije naslovnice

Bojan Ekselenski

Prelom in oblikovanje:

Bojan Ekselenski

Spremna beseda:

Matej Krajnc

Založba

Bojan Ekselenski, samozaložba

Zbirka:

Fantazija

V Celju, 2019

1. izdaja, naklada 200 izvodov, začetna cena 14 €

Tisk: Grafika Gracer d.o.o.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-32

EKSELENSKI, Bojan

To se lahko zgodi tudi vam : zvrhan pehar zgodb o koncu sveta in drugih prigodah / [besedilo, fotografije] Bojan Ekselenski ; [spremna beseda Matej Krajnc]. - 1. izd. - V Celju : samozal. B. Ekselenski, 2019. - (Zbirka Fantazija)

ISBN 978-961-94219-5-6

COBISS.SI-ID 300726016

Kazalo vsebine

UVODNI UVOD	5
Spremna beseda	
Spoznavanje zgodovine in družbe	6
Uvod v palčka Bibija	8
ZBRANI KONCI ZGODOVINE	13
Mobilna apokalipsa	14
Črvina vernih ali apokalipsa nevernih	17
Otroška napaka	21
Deveti maj	25
Svetovna vojna	29
Zmajska psihiatrija	32
Reload	37
Grdini	40
Rešitev	44
KRONOMANTIČNA IGRALNICA	47
Terorist	48
Virus resnice ali Arči se pojavi	51
Slava za nesmrtnost	55
Časovni kredit	58
Zvezda je pred mano	63
DUET SLOVENSKIH LJUDSKIH PRAVLJIC	66
Ko pride knjižničar	66
Ko pride Matilda	69
ZAPISANO PO RESNIČNIH DOGODKIH	73
Vinska arbitraža	74
Gospod predsednik	78
Privezan	85
Mojstrova kriminaliteta	87
Sanja Odiseja androide in ovce	90
Zvezdni otrok	93

TO SE LAHKO ZGODI TUDI VAM	99
Arthurjeva dežela izgubljenih	100
Krogla	116
Odsev v Sedmerih jezerih	118
Pogrebni govor	118
Okvara moralnega kompasa ali odisejada Mačka v žaklju	119
Venček po dvajset - kratko in slastno z 0 kcal	122
RESNIČNI DOGODKI - ČASTNA SKAVTSKA, DA JE BILO TAKO	125
Ukradeno darilo	126
Hecnosti generalne inšpekcije in druge vojaške prigode	127
V čudovitem svetu Martuljkov - planinski potopis	148
Planinska fotogalerija	155
Bibliografija	157
Biografija	164

Celje ... Mesto s tisočletno zgodovino.

Uvodni uvod

Matej Krajnc

ZBRANI KONCI ZGODOVINE V ZGODBAH BOJANA EKSELENSKEGA

Čeprav Bojan Ekselenski pričujočo prozno zbirko opredeli kot zbirko zgodb, sem ob branju dobil občutek, da gre za nekaj več; za inovativen hibrid zgodb, pričevanj, neke vrste kolumen ali blogov, domišljjskih, nadrealističnih in intertekstualnih zapisov, skratka za zelo sodobno literarno delo, ki pred bralca postavlja duhovito, sproščeno, a tudi zahtevno branje. Svetovi Bojana Ekselenskega namreč niso preprosti, zelo kompleksni in sodobni so, tehnološko ozaveščeni, a hkrati humani v svoji sodobni dehumanizaciji, od bralca terjajo angažma, bralec je tisti, ki postavlja njihovo podstat v pravo empirično dimenzijo ... in se s tem naenkrat znajde tudi na koncu zgodovine. Ki ga ne bo čakal, zgolj domišljjal si ga bo, a ga hkrati soustvarjal, spreminjal, oblikoval in pregnetel v dolgotrajno bralsko izkušnjo.

Avtor je svojo literaturo tematsko razporedil po sklopih in osrednji je morda ravno ta, ki naslavlja naš zapis, saj se nanj tako ali drugače vežejo vsi drugi. A ustavimo se za hip pri naslovu: *To se lahko zgodi tudi vam*. Kaj se lahko zgodi, to je morda prvo vprašanje, ki si ga moramo zastaviti – a mar lahko nanj odgovorimo takole na hitro, bralcu v uvid? No ja, bralec ima na voljo podnaslov: *Zbirka zgodb o koncu sveta in druge prigode*. Se lahko torej nam vsem zgodi konec sveta? Nekoč se bo menda neizogibno zgodil, pravijo, in tako so napovedovali že mnogi, tudi novočasni bardi, kot sta Hank Williams in Nobelovec Bob Dylan; ta je že od vsega začetka po navdihih Biblije, Blakea in tudi Williamsa napovedoval pogrom, tako ali drugače, sploh pa v novem tisočletju, ko je v pesmih dokazoval, da nam ni pomoči. Gre torej verjeti Nobelovcu? Je zbirka Bojana Ekselenskega še eno logično poglavje v apokaliptičnem literarnem arzenalu?

Ne bo šlo tako zlahka! Ekselenski sicer svojo zbirko res podnaslovi, kot jo pač podnaslovi, a njegove zgodbe merijo nekolikanj drugam – v satirično, »mentalitetno« podstat, ki je lahko fantazijska (to je njegovo raziskovalno področje), a hej, ko beremo te zgodbe, se nekako zraven ne oglaš Ježkova pesem *Za dva groša fantazije*. Oglaš se babilonski stolp literature in smisel podnaslova se razkrije v strukturi. Stopimo torej na začetek prejšnjega odstavka. Že na začetku knjige, ko nas kmalu po Bibiju pozdravi že omenjeni »osrednji« sklop, je kaj hitro jasno, kam meri avtor z naslovom in podnaslovom

knjige. Preberimo nekaj poglavij: *Svetovna vojna*, *Mobilna apokalipsa*, *Deveti maj* ... Kästner, Wells in Douglas Adams so si nekje podali roke in stopili med nas v novi avtorski obleki, kot učinkovit hibrid že poznanega z novo, tako humorno kot izredno resno avtorsko noto. Zbrani konci zgodovine so zgodovina, ki se vedno znova končuje in nato vedno znova začenja. Prej omenjeni naslovi poglavij so zgodovina tisočletja, tega in prejšnjega, v njih so zbrani vsi mentalitetni pragovi, s katerimi se spopadamo dandanes, in jih ne moremo/nočemo prestopiti, ker preveč verjamemo bleferjem, Yoda pa zadaj preveč potihlo vpije *Off you must f*ck!* In z vsakim sklopom – da, ta »osrednji« službi, kot smo že omenili, za odlično izhodišče – stopamo korak dlje v zgodovino, v skeč mentalitete in, posledično, ker je zadeva izpisana in tako domišljena, v literaturo. *Duet slovenskih ljudskih pravljič* je tako nov vrhunec v svojstveni intertekstualnosti te literature, medžanr (?), metažanr (?), in ne, nikar ne jemljite *Očrta literarne teorije v roke*, ta je ostal pregloboko v konvencionali 20. stoletja, tu pa nas čakajo še čisto empirične satire sodobja/sodobnosti (*Zapisano po resničnih dogodkih*) in v sklopu, ki naslavlja knjigo, bržčas *yet-to-be* empirija ali, še verjetneje, *paralelna empirija*. Tolkien se namreč ni motil in Martin tudi ne. Pravzaprav tudi Smrkci ne, ko smo že pri tem, in tudi njihovo fantazijsko ozadje se da po svoje zaznati v knjigi.

Čisto na koncu pa – resnični dogodki, ko postane Ekselenski hribolazec, vojak, fotograf, občan ... Vse, kar seveda tudi je ... In hkrati neke vrste blogger ali kolumnist, če vam je ljubše. To podpre s fotogalerijo, slovarčkom (soldaškim) in bibliografijo na koncu knjige ... Kaj je zdaj to, tisoč bobrov Ontarija? Na levo krug? Kam torej?

Za začetek tja, kamor nam pove sam avtor na začetku – in še malce domišljije zraven, bralske, seveda. Vse interpretacije, ki smo jih zapisali v temle sestavku, je avtor pravzaprav »prehitel« s svojo uvodno razlago posameznih razdelkov, kjer jedrnato pove, kako je z vsebino knjige – s konci zgodovine, z reflektiranjem časa skozi literaturo v razdelku zapisanega po resničnih dogodkih ... Pa vendar: *za začetek*, smo rekli. *Za začetek tja*. Avtor naj bo prva stopnica, ki ostane nekje v žepu in služi kot kamenček na poti. Potem pa hrabro v vse te svetove, v vsa ta raziskovanja, namige, interpretiranja, mentalitete, zrcala, raziskovanja, medbesedilnost in druge literarne kreacije, ki nam jih prinaša knjiga. Kot nekakšna enciklopedija literatur lahko deluje, kajne, avtor, tako nam namigneš? Ali pa, navsezadnje, vendarle, naposled, v summi summarum: kot dobro branje. Ki ni dolgočasno, ki se ne jemlje preresno, a nas hkrati resno jemlje. Kot zgodovina pač. Prepričajte se sami!

Spoznavanje zgodovine in družbe

Zbirke zgodb so zahtevne, a prisrčne literarne pojedinke. Zgodbe, ki sledijo Uvodu, so vsebinsko precej pisane in ohlapno umeščene v pripovedne sklope. Uvrstitev je bila odvisna od mojih trenutnih kapric.

Če se je zgodovina nekje in nekoč začela, se mora po logiki determinizma nekako, nekje in nekdam tudi zaključiti. O tem sem spregovoril v **Zbranih koncih zgodovine**. Bomo ljudje doživeli ali preživeli konec? Težko verjamem. Preveliki bebci smo za to razkošje. Komu je namenjen konec sveta in/ali veselja? Predvsem raznim bogovom, polbogovom, lažnim bogovom, bolnikom, ki so preživeli, a ne bi smeli, ali nesrečnikom, ki so pozabili napolniti baterijo.

Kronomantična igralnica je po svoje zabavna. Ni lepšega, kot pozabiti, preden se sploh pojavi. Ljudje od nekdam sanjajo o nesmrtnosti in gospodstvu nad časom. Seveda se kar obrišimo pod nosom za vladavino časa. Na srečo. Igranje na časovne strune je lep primer, kako umetnino razdreti v kič.

Zapisi po resničnih dogodkih dajejo upanje vsem, ki mislijo, da mora literatura reflektirati čas, v katerem je nastala. Kaj pa reflektiranje časa, ki se ne jemlje resno? Vse te zgodbe so zapisane po resničnih dogodkih, ki bi se mogoče lahko zgodili. Nekateri dogodki so tako sramežljive deklinje, da sploh nočejo iz varnega zavetja domišljije. Od tam so potegnjeni, ker jih je nekdo ven povlekel za ušesa in si z realizmom po zajtrku na koncu veselja obrisal nos.

To se lahko zgodi tudi vam je zbirka opozoril in navodil za uporabo, kaj vas lahko doleti, če ste se zbudili v napačno veselje. Znajdete se lahko v skrajno nerodnih situacijah in občinski *Urad za pritožbe* vam ne bo mogel veliko pomagati. Naj vam povem anekdoto.

Nekega krutega arktičnega dne je ptička presenetil hud mraz. Skoraj je že zmrazil, ko pride mimo jelen in se nanj pokaka. Toplota ga oživi, a ptiček se ne more rešiti iz neprijetno dišečega objema. Kliče na pomoč. Pride lisica, ga iz vleče in pohrusta.

Iz zgodbe lahko potegnemo tri moralne nauke:

- 1) Ni ti vsakdo sovražnik, ki te potunka v drek.
- 2) Ni vsakdo prijatelj, ki te izvleče iz dreka.
- 3) Ko si v dreku, ne kliči na pomoč.

Resnični dogodki - častna pionirska, da je bilo tako je del zbirke, kjer sem se celo resno jemal. Vsaj delno. Vse zgodbe so se dejansko zgodile, dodelane so samo v službi tekoče pripovedi. Nisem pretiraval z obsegom tega dela in poskušal sem ostati na optimistični strani veselja.

Zadostuje zgolj ena trpka povest, saj želim, da ste bralke in bralci med branjem zbirke predvsem dobro razpoloženi in v tem nasmejanem razpoloženju najdete zrnca širše slike. In ja, jugovojaške srbohrvaščine nisem prevajal, ker zgodba s tem izgubi svoj čar.

Vabim vas torej, da odvržete plašnice, se udobno namestite in se predate čudnostim odseva realnosti ...

Še ena malenkost. Vse fotografije so moje delo. Če je kakšna slika podobna že kje objavljeni, gre za naključno podobnost.

Lokacija dogajanja vseh zgodb, kjer ni posebej navedeno, je meni ljubo Celje.

Opozarjam vas, da je Celje na eni strani običajnejše, kot je mogoče razvidno iz zgodb, a na drugi se ne boste mogli načuditi čudesom zgodovine, če obiščete kakšnega od muzejev, se sprehodite skozi staro mestno jedro ali si privoščite razgled s Starega gradu. Zgodovina je zanimivejša od še tako spretno in domišljijsko spisane proze ali poezije.

Obiščite Celje in njegove znamenitosti in se osebno prepričajte. Verjemite, očaralo in začaralo vas bo.

Uvod v palčka Bibija

Palček Bibi je prav priden škrat,
Živi v deželi pravljичni,
Dom ima v duplini pod staro lipo,
Veje njene sežejo do konca sinjega neba,
Korenine stegujejo se do dna sveta.
Zraven živela je še miška Mimi,
Bibi vzel jo je k sebi,
Ko poplava ji travno hiško je odnesla.

Nekega jesenskega dne,
Ob pozni večerni uri,
Ko tema je že mrak odgnala,
In Miška Mimi večerjo dokončala,
Ko na vratih enkrat in potem še dvakrat potrka.
Bibi skoči,
Le kdo je ob tej pozni uri?
Glej! Presenečenje!
Pred vrati ga pozdravi Čarovnik Dobrotnik,
Kralj prelepe Pravljичne dežele,
V roki drži čarobno palico,
Vrh nje zasije kristal čarobni,
Bibi ga prepozna,
To je zimski kristal,
Ki leto zaključí v belo zimo,
V čas, ko dežela se spočije,
Od vrvenja in brstenja od pomladi do jeseni,
In obraz čarovnikov je razbrazdan,
Od hudih skrbi, ki ga tarejo.
Bibi hitro ga povabi,
Oj kralj dežele, le naprej,
Vstopite v moj skromni dom,
Podelila bova z vami večerjo slastno,
Močnik pravi in kruh slastni bova prelomila,
Pa hruške sladke za posladek,
Le naprej, le naprej,
Moj kralj.

Čarovnik vstopi in razširi roke.
Hvala za vabilo,
Rad prigriznem v družbi dobrih te dežele,
Veselim se dobrot iz tvoje kamre,
A nisem prišel na večerjo,
Sem so me pripeljale skrbi in huda stiska.
Palček Bibi,
Ti najbolj si prijazen škrat,
Tvojo pomoč v tej stiski potrebujem.
Palček spogleda se z Mimi,
Kaj tako strašnega se je zgodilo?
Kakšna stiska prinesla je kralja te dežele?
Kaj zgodilo se je hudega?
Kako lahko pomagam?
Čarovnik mu v žalosti odvrne,
Strahota se zgrnila je nad deželo pravljичno,
Čarovnica Hudobnica ukradla je pomladni kristal,
Ostala nam samo je zima,
A ta bo huda in nikoli je ne bo konec,
Nihče se ne bo hotel sankati s Cvetnega hriba,
Vsi bomo trepetali ob stisku ledeničnem,
Čarovnica nam vzela je pomlad,
Ne bo cvetenja pomladanskih senožeti,
Vzela nam je poletja,
In kopanje v Zalivu pravljичnem,
In jeseni več ne bo,
Kostanja ne bomo pekli na Sončni pristavi,
Niti gobove juh'ce več ne bo.

Palček spogleda se z miško Mimi,
Ojoj prejoj, to je strašno,
Letnih časov ni,
Nič več smučanja,
Konec je cvetenja,
Nobenega kopanja v jezercu na Dolu,
Niti pečenega kostanja!
Kralj Dobrotnik, šel bom na to pot,
Našel bom kristale letnih časov,
Povrnili jih bom deželi,

Miška Mimi šla bo z mano,
In našel bom junake,
Ki z mano šli bodo na bridki lov.
Vsi hočemo vse letne čase,
Vsi enako so pomembni, saj so krog življenja.

~ ~

Radovedni palček Bibi je za hip obstal. Kaj, če se še pred avanturo spusti na naš svet? Mogoče ste ga opazili. Palčka Bibija vidijo vsi, ki v sebi niso pokončali zvedavega otroka, vedno pripravljenega na največjo igro, skrivno življenje domišljije.

Čudila ga je čudežna koprena časov, ljudi in dogodkov, zvutih v neizrekljivo zanimivem tkanju usod.

Marmolada s Punta Penio 3343 m je najvišji vrh Dolomitov. Fotografirano s prelaza Pas de Sen Nicolo 2340 m. Levo je Gran Vernel - 3210 m, ki je videti skoraj malce višji, ker je bližje.

Zbrani konci zgodovine

Zgodovina je brutalna teta. Pravzaprav je tetica, ki si je nihče ne želi, saj nikoli ničesar ne podari. Rada se ponavlja in nadležna je kot tisti ponedeljek po prijetnem vikendu. Saj veste, na muho vas vzame šef iz maščevanja, ker mu je žena v soboto dopoldne izpraznila bančni račun. Ker mora doma biti pridni kužek, je našel vas, da oblaja ...

Zgodovinski nauki so bolj ali manj namenjeni sami sebi. Ljudje smo narejeni tako, da bežimo pred teto zgodovino, jo poskušano goljufati, a na koncu plačamo ceno.

Saj veste, zamujena razprodaja zgodovinskih resnic, izgubljene iluzije po znižani ceni in seveda ... moj najljubši, pokop tete zgodovine.

A pokop tete zgodovine ima veliko napako.

Z njo k večnemu počitku ležejo tudi pogrebci.

Mobilna apokalipsa

Zakaj lahko to berete? Razlog je tako banalen, da vam ga bom zamolčal do konca zgodbe.

Mobilni telefoni in družabna omrežja so zavladali svetu, zlasti nam, mladim. Nekaj let se ni dogajalo nič posebnega. Nihče ni opazil nenavadnih znakov bližajoče se apokalipse. Kako bi? Ko buljiš v zaslon svoje naprave, pozabiš na svet okoli sebe. Geslo moje generacije je – Brigaj se zase in svoj zaslon!

Preko zaslona si eno s celim svetom. Čisti holizem. »Touch screen«, odrešnik nove dobe!

S prijatelji smo šli na pivo. Seveda ne fizično, temveč virtualno. Zakaj bi izgubljal čas za nepotrebno premikanje od točke A do B in nazaj? Vso logistiko je opravila aplikacija iNatarica. Dobili smo se na terasi bifeja, zgrajenega v AR:NET. Na osnovi naših »konektov« in navad je iNatarica sama ugotovila, kdaj se želimo dobiti. Pijačo je vsakemu od nas dostavil dron podjetja DrinkOnNet.com, ki je lansiralo iNatarico. Ker imam rad popuste in dodatke, sem skeniral QR kodo na pločevinki in vse skupaj šeral. En drugemu smo lajkali pijačo, zatem na Fejsiča prilepili linke za AR tega bara. Namesto 3, je pir stal 2,85. Vse to brez potrebe po premikovanju iz domačega fotelja in kaskaderskemu izpostavljanju ulici. Kako so lahko včasih živeli brez te tehnike?

Igrali smo se z AR.NET aplikacijo in *hotrumali* hecni kolaž slik našega druženja. Tisti dan sem moral, glej ga zlomka, ven. Sam sem si zakrivil res bedasto neumnost, a če vam jo razkrijem, me bodo odlajkali in odvtivali vsi frendi.

Ko sem se tako mučil po ulici z močjo lastnih mišic, sem na drugi strani križišča presenečeno zagledal dečvo. Skozenj so ves čas urejeno šibali avtomobi. Večina njih je brez potnikov razvažala stvari, samo zelo redki so prevažali čisto prave potnike iz špeha in vode. Tu in tam ima kdo res preklemansko smolo in mora osebno po opravkih. Zamislite si fizični premik od točke A do točke B, ki je lahko na drugi strani mesta. Res safr scena.

Ne vem, kaj se je dečvi utrgalo, saj je zmedeno mahala z mobijem po zraku. Dvignil sem pogled, a nisem ničesar videl. Je hotela šerat video kakšnega ptiča, ki je že odletel? Naenkrat jo je zaneslo na cesto. Zagotovo je po nesreči izklopila signal ali kaj podobnega. Avtomobi jo je, navkljub silovitemu cviljenju zavor, zbil in njeno telo se je razmazalo po asfaltu. Hitro sem se znašel. Urno sem zajel sliko nesreče, naredil celo kratek filmček in vse skupaj šeral na hotrum in lajkal. A glej ga zlomka! V avtomobu se je vozil človek in skozi šipo naredil

posnetek in ga že nekaj sekund za mano poslal v hotrum. Po desetih minutah je imel vsaj trikrat več lajkov. Najbrž je k temu pripomogla kri na vetrobranskem steklu. Hotrumi so postali popularni po zadnji nadgradnji Fejsiča. Skupaj z AR:NET so postali še zabavni. Zakaj se nisem takoj spomnil in dečvi na tleh dodal jelenjih rogov ali svinjskih nog? Tako bi moja fotka izstopala z umetniškim vtisom.

Zvečer je čas za TV. Naročen sem bil na kanal Amazing.Real. Tistega dne so poročali o pojavu nenavadne epidemije, ki prizadene možgane. Neka stara vešča, samozvana medicinska analitičarka, je bluzila o meritvah škodljivih vplivov aplikacij AR:NET in SelfiAll. Vraga pa aplikaciji! Urno sem hejtu ta poročila. Lepota sodobnega TV sistema je v samodejnem upoštevanju želja publike. Preveč hejtov in nadlogo zamenja kaj zabavnejšega. Zakaj bi ljudje morali poslušati slaba poročila? Če nekaj plačam, hočem to, za kar sem plačal, torej no bene pridige o sožitju z analogno naravo brez touch screena.

Naslednje dneve sem preživel na običajen način. Mogoče smešno naključje. Tudi pri naslednji nujni poti od doma sem naletel na še eno nesrečo. Tip je umetniško zaplesal in končal pred avtomobijem.

Tokrat me zadeva ni našla na levi roki! Posledice srečanja človeškega telesa s pločevino sem primerno opremil z raznimi dodatki in jih šeral. Nova aplikacija iEffect+ je ponujala skoraj brezmejne možnosti. Izbereš spremembo in aplikacija postori vse drugo. Carsko!

A znova so me prehiteli, saj sem dobil še manj lajkov od zadnjič. Neki agli frik iz Bostona je na sliko nalimal kar sedemsto izvirno obdelanih prometnih dogodkov. Kje vraga je našel toliko nesreč? A sem hitro ugotovil. Nova aplikacija AutoAC sama najde publik šerane fotke in jih zmiksa v foto miks. Tolažil sem se s tem, da je za svojo AR:NET kreacijo dobil manj lajkov od mojega prvega šeranja nesreče. Očitno nikogar več niso zanimale umetniške predelave nesreč ali politično nekorektne modifikacije skupin ljudi, ki jih v medijih označujejo za sovražnike našega načina življenja. Nikogar ni zanimal AR s porničem v papeževi pisarni ali kazačok sadomazo opremljenih lezbijk v Ovalni pisarni.

Prijatelj Tilen je imel smolo. Umrl je tri dni pred svojim rojstnim dnem. Lajkal sem pogreb, a njegova sestra me je hejtala, ker nisem šeral njene projekcije ob žari. Napravljena je bila v žalujočo princeso Vanesso. Pa sem to popravil in dodal še angelčka v sredini. A me je kmalu prehitel prijatelj Klemen, ker je žaro opremil z rogovjem losa in dodal filmček s pretepom med angelčkom in demonom za Tilenovo dušo, ki jo je upodobil kot njegovo najljubšo jed – krompirček s kečapom. Jezno sem dodal še pivo z angelskim sijem.

A pet dni kasneje je izdihnil še Klemen. Zakaj? Na netu se je pojavljalo vse

manj objav. Osem dni po Klemenovi smrti sem na dan namesto 12000 signov dobil samo 6000, torej pol manj. Najbolj lajkana stvar je v dveh dneh zbrala komaj osem milijonov lajkov, a najbolj šerana iz hotruma samo dva milijona in pol. To je komaj desetina izpred dveh mesecev. So se vsi naveličali neta? Nemogoče! Kot bi dal svoje življenje na off.

Za svoj rojstni dan sem vabil vse frende na žur. Seveda v AR:NET, kam pa drugam. Uredil sem stotnijo različnih plesalk na drogu. Morale bi zadovoljiti še tako perverzen okus.

Smola. Namesto preko sto ljudi se jih je javilo samo pet. Nihče ni vedel, kje so drugi. Potem še en šok. Natakarcica je nepravilno delovala. Ravno na napačen dan je potrebovala upgrejde, ki se sploh niso zgodili. Pol naročil je ostalo v stanju »processing your order«. Pa še kaj! Še od dobljenih naročil so bila mnoga pomanjkljiva, recimo brez QR kod ali AR dodatkov. Hejtal sem aplikacijo. Na hitro sem se moral znajti.

A to je predstavljalo samo začetek težav. Služabnica se mi sploh ni zagnala zaradi »server error 2234 xD 22.13«. Šit! Kakšen *server error* neki?

Še huje je postalo čez nekaj dni. Opazil sem, da ni mojih starcev. Kje sta se izgubila? Klical sem ju preko vseh omrežij, a sem bil ves čas deležen dolgočasnega sporočila o nedosegljivosti. Prava tragedija se je zgodila, ko je v četrtek popoldne za celih deset minut crknil cel net.

Pomislite! Signal je bil čista nula. Kaj takšnega! Od strahu sem skoraj napolnil hlače in, ko je net prišel, sem cuzal prst kot mali otrok.

A to še ni bilo vse. Kje pa!

V petek zjutraj sem ostal brez dostave hrane. Zvečer sem predpisano potrdil vsa hladilnikova in shrambina naročila, a zabojnik je ostal prazen. Namesto opravičila se mi je na zaslon u izpisalo:

»Servis trenutno ni dosegljiv. Prosimo, poskusite kasneje.«

Kakšen krucifiks se je dogajal?

Hladilnik je ostal prazen, ves čas mi je na mobija pošiljal mesidže. Moral sem stisniti zobe in se na lastnih nogah podati na cesto. Presenetilo me je, ker skoraj ni bilo prometa ali ljudi. Spreletelo me je - kakšen straniščni humor je to? Razumel sem, zakaj ni ljudi, a kje so droni in avtomobiji? Previdno se prebijem do trgovine, pravzaprav zaprtih vrat trgovine. Na zaslonu je pisalo tisto najbolj zoprno sporočilo:

»Oprostite, servis trenutno ne deluje. Prosimo, poskusite kasneje.«

Na TV steni je že od jutra kraljevalo samo mrtvo sneženje. Net je znova crknil nekaj pred poldnevom. Ravno sem hotel mobija dati na polnjenje, ko mrkne še elektrika. Kot bi crknilo vreme ali sonce! Res sem bil razpištoljen! Totalno!

Mobi sem zalučal v kot. Prvič, odkar pomnim, sem bil odrezan od sveta. Dobesedno in temeljito. Zaradi mrka neta in elektrike nisem mogel iz stanovanja. Deloval ni niti zasilni sistem. Za zagon potrebuje mobilni signal.

Resnično sem pogrešal kljuke in ključke, spomine iz ranega otroštva. Kaj mi je ostalo? Stopil sem na balkon. Na srečo ga nisem zapiral. Razgledal sem se. Povsod tišina.

Tedaj sem se spomnil na antiko pred našim štejem – papir in svinčnik. Zagotovo imam kje kakšen porumenel list in karkoli, s čimer lahko pišem.

Pobrskal sem po predalih in res našel star zvezek in svinčnik. Nerodno sem ga prijel v roko in se poskusil spomniti črk. Popisal sem utrinke svojih zadnjih dveh mesecev. Ko sem končal, sem zvezek zavil v plastično vrečko in ga položil na mizo. Lakota in žeja sta postajala vse hujši nadlogi. Ker sem živel v sedmem nadstropju, nisem mogel nikamor. Tudi priklicati nisem mogel nikogar, saj so ulice samevale. Povsod čista tišina. Samo glasovi vetra, ptic in občasno pasji lajež. Zrl sem proti silhuetam stolpnic, zahajajoče sonce je metalo vse daljše sence.

Odločil sem se ... Sedem nadstropij ... Škoda, ker nihče ne bo videl mojega zadnjega dejanja.

Črvina vernih ali apokalipsa nevernih

Znanstveniki Kalifata so dosegli pomemben napredek. Veliki Alah jih je navdihnil, kako fizično priti v Njegovo bližino. Zdaj bodo pokazali nevernikom! Sončili se bodo v neprekosljivem sijaju Alahove navzočnosti. Razkazali bodo vsemogočnemu in večnemu bogu vse svoje kreposti, veličino dežel Kalifata in nedoumljivo moč edine prave vere v edinega pravega boga.

Evrolandija se je zbudila s čudovito novico. Kongregacija za stik z bogom je udejanjila čudovit izum. Božji izum. Priti blizu Boga Očeta ni več fikcija ali neumno praznoverje fanatikov. Iznašli so, vrli znanstveniki, bog varuj njihove duše, tehnologijo za dosego bližine večnega nebeškega Očeta. Končno bo Sin človekov lahko nagovoril Boga Očeta, se rokoval s sinom božjim in se pogrel s plameni Svetega duha. Dokazali bodo, kdo ima edino resnično vero v edinega resničnega Boga.

Veselje odmeva tam med najvišjimi gorami sveta. Lame, honorarno še atomski fiziki, so našli pot in to ne samo do Budinih stopal. Iznašli so pot celo do Budinega nosu. Ja, prav ste slišali! Čisto pravega nosu nasmejanega Bude.

Za nirvano ne bo treba začeti ob vznožju neskončno visoke gore, globoko pod stopali veličastnega Bude, temveč jih bo iznajdba pripeljala tik pod vrh, od koder bo do cilja samo še nekaj lahkotnih korakov. Takšnih, ki jih zmorejo tudi predebeli bebavi turisti z druge strani zemeljske oble. Iznašli so gondolo do samega Budinega nosu. Dalajlama je trdno prepričan, da je budizem za vse z odprtim srcem in čistega uma najprimernejša pot do edinega pravega boga.

Sredi puščave je Kalifat postavil skrivnostno zgradbo, čudežno stvaritev resnično vernih. Američane, čuvaje mednarodne skupnosti voljnih, je premagala radovednost. A glej ga zlomka! Vsa satelitska očesa največje nacije vesolja so posnela en sam nič. Tudi takšna in drugačna letala so ostala praznih diskov. Niti grožnja z bombardiranjem se ni obnesla. Nihče ni trznil ob gromkem vihtenju največje gorjače sveta. Strog ameriški gospodar skliče svoje pse:

»Kalifat je postal resna teroristična grožnja! Kako si drzne pred mednarodno skupnostjo skrivati svoje skrivnosti? Zahtevajte od kalifa, naj svojo skrivnost preseli na ozemlje demokratičnega sveta. Zagrozite s sankcijami!«

Kalif seveda ni poslušal pridig gospodarja sveta. Glavo je zibal v ritmu napevov, ki jih je predvajal njegov telefon Bagdad X1. Odkar so Američani rekli **Ne** za Jabolka, so se v Kalifatu čisto dobro znašli. Kjer je volja, je tudi pot. No kalif je ta pregovor malce moderniziral – kjer je denar, tam je zagotovo pot do cilja. Kalif je od radosti naredil selfi s sestreljenim dronom v ozadju in ga šeral na svojem Kalifbook profilu. V enem dnevu je dobil milijon všečkov. Nov rekord.

Rim, center Evrolandije, objame mistična meglica. Kongregacija je postavila svoj čudovito veličastni Stroj. A skrivnost je treba varovati. S Torinskim prtom so prekrili svoj skrivni božji čudež. Noben satelit, nobeno letalo ne zmore s svojimi umetnimi očmi predreti do nedoumljive skrivnosti Stroja. Vsa silna tehnika varuha demokratičnega sveta odpove. Ameriški gospodar znova besneče kriči:

»Evropa je postala grožnja naši nacionalni varnosti! Naši pridni in upogljivi zavezniki so si drznili nekaj storiti brez našega dovoljenja. Mednarodna skupnost tega ne bo tolerirala! Takoj zahtevam demokratično vlado narodne enotnosti, ki bo zamenjala zdajšnjo nedemokratično tiranijo samovoljnih.«

Sveti oče opazuje Stroj, prekrit s Prtom. Veselo kramlja s svojim Sanctum SD5. Imel je o čem kramljati. Ozrl se je v nebo in užival v ognjemetu, nastalem ob neuspelemu izvozu demokracije. Naredil je selfi in ga šeral. Po otroško se je veselil všečkanja hvaležnega ljudstva Evrolandije, ki mu je odprl pot do nebes.

Na planoti poleg Lashe nastaja kupola čudnega sijaja. Takoj privlači satelite in ostale umetne oči. A kupola noče izdati svoje skrivnosti. Prekriva jo Dalajlamov plašč. Gondola nirvane noče in noče razkriti skrivnost svojega mističnega ustroja.

Ameriški gospodar je resnično jezen. Nihče mu ne zna pojasniti, zakaj je kupola poleg Lashe neodkrita skrivnost.

»Mislili smo, da so Tibetanci naši prijatelji. Kitajci so že vedeli, zakaj so jih okupirali! Namesto prijateljstva nam ponujajo teroristično grožnjo.«

Državni sekretar pihne skozi zobe:

»Tibetanci so se spoprijateljili s Kitajci. Mednarodna skupnost se bo zgani-la. To vam zagotavljam. Skrajni čas je za odstranitev nedemokratičnega režima, ki arogantno pljuva v skupno skledo najvišjih demokratičnih vrednot.«

Dalajlama uživa v razgledu. Američani so mu priredili nenajavljen spektakel, zato je naredil selfi sebe in še gasilsko s padlim dronom v ozadju.

Kalif vstopi v napravo. Izgine.

Sveti oče stopi skozi mavrična vrata Stroja. Izgine.

Dalajlama pogumno zakoraka pod kupolo v Gondolo. Izgine.

Ameriški gospodar se odloči.

Vsi sledijo Kalifu. Izginejo.

Vsi sledijo Svetemu očetu. Izginejo.

Vsi sledijo Dalajlami. Izginejo.

Izplujejo letalonosilke, polne letal.

Izplujejo podmornice, polne konic pogube.

Zabrnijo zverski tankovski zvoki.

Kalif sreča Svetega očeta. Dalajlama sreča Kalifa. Vsi srečajo vse. Nepopisna gneča vlada v majhnem prostoru. A vsi so navkljub neopisljivi gneči silno srečni. Prekrije jih tančica božjega blagoslova.

Kalif je presenečen:

»Sveti oče, kaj ti tukaj, na koncu črvice do Alaha?«

Sveti oče odvrne:

»Tudi jaz imam isto vprašanje. Kaj počneš na koncu črvice do boga očeta, sina in svetega duha?«

Vmeša se Dalajlama:

»Kako sta se vidva znašla pred Budinim nosom? Kaj počneta v dvorani nirvane?«

Tedaj ugotovijo, da je okoli njih polno čudnih bitij. Vsem bitjem je skupno samo eno – vsa imajo nad glavo avreolo svetosti. Kalif se čudi:

»So to božje stvaritve?«

Sveti oče se pogladi po bradi:

»Kakšen je to dvor Očeta, poln bitij, ki jih ni v Svetem pismu?«

Dalajlama ne skriva začudenja:

»V naših spisih piše vse o ustvarjanju sveta, a nikjer ne omenjajo teh krea-cij.«

Lopute se odprejo. Izletijo ognjene puščice pogube.

Letala vzletijo in kot besneči roji jeznih sršenov zatemnijo nebo nad mesti duhov Kalifata.

Silhuete nevidnih bombnikov preletijo tihi zastor Himalaje.

Tanki zaropotajo po praznih cestah Evrope.

Iz črvin prihajajo pred vrata božanska vedno novi in novi prišleki vseh barv kože, perja, udov in pisanega števila oči. Vsi sijejo svetost nedoumljive skrivnosti.

Kalif, Sveti oče in Dalajlama prepoznavajo ljudi svojih dežel. Vsi so prišli. Tudi prostitutka iz Bruslja, goljuf iz Firenc, droben tatič iz Bagdada ali tihotapec iz Lashe. Vsem je bilo dano na dan konca dni priti. Edina vstopnica je čisto srce in voljni um.

Atomske gobe se dvignejo v nebo. Orkani pogube odnesejo, kar so ljudje zgradili. Ameriški gospodar s svojimi slednimi psi zre v ekrane. Najprej zre v dramatične podobe uničenja, zatem velike zaslone zapolni sneženje praznine. Veselo zaploska:

»Uničili smo teroriste. Mednarodna skupnost nam bo hvaležna. Zrušili smo tiranske vladavine. Na svobodnih volitvah bodo izvolili naše ljudi.«

Eden od mrkih generalov zbere pogum, in zvedavo vpraša:

»Katera mednarodna skupnost?«

Sveti oče se spogleda s Kalifom in Dalajlamo:

»Zakaj smo se mučili vsak s svojo napravo? Če bi jo gradili skupaj, bi že davno prej prišli pred božje obličje.«

Kalif in Dalajlama soglasno odvrneta:

»Če se tega ne bi lotili, ne bi nikoli vedeli.«

Tik pred ugasnitvijo zadnjega strežnika ameriški predsednik tvitne o zmagi ameriške demokracije nad vsemi drugimi.

Otroška napaka

Otrokom pomagamo pri prvih korakih in jih uvedemo v družinski posel. Tudi sam sem vlogo roditelja vzel skrajno resno. Glede na svoj položaj sem jo moral. Družinski posel bom predal otroku, a prej se mora naučiti vsega potrebnega. Žal so otroci svojeglavi, radi packajo po svoje in začetni rezultati običajno niso niti blizu pričakovanjem. Zlasti zadnja leta je vse več otroške trme in samovolje. Smo starši tako zakrneli in ne razumemo modernih otrok? Je res tapkanje po tablici in visenje na *bogonetu*¹ prihodnost naše obrti? Kaj vem? Bodo svetovi, načarani na zaslonih tablic zamenjali z rokami narejena veselja?

»Si se zadnjič kaj naučil?« sem vprašal zvedavega malčka. Tiste njegove velike učke me vedno skoraj prepričajo.

Fant je prikimal.

»Dobro,« sem dejal, »Torej je čas za ponovitev vaje.«

»Od začetka?«

Malce trše sem odvrnil:

»Od začetka. Zadnjič si naredil popolno zmedo. Vse boš začel iz popolne praznine. Samo tako se boš končno naučil. Ko boš prevzel mojo obrt, boš prepuščen sam sebi, nihče ne bo popravljajl za tabo in videl boš, kako stresno je to. S svojim izdelkom boš moral živeti in preživeti. Živo veselje nima tipk »undo« in »delete«.

»Vse? Moram res vse od začetka?« je dvignil otožne oči.

Trdo sem prikimal. Nobenega odstopanja! Nobenega popuščanja! Otrok se mora naučiti, kaj sta disciplina in doslednost. Ni čudno, da je toliko otrok propadlo, ker starši pozabijo, čemu imajo otroke. Ste že slišali za Veseloboga? Pa Žalnika? Kdo danes spoštuje D. Lipovega? Vidite, to se zgodi, če otroci zafurajo družinski posel.

Malček je odracal na prosto. Zleknil sem se in čakal na njegov klic. Res me je zanimalo, kako mu bo tokrat uspelo? Se je kaj naučil po vseh teh ponovitvah? Je razumel nauk?

»Ati!« sem zaslišal nežni klic. Kako čas beži ... Odrgrgal sem se od hladne pijače in pogledal na uro. Običajno je končal v dveh ali treh dneh, zdaj jih je minilo sedem. Torej je vložil malce več časa. To je dobro. Pretegnil sem se in šel preverit, kaj je naredil.

»Tokrat si porabil dan več od predpisa.«

Mali se je nasmehnil:

»Vzel sem si dan predaha. Za vsak slučaj.«

Spustil sem pogled na ustvarjeno. Najprej se mi oči ustavijo na smešnem štirinožnem stvoru z mogočnim rogovjem, ki je nekaj časa davil kačo, zatem jo je poskušal, med besnim rjojenjem, nataktni na rogovje.

»Kaj je to?«

»To je človek. Prišel si ravno sredi izkušnje s kačo. Saj si mi rekel, naj potem, ko mu ustvarim človekinjo, naredim skušnjo s kačo. Tu je! Človek se bori, za zdaj ima dober *score*².«

»Ampak,« sem dobil mračen ton, »zakaj ga nisi naredil po svoji podobi? To ni človek, ustvarjen po božji podobi, temveč je,« so mi besede ostale v grlu.

Malček je navdušeno zapel:

»Štiri noge so praktične. Ne rabi uka hoje, pa še hitrejši in stabilnejši je zaradi te moje domislice. Ni to *ful kul*?«

Zalila me je rdečica jeze. Opazoval sem bitje, ki je uspelo napičiti kačo na rogove in jo na koncu raztrgati.

»Pa roge si mu naredil. Zakaj to?«

Malček je navdušen:

»Saj vidiš! Na tablici sem videl nekaj podobnega. Kaj ni *megastično* raztrgal kače?«

Odkimal sem. To mi ni bilo všeč. Znova je pozabil pravila. Ta tablica ... Zakaj me nikoli ne posluša?

»Te noge in rogovje niso *ful kul* ali *megastični*, kot rečete mladi. Tudi *score* ni važen. Očitno bom moral zmanjšati čas ždenja na tablici. Preveč nasilja škodi. Kako lahko uživaš v umoru živega bitja, čeprav gre za rajsko kačo?« in sem se razgledal po prizorišču svežega sveta. Nekaj je manjkalo. »Kje je človekinja? Nje ne vidim.«

Mali je skomignil z rameni:

»Ko sem mu izvlekel rebro, ga je zavohala rajska kača. Čakala je, da sem obrnil hrbet, ga izmaknila in pohrustala. Še preden sem lahko karkoli storil, je človeček videl kačjo pojedino in se razjezil. Ujel je požrešno kačo in sam si videl, kako se je končalo. Naj mu vzamem še eno rebro, naredim človekinjo in potem naredim še eno kačo?«

Vedel sem, da bo moral ponavljati. Znova. Res je vse temeljito in konkretno zamešal:

»Še nekaj manjka,« sem opazil, ker nisem nikjer videl drevesa s sadeži. »Kje je Drevo Spoznanja? Povsod je samo trava in drevje brez sadežev. Kaj je tisti kup drv? Saj nihče v raju ne potrebuje kurjave.«

Mali je skomignil z rameni:

»Tisto je Drevo Spoznanja. Človeček je požagal drevo, še preden je obrodi-
lo.«

»Zakaj?« me je zanimalo. To bo res zanimivo.

Fant je skomignil z rameni:

»Zaradi kihanja je pomislil na alergijo. Drevo Spoznanja je bilo edino cve-toče drevo. No, vse skupaj se je dobro izteklo, saj misli drva uporabiti za kurja-vo, da si bo spekel kačo. Zaželel si je meso na žaru.«

Prijel sem se za glavo. Mulc je res vse temeljito pomešal, še huje kot zad-njič. Hotel sem ugotoviti, kako se bo izgovoril:

»Povej mi, kako boš preizkusil človekovo vero v božje, ubogljivost človeki-nje in soočenje s skušnjavo? Tega ne moreš storiti brez drevesa, kače in člove-kinje.«

»Ne vem. Človek si bo v miru spekel kačo, jo pojedel, se spočil in počakal na moje nove stvaritve. Saj sem ti rekel, da ima še dovolj reber. Lahko mu na-redim dve človekinje. Za vsak slučaj, če se eni kaj zgodi.«

Nisem si mogel kaj, da se ne bi nasmehnil:

»Zakaj si naredil kačo, preden si iz rebra ustvaril človekinjo?«

Otožno je odvrnil:

»Malce sem pozabil na vrstni red.«

Strogo sem nadaljeval:

»In zakaj ne moreš narediti človeka po svoji podobi? Dobro poznaš pravila! Zakaj eksperimentiraš?«

Malček je povetil glavo. Oba sva vedela, kaj sledi.

V roke sem vzel tablico, potrdil povezavo, s kretinjo izbrisal komaj rojeno veselje in mu zabičal:

»Zdaj pa se resno loti dela. Kakšen bog stvarnik boš, če nisi sposoben nare-diti normalnega vesolja?«

Malček se je lotil dela. Tokrat sem čakal šest dni. Dvignil sem se nad sveže ustvarjen svet. Malček je kipel od ponosa.

Na prvi pogled sem bil zadovoljen. Človek se je s človekinjo sprehajal po rajskem vrtu.

»Tole si bolje naredil. Človek in človekinja, Drevo Spoznanja sredi vrta, obilje vodnih, zračnih in zemeljskih bitij. Vrata v raj varujeta keruba, da ne bo morebitnega navala migrantov iz propadlih vesolj in drugih nebodijih treba. Lepo, da si preprečil mešanje vesolj. Kako boš nadaljeval?«

Malček je zadovoljno odvrnil:

»Namesto kače sem si omissil užaljenega angela.«

»Zakaj? Kje ga boš našel?« sem bil radoveden. Le kje bo malček staknil užaljenega angela? Vsi so namreč živeli v mojem vesolju.

»Če hočem, da bo kača zapeljala človekinjo, mora delovati zvito. Je kaj zvitejšega od nedolžnega angela, ki jo zvabi v past?« so mu oči zasijale.

Zdaj sem postal resnično radoveden.

»Pa naredi,« sem prikimal in čakal, kaj bo storil.

Tedaj sem se zgrozil. Mulc je naredil padlega angela tako, da je nagovoril meni najljubšega Luciferja. Zaigral je na njegove komplekse, predvsem potrebo po družini. Čeprav prvi, ni bil moj sin, a nisem si mislil, da bo tako zlahka zaigral v sinovem vesolju. Pregovoril ga je in z njim ustvaril podaljšek svojega svežega vesolja. Tega res nisem pričakoval. Navihano, čeprav predrzno. Hotel sem že prekiniti, a me je premagala radovednost:

»Kako bo zdaj padli angel prevaral brezmadežni človeški par?«

Sin se je zarežal:

»Boš videl, ati.«

Človek je zadremal na rajskem soncu. Človekinja je ostala budna in se malce oddaljila. Pač ženska radovednost. Tedaj se iz nič prikaže kača. Vauu! Res sem bil impresioniran nad Luciferjevo preobleko. Nisem vedel, da moj angel obvlada celo *cosplay*³. Oprezno se je kača rajska smukala okoli človekinje in jo vabljivo ogovorila:

»Človekinja, ženska, zakaj samo slediš svojemu človeku, možu? Zakaj si pokorna? Vzemi od sadeža Spoznanja in vse ti bo jasno, vse ti bo dano. Postala boš samostojna, sama boš odločala o svojih financah, lahko si boš izbrala več človekov. Zakaj bi se zadovoljila z manj, če lahko imaš več? Vzemi si. Pripada ti.«

Človekinja je vprašala:

»Ampak bog stvarnik je prepovedal sadež Drevesa Spoznanja!«

»Prepovedal ga je, ker se te boji. Noče, da sama odločaš o svoji usodi. Ve, da bo človek brez tebe izgubljen in nemočen. Najbolje je, da potem daš jesti še človeku svojemu.«

Človek se je zbudil in človekinja mu je servirala sadež Spoznanja. Človek se je zdrznil. Najprej je uvidel svojo goloto. Spoznal je, da sta brez oblek, brez bančne kartice, brez avtomobila in, o groza, celo brez mobilnega telefona. Oba sta si intimne dele zakrila s figovim listom. Človeka ob tem prešine ideja o trgovskem centru, kjer bi prodajal različno obarvane figove liste.

Tedaj sem spoznal, da bom moral ukrepati, a vrag je v podrobnostih. *Mulc* zviti je to zagotovo vedel. V mojem božjem vesolju je zaradi padca angela Luciferja padla tudi povezava bogoneta in ustvarjeno vesolje se ni dalo več izbrišati.

V prazno sem mahal pred zaslonom, kjer se je vztrajno ponavljal napis:

»Povezava se je prekinila. Hvala, ker uporabljate Godcom⁴.«

Keruba sta se naveličala ždenja pred vrati raja:

»Greva. Res nama ni treba stati pred praznimi rajskimi vrati. V toplicah imajo akcijo za vikend pakete. Greva pogreti svoje stare kosti ...«

Slovar

1 – bogonet – brezžično omrežje, namenjeno božji službi v nebesih.

2 – Score – anglizem – rezultat, dosežene točke v videoigrah in nekaterih športih.

3 – cosplay – oblačenje in performans fantazijskih likov, običajno iz grafičnih romanov, filmov in TV nadaljevanj.

4 – Godcom – specifično – podjetje, ki brezžične zagotavlja spletne povezave v nebesih.

Deveti maj

Ne vem, kako naj začnem s to zgodbo. Vse skupaj je bil običajni jutranji odhod po časopis.

Stekel sem po stopnicah. Nekaj me je zmotilo na tabli odvetnikov. Presenela so me nemško zveneča imena in napis Rechtsanwaltskanzlei. Čudno. Objel me je hlad pomladanskega jutra. Zgrozil sem se. Obstal sem kot vkopan. V parku čez cesto so na drogovih plapolale velikanske zastave s kljukastim križem. Kakšen je to štos? So se pohecali ljubitelji domobranskih izdajalcev? Že lani so jo ušpičili, ko so korakali oblečeni v domobranske uniforme. Komaj so se izmuznili batinam, saj Štajerska nikoli ni razumela njihove prisege Hitlerju. S to zastavo so prešli na ono stran zdrave zafrkancije. Saj sem strpen tudi do neokusnega, a to je preveč. Vame se je skoraj zaletel brezhibno oblečen mož. Strogo se je obrnil:

»Entschuldigung,« je trdo odrezal. Zamahnil sem z roko:

»Nič hudega.«

Naenkrat je postal pozoren:

»Was sie gesagt haben?«

Zdrznil sem se. Pri vseh svetnikih! Kaj je tem ljudem?

Iz žepa je vzel mobilni telefon. Vsaj mislil sem tako. Na hrbtu naprave se je bleščal napis Siemens. Sovražno me je premerjal in zatem nekaj govoril v pravo.

»Kaj je tako čudnega?« sem vprašal. Gospod je s prstom pokazal name in ves zgrožen kričal:

»Unmarkierten Sklave! Unmarkierten Sklave!«

Ljudje so se obrnili proti meni in naredili nekakšen krog z mano v središču. Kakšna je to igra? Po ulici so proti meni tekli uniformiranci. Vsi so imeli na rokavih trakove s kljukastim križem. Srce mi je padlo v trebuh. Kaj se dogaja? Pojma nisem imel. Mrzlično sem tuhtal, kaj mi storiti. Možje so v rokah držali orožje in besno kričali po nemško. Nikakor se nisem hotel soočiti, zato sem hotel steči stran od njih. Kaj naj bi?

Tedaj me je zadelo. V rami sem začutil pekočo bolečino. Naredil sem še nekaj korakov, zatem me je boleča sila ustavila. Niti vsa volja ni pomagala. Srce bi, a noge so odpovedale.

Možje so me dosegli. Razbral sem samo besede Unmarkierten, Sklave in Slave. Zbralo se je nekaj radovednežev in med sabo so žlobudrali v trdi nemščini. Eden je celo pljunil name in se zadrhl:

»Schmutzigen sklave!«

Potem me je zmanjkalo.

Kje vraga sem se zbudil? Kakšna je to nočna mora?

Možje v skafandrih so me grobo odvedli v vlažno celico. Prepoznal sem prostore. Stari pisker. Na steni se je bohotila zastava Tretjega rajha.

Zaslišal sem samo ječanje. Zaklical sem:

»Je še kdo tukaj?«

Nekaj časa so do mene prihajali samo zvoki trpljenja. Potem se je nekdo ohrabil in me ogovoril v čudno zveneči slovenščini:

»Bošk tu! M'lc, č'j'h nočš dobt.«

»Kaj se dogaja? Zakaj ste vi tukaj?«

»Ne'mno spršuj'š! Sloveski s'žn'i s'tu najdmo tud zrad drobnh pr'krškav. M'lc napač p'gled v g'spdjar. Pjutršnj'm ns bdo otp'lal n'Teharj.«

Ničesar nisem doumel:

»Zakaj tako čudno govorite?«

»T'maš res skis'ne m'žgn. Teharj s'pr'vzgojn kamp. Ravn n'prav m'st s'ga stavl.«

»Kakšna je to mora?« sem se prijel za glavo.

Težek glas je odvrnil:

»K'k čudn gvo'rš? T'je vsk'dan u'Rajh.«

Šele tedaj me je obilil pot. Po nekem čudnem naključju sem se znašel sredi res nore nočne more.

Zbudili so me ropot in trdi koraki. Skočil sem pokonci. Upal sem na bujenje v domači postelji. A še vedno sem ždel v vlažni celici. Ključavnica je zaškrtnila. Eden od uniformirancev je potegnil neko napravo in izgubil sem zavest.

Zbudil sem se za mizo. Bolela me je glava. Zaslišal sem poznan glas. Dvignil sem boleče oči in znan glas je dobil znan obraz. Kaj vraga počne aktualni predsednik slovenske vlade v esesovski uniformi? Kje sem? Se bom zbudil?

Mehanski glas prevajalnika je prevajal nemščino v silno okorno slovenščino:

»Jaz sem Landeshauptmann in Obergruppenführer,« in je preletelo po hrbtu, da sem preslišal ime in priimek.

Seveda! Že vem, kdo je. Malce sem se nasmehnil hecno zveneči slovenščini:

»Od nekod vas poznam,« sem rekel. On pa je trdo odvrnil:

»Vsi sužnji Spodnje Nemčije me poznajo. Ti si po čudežu nemarkiran.«

»Nemarkiran?« mi je izletelo.

Popravil si je kapo s smrtno glavo, simbolom esesovcev in trdo odvrnil:

»Že trideset let mislimo, da ne obstajajo več nemarkirani sužnji. Končno smo uspeli vse poloviti, markirati in prevzgojiti. Pa se pojaviš ti. Kar iz nič, sredi Cilija,« se nasloni nazaj, z rokami si je podložil vrat in pokazal znamenje nasmeha. »Po svoje si znamenitost. Imaš čast, ki je ni imel še noben podčlovek,« in se je znova nagnil naprej v grozečo prežo, »Osebno avdienco pri rajhovskem vladarju te dežele, torej pri meni.«

Počutil sem se skrajno blesavo. Hotel sem nekaj vprašati, a me je prehitel njegov trdi glas:

»Takoj povej svoje podatke. Zakaj nisi čipiran? V rotilnici kampa za razplod sužnjev vsakega novega čipiramo in programiramo.«

Vzravnal sem se in se zazrl v stroge esesovčeve oči:

»O kakšnih sužnjih govorite? Raje mi povejte, kam sem padel? Kakšna je to mora? Kje sem?«

Začutil sem grob udarec. Priletelo je po hrbtu. Nabilo me je na mizo. Če so to sanje, so preklemansko brutalne.

»Ne bom dvakrat vprašal? Kako si se znašel izven tabora sklavijev?«

Skomignil sem z rameni:

»Lejte, zbudil sem se v lepo jutro, hotel sem iti,« a je znova priletelo po hrbtu. Oseba pred mano je nedvomno predsednik vlade, a govori nemško. Očitno to ni Slovenija iz mojega spomina, temveč sem se znašel v bizarni izkrivljeni resničnosti. Trdo je ponavljal:

»Kako si prišel v mesto?«

»Gospod,« sem spremenil ton, kajti očitno se je nekaj strašnega zgodilo, »Ne vem, o kakšnih sužnjih in gospodarjih govorite? Kje sem? Kakšen dan je danes?«

Esesovskemu oficirju, slovenskemu predsedniku vlade ali karkoli je že bil,

se je razpotegnil voščen obraz. Odložil je esesovsko kapo:

»Tukaj je Spodnja Nemčija, skoraj srce veličastnega Rajha. Suženjska govorica je prepovedana že od leta 1950. Tako so govorili tvoji rojaki, ki so nam pomagali pri iztrebljenju in prevzgoji podljudi.«

»Domobranci?«

Esesovec je prikimal in se zarežal:

»9. maja 1945 je bilo podpisano premirje. Evropa je naša, Rajh sega od Atlantika do Urala, Anglija in Amerika sta naši zaveznici v boju proti manjvrednim teroristom. Domobranci smo pokončali še pred boljševiki, saj jih nismo več potrebovali. Večina so postali hrana črvom na Teharju, v Hudi jami ali na Kočevskem. Boljševike smo zakopali pri Kumrovcu.«

Obnemel sem. Nekaj časa sem zadrževal sapo.

»Ampak tudi vi ste po poreklu to, čemur rečete Sklavi. V mojem svetu ste predsednik vlade.«

Mož se je zresnil:

»Tvoj svet je Rajh, večni Tretji rajh. Če te že zanima, jaz sem tretji sin Josefa in Magde. Genski test je dokazal rasno ustreznost moje družine,« in je vame uperil zlobno sijoč pogled in zažugal, »Še enkrat mi nameni takšno opazko in spoznal boš še kaj hujšega od smrti v naših predelovalnicah podljudi. Nisi povedal, čemu si brez čipa! Zadnjih 30 let nismo naleteli na manjvrednega brez nadzornega čipa.«

»Gospod, ne vem, kako sem se znašel v tem vašem krasnem novem svetu. V mojem svetu ne poznamo čipiranih sužnjev.«

Mračno je odvrnil:

»S tabo sem bil nenavadno vljuden, ker si zanimiv primer. Tvoj jezik je drugačen od tega, kar med sabo žlobudrajo sužnji. Se znaš podpisati?«

Zožil sem obrvi in nejevoljno odvrnil:

»Znam še kaj več od pisanja. Tudi šteti znam do sto.«

Esesovec mi je pred nos porinil tablico in nekakšno pisalo. Poleg podpisa sem še dopisal:

Druže Tito, mi ti se kunemo.

Žive naj vsi narodi,

Slovenija, dežela na sončni strani Alp.

Esesovec je grdo nagrbančil čelo:

»Od kod ti prepovedani pamfleti? Tita so ustrelili leta 1946 kot nevarnega boljševiškega terorista.«

Debelo sem ga pogledal:

»Kje? Nekaj je iz vrtca, nekaj iz srednje šole in nekaj iz reklamnega letaka Slovenije, če smo že pri tem, ene od osemindvajsetih držav Evropske unije.«

Nagnil se je naprej. Na očeh se je zrcalilo popolno presenečenje:

»Evropska unija? Reče se Nemška unija. Združuje osemindvajset dežel Rajha.«

Pomel sem si oči. Sunkovito sem se ozrl okoli sebe. Na televiziji je kazalo obupane nesrečnike, kako se poskušajo prebiti mimo žice. Spiker je omenjal teroriste in prepričljivo zmago stranke, ki zahteva še več žice.

Sam zase sem olajšano vzdihnil:

»Znova sem doma. Rajh iz nočne more mogoče sploh ni tako daleč.«

Svetovna vojna

Komaj sem čakal konec šihla. Še enega v množici dolgočasnih vojnih dni. Ravno na moj rojstni dan je Svetovna vojna dosegla svetovni rekord v trajanju, saj traja že sto eno leto in deset dni. Vse skupaj je po mojem skromnem mnenju že popolnoma brezzvezno. Mi smo tukaj, oni so tam preko. Ko se oni odločijo narediti malce posla vojnim pogrebnikom, sprožijo juriš in mu rečejo ofenziva. Čez čas se nekaj podobnega porodi našim generalom in še mi ponovimo vajo. Dolgčas! A za ta dolgčas sem glede na moje civilne prijatelje dobro plačan. Sicer zame ni praznikov in nočne znajo biti naporne, ker pač ni spanja na položaju, a je zato plača redna, dobim še ofenzivni dodatek, odlično pokojninsko zavarovanje in še deset dni dodatnega letnega dopusta s subvencioniranim letovanjem na Malem Lošinj, v Opatiji ali na Bledu. Čeprav novo cesarsko veličanstvo Franc Jožef IV govori o varčevalnih ukrepih, si ne bo upal posegati v pravice javnih uslužbencev na frontah. Pomislite na stavko na Soški fronti ali pri Verdunu!

»Gospod Franc!« me iz razmišljanja predrami sosed. Kako mu je že ime? Aha, Jaša. Sveže zaposleni mladenič je začasno zamenjal Kurta, ki je moral pokuriti še lanski dopust. Stresel sem z glavo:

»Kaj je?«

»Mislite, da se bo kmalu začela nova makaronarska ofenziva?«

Začudil sem se neumnemu vprašanju:

»Zakaj to sprašuješ?«

»Kar tako. Veste, ne bi je rad zamudil. Ofenzivni dodatek k plači bi mi pomagal pri nakupu gradbene parcele.«

Mladiček je malce trčen, takšni so vsi novo zaposleni. A se bo že spametoval po stoti ofenzivi, če bo imel srečo in preživel. Pač današnja mladina. Akcija in adrenalin!

»Meni je čisto všeč ta premor z občasnim praznjenjem šaržerjev.«

»Vi nekaj let pred penzijo verjetno živite samo za zaspano popisovanje obrazcev.«

Zamislil sem se. Jutri bom praznoval devetintrideset let delovne dobe, od tega petnajst let Soške fronte. Po letih Soluna, Verduna, Galicije in celo Palestine, sem si na stara leta zaželel malce mirnejše službe. V njegovih letih sem bil enak. Komaj sem čakal na ofenzivo in upal, da je nisem skupil. Takrat smo za snete nasprotnike delali črtice, danes fotkajo in objavljajo na GesichtBuch, Zirpeni ali Fotoeimerju. Najhuje je bilo v Galiciji leta 1980. A takrat sem bil še mlad in nor nadobudnež.

»Po skoraj štiridesetih letih delovne dobe marsikaj vidiš in doživiš. Še teh pet let do penzije bi rad preživel na tem mirnem kotičku Soške fronte. Upam, da nas vmes ne počastijo s kakšno novo pokojninsko reformo. Tudi tebi priporočam, da poskušaš predvsem preživeti.«

Jaša je spremenil temo:

»Na GesichtBuch sem imel skoraj tisoč liebhabnov za včerajšnji kopfshuss makaronarja s tisto perjanico.«

Namrdnil sem se:

»Danes si mladi liebhabnate še brisanje riti. Kje se vam ljubi?«

»Zakaj pa ne. Odkar imamo tudi tukaj Dra-Fe, imam svoj Birne iTelephone Xs ves čas pri sebi. Nikoli ne vem, kdaj je prilika za dober selbstek.«

Zamahnil sem z roko:

»Ko boš dobil v čelo metek, te bo verjetno najbolj skrbelo, kakšen boš na GesichtBuch!«

»Saj nisem zabiti makaronarski prekar!«

»Veliko jih je pod rušo, ker so mislili, da so na drugi strani zabiti mačkojedi ovcojebi. A se od nas ločijo samo po tem, da imajo malenkost večji dodatek za stalnost po tridesetih letih delovne dobe. Še ofenzivni dodatek imamo enak, kar ni čudno saj sta naš in njihov sindikat člana iste mednarodne sindikalne asociacije. Zatorej jih ne podcenjuj.«

»Še nekaj sem te hotel vprašati.«

Zavrtel sem z očmi po nebu. Znova je spremenil temo pogovora. Kurt je lepo molčal in se igral s tablico. Zakaj je ta tip že drugi dan tako nadležen?

»Kaj bi rad?«

»Ste zavarovani?« je glas obarval z neverjetno priliznjeno pocukranostjo.

Prebledel sem. Zakaj vraga tega mulca zanima moje zavarovanje?

»Zakaj te to zanima?«

»Ker sem strokovnjak za vse vrste osebnih zavarovanj in imam popoldanski s.h. Delam z Zavarovalnico Graz. Dokler me tu ne vzamejo za nedoločen čas, si moram pustiti odprte dodatne možnosti.«

Prebledel sem. Pri vseh vojnih peklenščkih! Na sosednji položaj so posadili frdamanega zavarovalnega agenta.

»Ti že kar vnaprej povem, da raje nehaj, če hočeš, da še kdaj spregovoriva besedo.«

Tip seveda ni nehal s svojim EPP:

»Naša zavarovalnica ponuja odlične veteranske pakete. Če vzameš nezgodno zavarovanje, skupaj s polnim kaskom za vse vrste strelnih poškodb, je v ceno vključena še odlična parcela na poljubnem pokopališču in upepelitev v krematoriju s kromiranim obokom. Lahko vam sestavim super paket.«

Presneti mulc! Prodaja mi parcelo na pokopališču!

»Se poslušáš?« mi je skoraj počil film. »S palico ti bom preštel rebra in potem ti unovči svojo polico. Upam, da si zavarovan za poškodbe zaradi prijateljskega ognja!«

»Saj nisem hotel nič slabega.«

»To vsi govorite. Presneto, še na delovnem mestu nimam miru pred oglaševanjem. To bi morali prepovedati. Že ti oglasni panoji pred bodečo žico me iritirajo. Zdaj pa še ti.«

»Še iskali me boste, ko vas bodo naluknjali. Vam je znan nov cenik krpanja strelnih poškodb? Brez kaska te ožamejo.«

Mračno sem odvrnil:

»Bom pa na Zirpenu z brazgotino oglaševal osladne pijače.«

Končno sem dočakal konec izmene. Naše položaje je v popoldanski izmeni zasedla divizija iz Bosne. Moje delovno mesto je prevzel mož mojih let iz Bihača. Že deset let je v izmeni za mano. Predal sem mu položaj, malce sva preklinjala zaradi novih čelad z reklamno etiketo za podjetje ministrovega prijatelja in potem sem odhlačal do postaje gondolske žičnice. Ravno zaradi te žičnice se ob vsakem razpisu za nove rekrute na vsako prosto mesto javi po deset kandidatov. Običajno izberejo tistega, ki prvi naredi kopfshuss. Najboljši je takšen med oči.

Zrnil sem se v kabino. Trdno sem se oklepal svoje puške in, glej ga zlomka, znova sem naletel na Jašo:

»Kar takoj te opozorim, nehaj mi prodajati svoj zavarovalniški stierblat.«

Med poročili so omenjali novo finančno ministrico zavezniškega Reicha. Malce bližja nam je bila novica o imenovanju novega upravnika cesarjeve kornjušnice. Imenovali so naše gore list, ime mi je ušlo. Najbolj zanimiva je bila novica s Solunske fronte. Baje so Grki tik pred bankrotom in zahtevajo od Angležev in Francozov, da prispevajo za plače grških vojakov na fronti. To bi bilo zabavno – stavka grških vojakov med našo ofenzivo. Naš sindikat je seveda

podprl zahteve grških kolegov.

Čisto po naključju sem se ustavil pri oglasnem panoju. Znova iščejo pomočnika turističnega vodiča za ogled naše naslednje ofenzive. Samo še datum naj objavijo in makaronarji bodo točno vedeli, kdaj se bomo za kratek čas sprehodili na njihovo stran Soče.

Naletel sem na Uroša. Zaupljivo me potegne na stran:

»Makaronarji pripravljajo ofenzivo.«

»Kako veš?«

»Na Kaninu so prodali vse turistične kapacitete. Bratov kolega dela v kuhinji. Še sreča, da sem ravno včeraj sklenil nov strelni kasko, ki krije vse vrste strelnih poškodb, tudi tiste nove. Te zavarovalniške hijene ...«

Bombe so padale med našimi položaji. Potuhnil sem se, kolikor se je dalo. Priletelo je blizu. Zaslišal sem krik. Jaša ... Stekel sem proti njegovemu položaju. Fant jo je konkretno skupil. V roke mi je porinil svoj Birne iTelephon in z zadnjimi močmi vzdihnil:

»Pritisni na znak hruške. Samo bo naredilo posnetek in ga objavilo na omrežjih. To bo ...« je izdihnil.

Napravo sem usmeril v njegov okrvavljeni obraz. Pritisnil sem, kot je želel. Glava je mrtvo omahnila.

Na napravi se je pojavil napis:

»Začetek zagona aplikacije kasko zavarovanja v primeru totalke ...«

Zmajska psihiatrija

Težko je zmajsko življenje. Ta neprestani lov, brutalno kaznovanje ljudi, če ne izpolnijo kvote devic. To je lahko silno naporno in predvsem stresno. Zlasti zame, zmaja mehkega srca.

Vsak novi dan me je izpostavil novi porciji stresa. Čisto vsak! Moje delovišče je bilo precej veliko območje. Strašil sem po Noriku, še preden je dežela dobila to ime.

Toda moje mehko srce me je izdalo. Vsakokrat, ko sem upepelil nekaj kričeh dvonožcev, sem zapadel v depro. Preprosto me je vse močnejše bolelo uničevanje bitij, ki so nas čistila iz strahu. Potem so se začele pojavljati še druge neugodnosti. Najhuje je postalo, ko sem začel čutiti pomilovanje in celo sočustvovanje. Pomislite, zmaj, ki sočustvuje! Pri pečenem brontozavru, kot bi se lev razjokal, ko pokonča antilopo!

Kralj ni dolgo toleriral mojih izpadov slabosti in posledično slabše bere

devic brez predpisanega kurjenja vasi. Razumem ga! Ne moreš biti zmaj in istočasno gojiti sočustvovanja! Predpis o kaznovanju je predpis, podpisan od kraljeve roke.

Tako sem se bolj ali manj prisilno znašel v zmajski blaznici. Presenečen sem bil, koliko se nas je znašlo v tej ustanovi na vrhu umetno zgrajene skale! Čez nekaj tisočletij bodo ljudje temu kraju rekli Draguč. Natlačili so nas v premajhne prostore in že bivalni pogoji so slabo vplivali na zdravljenje zmajskih duševnih bolezni. En drugemu smo se smilili. Na dvajset bolnikov je prišel en zmajski psihiater. Moj je bil dr. Grozeči Ogenj. Res je bil zastrašujoč s svojim strogim pogledom in grmečim glasom. Še najhujša je brazgotina od levega očesa do leve roke.

Prvo vizito sem imel po treh dneh bivanja za zloveščimi zidovi. Sedel je na vrhu stolpa, a mene so stlačili v majhno luknjo. Molčal sem in čakal. Naenkrat je zagrmel:

»Se kaj sramuješ svoje sramote?«

Kaj sem drugega mogel, kot ponižno prikimal. Potem je nadaljeval:

»Bolezen usmiljenja prehaja v epidemijo. Si vedel to?«

Ponižno sem odkimal in iz nosnic mi puhne zlovešči dim:

»Še huje je, ker je veliko zmajev zbolelo na dihalih. Mogoče so ljudje zastrupili darovane device. Si pomislil na to?«

Seveda sem odkimal. Še pomislil nisem, da bi si ljudje upali kaj takšnega. Pri Baldorovem ognju, kam bo šel ta svet, če nam ljudje podtikajo okužene device?

Oprezno je pihnil:

»Kaj misliš, kako se boš ozdravil svoje fobije in depresije?«

Prestrašeno sem odkimal:

»Veste, ne vem. Kar naenkrat se je pojavilo. Ko sem skuril tisto vas, ker niso nastavili pet devic, sem čutil močne bolečine v želodcu. Potem sem se grozno počutil. Res grozno.«

»Tvoja bolezen dobiva, kot sem že omenil, obseg epidemije. Kako se počutiš, ko pohrustaš devico?«

Spreletel me je srh groze:

»Grozljivo! Ta bolezen je strašna. Nazadnje sem vse tri device od slabosti izbljuval. Nobena volja ni pomagala. Bolezen je res strašljiva.«

Gospod Ogenj pihne:

»Ta bolezen nas bo pokončala! Saj sam vidiš, koliko vas je v tej ustanovi. To je tretjina populacije naše dežele. Pomisli, vsak tretji zmaj je zbolel za to grozno boleznijo. Sočustvovanje, občutek krivde, slabost ob zaužitju hrane

peljejo v naš konec. Epidemijo moramo ustaviti.«

Ponižno sem sklonil glavo. Poskusil sem pihniti ogenj, a mi ni uspelo. Tega nisem hotel zdaj povedati že dovolj razkurjenemu doktorju.

»Dal ti bom terapijo!«

Prikimal sem.

»Vsak teden greš na terapevtsko kurjenje nepokornih vasi. Ognjeni organ moraš redno trenirati. Tudi dieto ti predpisujem. Vsak teden tri device. In to žive. S soočenjem z virom bolezni imaš možnosti.«

»Kolikšne možnosti imam?«

Gospod Ogenj nekaj časa okleva, zatem tiho, komaj sem ga slišal, odvrne:

»Ne bom ti lagal. Delež ozdravljenih pada, a vsakdo ima upanje.«

Tako so minevali meseci in leta mojega zdravljenja. Po svoje sem imel srečo. Tisoč dvesto let kasneje sem postal svojevrstna bolnišnična znamenitost - najdlje živeči pacient. Takrat se je začelo število novo prispelih hitro zmanjševati. Gospod Ognjeni tega ni hotel komentirati. Delovni terapevti so nas vse redkeje vodili na terapevtsko sežiganje vasi. Terapije niso imele posebnega učinka. Oni so to vedeli, mi tudi, a so vztrajali do bridkega konca programa terapij. Še nadaljnjih tristo let kasneje dobim novega psihiatra, doktorja Devicojeda Neusmiljenega.

Pokliče me na prvi razgovor.

»Vi ste najstarejši pacient ustanove. Veste sploh, kaj se dogaja izven zidov?«

Odkimal sem. Že osemsto let nismo več hodili na zažigalne terapije. Res neumno sprašuje! Zaradi pomanjkanja delovnih terapevtov so spremenili program zdravljenja. Eni so odšli, drugi izginili, tretji so se pridružili pacientom. Novih pa ni bilo od nikoder.

»Zmajsko deželo vse huje stiska ta zahrbtna bolezen sočustvovanja in občutka krivde. Zmaji preprosto izgubijo voljo do kaznovanja ljudi. Skoraj povsod se nam upirajo in zadnji kralji so izgubili vsako iniciativo. Po sedmih dvornih udarih, krčenjih v javnih službah, se stanje noče in noče izboljševati. Imaš kakšen komentar?«

Skomignil sem s krili in odvrnil:

»Kaj naj komentiram? So naši znanstveniki odkrili povzročitelja bolezni? To je ključ do preživetja.«

Doktor ravnodušno odvrne:

»Pred petdesetimi leti je novi kralj razpustil Akademijo za razvoj zmajskih veščin. Zmanjkalo je strokovnjakov za device in pravnikov za urejanje splošnih aktov o kurjenju nepokornih. Marsikje nas ljudje premagajo. Prav si slišal! Po-

tem še ta bolezen. Ognjena astma kosi med drugače zdravimi zmaji. Za zmaja ni hujšega, da ne more več bruhati ognja. Ljudi je vedno več, a nas vse manj. Težko je. Povsod kriza in malodušje.«

Minilo je novih devetsto let. Tudi moj psihiater je izginil. V naslednjih petih stoletjih so izginili še vsi preostali delovni terapevti. Dokončno sem izgubil ognjeno sapo. Po dolgotrajni deviški abstinenci vedno pride izguba sposobnosti. Navadni ljudje in živali ti ne dajo moči za ognjeno sapo. Tako se znajdeš v začaranem krogu.

Končno ostanemo samo trije pacienti. Že dvesto let ni prišla okoli kakšna zdravstvena ali sanitarna inšpekcija. Nekega dne smo se zbrali na dvorišču. Kot najstarejši sem začel:

»Ostali smo sami. Ta kraj moramo zapustiti. Ne vemo, kaj se dogaja okoli nas.«

Ostala dva kolega sta prikimala in s skupnimi močmi smo nekako pretrgali mrežo, ki je dolga stoletja držala psihiatrične bolnike stran od ostalega sveta.

Ko se osvobodimo, smo imeli kaj videti. Povsod samo ljudje. Kjer smo hoteli pristati in si nabrati moči, so nas kmalu napadli. Z največjimi težavami, z zadnjimi močmi se prebijemo do kraljevega gradu. Pravzaprav do mesta, kjer je nekoč stal kraljevi grad. Zdaj so mu vladali človeški kralji. Pomislite! Ljudje imajo svojega kralja. Pri tiranozavrovih čekanih! Kaj takšnega!

Moja dva kolega sta me zapustila. Hotela sta na svoje. Naj gresta. Saj sta še mlada. Štejeta komaj tisoč let, torej sta še otroka. Mene bi čakala, če bi še obstajala, ustanova za ostarele zmaje.

Zanimala me je usoda kraljestva. Ni mi bilo vseeno. Čeprav sem velik del življenja preživel kot psihiatrični bolnik, sem še vedno čutil globoko dolžnost do zmajskega sveta in kraljestva. Kot tat sem se prikradel sredi noči. Ljudje so na ruševinah južnega stolpa postavili svoj miniaturni grad. Kot bi nas hoteli posnemati. Moj zmajski vid me še ni popolnoma zapustil. Našel sem kraljeve sobane, če lahko tako rečem tistim luknjam brez zraka.

Kralj je s kozarcem v roki stal pri ograji terase. Ravno prav. Pristal sem na tej hecni terasi. Komaj sem našel dovolj prostora. Stražarji so poskušali pokazati pogum, a ker jih ni bilo vsaj sto, so panično pobegnili. Zazrl sem se v okamelega kralja. Na sebi je imel tuniko z znakom zmaja. To me je razjezilo:

»Kdo si in kaj počneš na imetju mojega kralja?«

Kralj me je nekaj časa opazoval. Ko se je pobral od začetnega presenečenja, je ležerno odvrnil:

»Zmajsko kraljestvo je padlo že pred tisočletjem. Zadnji tvoje vrste so plen

mojih viteзов.«

»Kot si ti moj plen,« sem jezno odvrnil in pihnil vročo sapo. Glas je mogočno zadonel:

»Človečki neumni! Pokopal bom vaše miniaturno kraljestvo!«

Kralj je ostal predrzno ravnodušen:

»Ti? Gotovo komaj še lahko kihneš plamenček za podkuriti kamin. Vašega zadnjega kralja je pred tisočletjem ujel in pokončal moj slavní prednik. Vaša vrsta je zgodovina in kmalu bo le eden od mitov tega sveta.«

Poskušal sem ga zažgati, a je imel prav. Še navadnega, drobcenega plamenčka nisem zmogel. Dvignil sem se na nogi in zaplahutal s krili:

»Zmaji bomo vstali in vas znova pokorili! Ljudje ste virus tega sveta. Če vas nekdo ne omeji, se boste razmnoževali do uničenja tega sveta.«

»Kateri zmaji? Preden te potolče moja vojska, ti lahko povem zgodbo.«

»Zgodbo?«

»Zgodbo o tem, kako smo vas dokončno uničili.«

Zaplahutal sem s krili in prikimam. Kralj se je suvereno naslonil na kamnito ograjo in začel pripoved:

»Tisočletja smo vam žrtvovali device, tisočletja ste kurili naše vasi in nam preprečevali vladavino nad tem svetom. Kri devic, prepojenih s strahom pred vami, vam je dajala moč. Ta kri vas je ohranjala nepremagljive. Končno je naša sveta mati Slena našla orožje proti vam. Orožje, ki je vir vaše moči obrnilo proti vam.«

Spomnil sem se časov, ko sem še užival v krvi darovanih devic.

Kralj nadaljuje pripoved:

»Deklice, ki smo jih pripravljali za žrtvovanje, smo naučili sočutja do vaše krvočnosti. Namesto strahu so iskreno čutile odpuščanje in odrešitev. Ta čustva so prepojila njihovo kri in tako ste se okužili.«

»Okužili?«

Začutil sem približevanje velike množice oboroženih ljudi. Prihajali so z dolgimi loki, kopji, meči in vsi so v sebi nosili sovraštvo.

»S krvjo nedolžnih ste tisočletja hranili svojo uničevalnost. Vaš ogenj gori, dokler ga hrani kri nedolžnih, umrlih v strahu pred vami. Slena je iz vaše temeljne hrane naredila pogubo. Ja, dragi zmaj, zmajski rod je umrl, ker je vir vaše moči postal vaša smrt. Po pojavu prvih bolezni je šlo zlahka. Zdaj ste praktično izumrla vrsta.«

Naenkrat sem bil obkoljen. V ospredje je stopil vitez v zelenem in kralj mu je namignil:

»Jurij, še zadnjič opravi ...«

Reload

Najprej smo se opremili z vsem, kar sem mislil, da potrebujem in zatem zapustili postojanko. Ozrl sem se okoli sebe. Oba sonca sta skoraj idilični naravi dajala zanimiv pridih. V družbi Jožice in Francija sem se počutil varno. Zlasti njeno vihtenje meča nas je rešilo mnogih nadlog. Kar srečno smo se prebijali iz ene v drugo postojanko. Bili smo lepo zaokrožena ekipa.

»Borut,« me je Franci zbudil iz razmišljanja. »Koliko je do jezerske obale?« Skomignil sem z rameni:

»Mogoče še kakšne pol ure.«

»Če nas vmes kaj ne naskoči,« je dodala Jožica.

Mi o volku, volk iz tiranozavrove kože. Pred nami se je s silovitim truščem zvrnilo velikansko drevo. Zrak je napolnilo oglušujoče rjojenja. Vsi smo pogledali v tisto smer. Iz oči v oči smo se znašli pred pošastjo neznanega imena. Jožica je prva izvlekla meč. Sledil ji je Franci z obema težkima mečema. Pametno je vložil v golo moč. Potem še jaz. Segel sem v malho in otipal prijetno topli krogli. Zver na štirih nogah s štirimi rokami, osmimi očmi na smešnih pecljih in usti, iz katerih je sikal dolg jezik s kislo slino, znova divje zarjuje. Jožica je zaklicala:

»Naredi mi dober dan za moj EXP!«

Zver je zamahnila z dolgim repom, zadkom ali karkoli je že z ostrim želom na koncu. Franci je komaj odskočil in zverini z dvema zamahoma zasekal v debelo kožo.

»Ima pa debelo kožo! Tole zna trajati!«

»Umaknita se, naj mu malce podkurim!« sem zaklical in izvlekel krogli. Hitro sem ji namenil ognjeni urok:

»Naredimo si zverinično pečenko!« in krogli sem natančno zalučal. Slepeča bliska sta se pomešala s presunljivim krikom zverinskih bolečin velike zverine.

Jožica je zacvilila:

»Še mene je malce opeklo. Drugič vzamem paket odpornosti.«

Zverina se je napihnila. Franci je zaskrbljeno zaklical:

»Tole bo počilo! Bežimo!«

»Skrijta se za mano, naredil bom dežnik!« in oba sta stekla k meni. S kret-njo sem ustvaril urok ščita. Končno mi je prišel prav.

Zver se je razletela, a žal ne na pakiranje mesa in drobovine, temveč v množico bizarnih škorpionov. Iz ene zverine smo imeli pred sabo nekaj deset zverinic. Jožica je skočila iz zaščitnega dežnika:

»Tole bo zabavno!«

Znašla se je pred škorpijonom svoje višine. Najbrž je malce podcenjevala

svojega nasprotnika. Zamahnila je, a škorpion se je izmaknil in proti njej izstrelil želo. Komaj se mu je izognila. Tudi Franci se je zapodil proti svežim nasprotnikom. Ker sem moral varčevati s krogli, sem izlekel palico in proti škorpionom prožil električne uroke. Izkazali so se za prešibke. Franci je bil s svojima dvema megamečema uspešnejši. En zamah, ena škorpionjska glava manj. Brez glave so grdavži hitro izdihnili ali karkoli že počnejo ob skrajšanju za odurno betico.

Proti meni sta se napotila dva škorpiona. Očitno sta me hotela stisniti ob drevo. Levi se mi je zdel nevarnejši. Vanj sem izstrelil strela, zatem še eno in še eno. Zver je trznila. Desni škorpion se je silovito pognal proti meni. Tvegala sem in palico napolnil z zamrzovalnim urokom. Skoraj sem že vohal smrad zveri, ko sem izstrelil urok. Zver je v hipu zmrznila. Potem sem se posvetil še omamljenemu levemu nasprotniku. A sem se uštel. Urok se je prepočasi polnil. Presneto, premalo sem vložil v hitrost polnjenja mane. Škorpion me je dosegel. Oklep ni pomagal proti želu.

Tup in znova sem se znašel na začetku. Jožica in Franci sta me grdo gledala izpod čela, saj sta morala z mano nazaj na začetek. Tako pač je. Reload velja za vse enako. Kaj sem lahko naredil? Skomignil sem z rameni. Še en reload v moji življenjski zgodbi. Ni ne prvi, ne zadnji. Zdaj sem se opremil za tisti paket izživov.

Ponovili smo vajo z veliko zverino in potem škorpioni. Nabildal sem si hitrost polnjenja in moč ognjenega uroka. Za dobro mero sem si dodal še močnejši zamrzovalni urok.

Po končanem pokolu smo zadovoljno pobrali plen. Kar dobro smo se omaštali z dobrotami. V naslednji varni hiši bo zabavno. Samo Jožičina rana je zmotila idilo nabirke. Sicer sem jo pokrpal, a sem imel premalo zdravilne zeli. Žal ima moja malha končni volumen.

Končno smo dosegli jezersko obalo. Spogledali smo se in takoj našli soglasje – zaslužili smo si malce počitka. Morali smo si povrniti energijo. Zleknili smo se na zlatorumen pesek. Toplota je dobro dela. Čutil sem, kako se mi vračajo moči. V daljavi sem ugledal postojanko. Tam bomo na varnem delili nagrabljen plen. Pot do tja je varljivo čista in mirna.

»Kaj misliš?« sem se obrnil k Franciju.

Skomignil je z rameni:

»Tole je sumljivo premočrtna pot.«

»Gremo! Dovolj je poležavanja!« je rekla Jožica in odkrevsala po pesku. S Francijem sva se spogledala in ji sledila.

Pozornost nam je počasi kopnela. Ravno tedaj se je zgodilo. Iz gozda so nad nas planili nekakšni jekleni skeletniki. Franci in Jožica sta izvlekla svoje meče.

Prejšnjo tišino zamenjajo zvonki udarci kovino ob kovino.

»Presneti jeklenčki! Daj jih z elektriko!« mi je Franci zaklical med divjim vihtenjem mečev. Nič ni kazalo, da je delal kakšno škodo. Tudi Jožici ni šlo dobro. Pod pritiskom sivih okostnjakov se je počasi umikala proti mirni vodni gladini.

Palico sem napolnil z električnim urokom. Sprožil sem proti jeklenkoti, ki so Jožico potisnili samo kakšen meter od vode. Napaka. Udarec elektrike je še povečal hitrost jeklenega okostnjaka. Hitro sem hotel menjati elektriko za zmrzal. Čas je tekel. Ko so oba soborca stisnili v kot, so napadli še mene. Ritensko sem se umikal proti vodi. S palico jim nisem mogel parirati. Ogenj in zmrzal sta jih samo upočasnila. Presneto, kaj bi dal za kislinsko brizgo!

Tedaj me je zagnila tema. Zvezdno nebo se je zavrtelo okoli mene. Vedel sem. Zdravje in življenjska energija sta skupaj zgrmela na nulo.

Stresel sem z glavo. Preklinjal sem zaradi nemarnosti. Znašel sem se pred dilemo. Znova moram dovolj daleč nazaj in si pridobiti dovolj točk in plena. In še nekaj! Aha, spomnil sem se. Več moram vložiti v spomin. Zakaj sem že ostal brez zdravja? Kaj že moram vzeti? Pogledal sem na račun. Hm, teh sto pik sem enakomerno razporedil med ogenj, elektriko, zmrzal in, naj bo tokrat zraven kislina. Nikoli je še nisem uporabil. Franci in Jožica zagotovo preklinjata.

Odložil sem VR čelado. Pomežiknil sem in pogledal na zaslon. Virtualna resničnost me je malce opijanila. Še sreča, da obstaja reload. Moj virtualni Borut se pobere v varni hiši, malce potlačani in se srečno obnovi. Smrt je samo izguba časa in nekaj virtualne valute. Z nekaj tlake se povrneš v tipi-top stanje.

Pogledal sem na uro. Čas je za kosilo.

Na ulici me je presenetil za ta letni čas precej hladen dan. Iz žepa sem potegnil svojega pametnjakoviča in se povezal z igro. Med potjo si lahko natančno skalibriram Borutov lik. Zatočeno sem tipkal po zaslonu in vlekel drsnike. Čudno, ker me soigralca še nista poklicala.

Tako zatočeno nisem videl, da sem zakoračil na prehod za pešce brez obveznega pogleda levo in desno. Zaslišal sem tup, svet se mi je zvrtil okoli od spodaj navzgor. V trenutku sem dojel. Igra je izginila. Zagledal sem svetleči tunel in zaplaval proti koncu ... V resničnem svetu ni varnih postojank, kjer si obnoviš zdravje in življenje.

Mobilnik je padel na tla, aplikacija se je resetirala in na zaslonu se je pojavil napis.

RELOAD?

Y / N

<< Konec >>

A ne zame ...

Grdini

Zoprno je to čakanje. Cel svet so preplavili mrtveci, ki so pozabili, da mrtvi predvsem mirujejo in ne norijo naokoli. Zid je zadnja obramba poslednjega čistega otoka živih in zdravih ljudi.

»Hej Milan!« sem zaklical prijatelju na vrhu stolpa. »Se že kaj dogaja?«

Milan je mirno odvrnil:

»Trenutno še nič posebnega. Presnete nadloge! Prehitro so se prebili. Tako malo,« je zaječal, »smo jih rešili.«

Besno sem dejal:

»Je ta zid kaj boljši? Mogoče je samo malce višji. Verjetno je naša edina možnost, da gre pot do nas preko mostu nad kilometrskim prepadom.«

Milan se je glasno zarežal:

»Tokrat ne bodo mogli izkoristiti svoje številčnosti.«

Namrdnil sem se. Ko dobim za vrat kužne čekane, mi bo vseeno za številke. Pomislil sem na vrata. Koliko časa bodo zdržala? Grdavži se bodo brezumno zapodili proti nam, viru svežega mesa. Imamo končno količino ognja in svinca, a njih so brezkončna krdela in vsaka vrata prej ali slej padejo. Zakaj niso vgradili jeklenih vrat? Zakaj niso razstrelili mostu?

Zaslišali smo presunljivo grčanje in tuljenje. Napetost je rasla. Roke so postale potne od pričakovanja. Tudi drugi soborci so postali pozorni na vir zverškega golčanja. Še zadnjič sem preveril strelivo. Mogoče mi je malce žal, ker si nisem oprtal tudi metalca ognja ali vsaj več nabojnikov. A vsega nisem mogel vzeti. Od tod ni več umika. Tukaj se bo odločalo.

»Si pripravljen?« me je pobaral Gavriilo.

Dvignil sem palec.

Helena si je popravila ovratnik lahkega oklepa. Vanj je baje vložila celo bogastvo. A ko ti gre za življenje, je vsaka cena dovolj ugodna. Kaj ti bodo krediti, če se znajdeš na drugi strani? Grdavži so ukiniili potrebo po trgovanju in kreditih. Zanje je edina valuta kos živega mesa.

Z daljnogledom je oprezala na drugo stran. Pogledal sem v nebo. Prvo, oranžno sonce je že skoraj zašlo, a drugo, precej manjše rumeno sonce, pa bo za kakšno uro padlo za horizont. Kot vedno se pripravljajo na napad v mraku.

Oranžno sonce je dajalo pokrajini zanimiv pridih. Pravzaprav bi užival v idili nenavadno obarvane panorame, če se ne bi zgodilo, kar se je. Smisel našega tukajšnjega bivanja je ta boj s presnetimi trupli, ki nočejo razumeti, da mrtvi mirujejo. Vsi smo najemniki. Sprejeli smo to službo, sami smo si izbrali svoje vloge v kolesju usod. Korporacija, ki nas je najela, hoče *sama* počistiti svojo nesnago. Vsaj tako so nam rekli na *briefingu*. Plačali so nam in zdaj moramo upravičiti svoje plače.

Tema je hitro premagovala še zadnje ostanke dnevne luči. Edina naravna luč noči je bil zanimiv sistem treh lun. Svet obkrožijo v tridesetih dneh, pri čemer krožijo ena okoli druge in ustvarjajo nenavadni srebrni venček. Koliko jih je še dovolj pri zavesti, da lahko uživajo v tej astronomski nenavadnosti?

Milan je zaklical:

»Fantje in dekleta! Zdaj se bo začel rock'n'roll! Slišite? Vse je potihnilo! Torej so gnilobkoti tik pred naskokom. Naj črevca zaplešejo v ritmu uzija!«

Z malce ironije v glasu sem odvrnil:

»Vedno napadajo ponoči, da ne bi videli, kako grdi so.«

Helena je dvignila roko. V nebo so izleteli svetilniki in most se je začel kopati v sijajni biserni luči.

Tedaj se je začelo! Na most se je vsula temna lisa kričečih grdinov. Na vso moč so tulili, vreščali in kričali. Očitno so hoteli vso našo pozornost.

In so jo dobili.

Hitro sem nameril proti temni lisi, vklopil največjo povečavo, da sem lahko meril v glave. Poskušal sem delati *hedšote*. Ker sem se odločil za težje orožje, sem moral zadeti z vsakim dragocenim nabojem. En naboj, en dokončno mrtvec. Oglasilo se je orožje sobork in soborcev. Hrup ognjene ujme je skoraj preglasil zvočni cunami horde.

Temna lisa se je, navkljub vratolomnim izgubam, hitro prebila do vrat. Presunljiva mešanico krikov, rjojenja in cepetanja je napolnila od boja razgreto ozračje. Dojel sem kruto resnico.

»Fantje in dekleta! Podprite vrata!« se je zaslišal krik poveljnika odreda pri vratih. Ves čas sem hladnokrvno meril streljal. Grdini so hvaležno padali. Čeprav je okoli mene zavladal skoraj popolni kaos, sem ohranil mirno kri in nizal *hedšote*. A kaj, če je grdavžev neskončno! Popolnoma vseeno je, če od neskončno odšteješ sto ali sto milijonov. Vedno ostane neskončno.

Tedaj so pritekli večji in močnejši kadavri. Še nikoli do zdaj jih nismo videli. Kateri vrag jih je ustvaril? Strelji malokalibrskega orožja niso povzročali nobene škode. Najbrž niso niti občutili pikov drobne municije. Mogoče bom imel več sreče zaradi večjega kalibra.

Nameril sem v glavo enega od trimetrskih smrduhov. Bum! Naboj je udaril v odvratno tkivo in velikan se je opotekel. Veselo sem zaklical:

»Temu se reče, imeti debelo kožo!« in ponovil sem vajo natančnosti. Grmada gnilobe je zarjula in prav umetniško odplesala z mostu. Veliki »čof« je naznanil padec gmote v vodo. Tako torej! Za velikane je potrebna večja puška. Zaklical sem soborcem:

»Za velikane ne tratite malokalibrskega streliva! Moja puška jih položi.«

Najbrž me je zaradi trušča le malokdo slišal. Prvi megagrđin se je uspel prebiti do vrat. Z glavo se je z vso silo zaletel v vrata, ki so grozljivo zaječala pod silovitim udarcem.

Zaklical sem:

»Temu se reče brezglavo delo z glavo. Očitno imajo vgrajen šlem!«

Milan je mrzlično odvrnil:

»Daj ga! Podri ga!«

Gavrilu je na valovanje zveri spuščal ognjene pozdrave. Žal brez učinka na velikane. Zdelo se mi je, da orjaki uživajo v toploti ognja. Takrat sta dva velika naredila bizarno štiporamo. Natančno sem nameril v nosača. Sprožil sem in čeprav se je smrdolino opotekel, ni padel. Očitno ima ravnotežje akrobata. Hitro sme ponovil vajo in grdobi z nadrealističnim plesom omahneta z mostu. Čista desетка! A tedaj se je za njima pojavil še en gigant in se z neverjetno naglico, z glavo naprej, odrinil in skoraj poletel proti vratom. Za las mi je ušel. Zaslišal sem hrup silovitega udarec, ki mu sledijo obupani kriki:

»Prebili so! Prebili!«

Za hip sem okleval. Če so vdrl, se bodo razlili po zadnjem otoku normalnega sveta. Kaj mi je preostalo? Boj do konca. Po mostu je hlačalo še več velikarov, med njimi so rojili običajni smrdljivčki. Trdno sem prijel puško in nadaljeval s polaganjem gigantosmradow. Poskusil sem ignorirati krike soborcev.

Natančno sem streljal v betice. Žal sem za vsakega porabil dva dragocena naboja in hitro ugotovil, da v tej igri ne morem zmagati. Orjaški samohodni grdavži so vse globlje potiskali pešajočo obrambo. Navadni smrdokavri so se začeli silovito razlivati. Samo vprašanje časa je, kdaj si bodo pregrizli pot na obzidje.

Velikani so razbili tudi vrata stopnic in omogočili malim vreščalom vdor na obzidje. Zavedal sem se konca. Fantje in dekleta moje skupine so izginjali v morju smrti.

Storil sem edino, kar je bilo logično.

Odložil sem čelado in pogledal na score. V mikrofon sem zaklical:

»Milan, vsaj *score* imam dober. 120 *hedšotov*.«

Milan mi je odvrnil:

»Jutri bomo reštartali špil.«

Helena je pripomnila:

»Vidi se, da je Ali prvič zaigral v vlogi *game masterja*. Moral nam bo dati več *botov* in vse skupaj malce uravnati.«

Ravno sem razmišljal o poteku zadnje runde, ko stanovanje zalije tema. Električni mrk. Nihče ga ne pomni. Vrgel sem pogled na silhueto VR čelade in se napotil do balkonskih vrat. Presunejo me streli. Kot bi bil sredi strelišča. Odsunem vrata balkona in presune me hrup kaosa. Razbesni se mešanica zvokov obsednega stanja.

Iz desetega nadstropja sem opazoval drobne pike, ki panično bežijo. Počutil sem se kot sredi igre. A to ni igra.

Pogledal sem navzdol. Iz zahoda se je vsula povodenj urejenega roja nečesa divjega in požrešnega.

Oblije me pot. Mrzlično sem tuhtal, kaj storiti. Naj grem iz stanovanja? Naj se zabrikadiram in počakam? Odločitve ...

Stekel sem do vhodnih vrat, jih odprl in zaslišal oddaljeno renčanje in kričanje. Tudi sosed je pokukal.

»Kaj se dogaja? Ni elektrike, ni interneta, ni televizije!«

Poskusil sem ohraniti mirno kri:

»Ne vem. Najbolje bo ostati izza zaklenjenih vrat in počakati.«

Sosed je izginil izza vrat in zaslišal sem škrtanje ključavnic. Kriki so se približevali. Odločil sem se za barikado. Hitro sem zaklenil vrata in mrzlično pohitel z barikado.

Mimo mojih vrat gre nekaj krikov. Bučanje nečesa zloveščega je vse glasnejše. Stopil sem na balkon. V kotu sem zagledal baseball palico. Ni puška za headšote, a bo zadostovalo za prvo silo.

Nebo so preleteli reaktivci. Ognjeni tovor so stresli nekam za zahodnim gričevjem. Presunilo me je vztrajno tolčenje po mojih vratih. Vsak udarec je spremljalo grozljivo renčanje.

Vrata so nenavadno hitro padla. Soočim se s krdelom nagnitih trupel. Res nočna mora. Gnolobkoti iz igre so očitno oživali. Sanjam? Stopil sem med podboje vrat. Prvega sem kresnil po betici. Drugega sem v prsnico. Tretjemu sem izmeril trdnost vratu.

Bolj zase, da bi se slišal, sem glasno prekinil igro:

»Pavza. Konec,« in s temena odlepil stimulator. Dovolj sem imel. Prav zabaval sem se z igro v dveh nivojih. Skozi razgledno lino sem se zazrl v mlečno vlečko galaktičnega rokava. Najbližji zvezdni sistem je rumena zvezda s planetnim sistemom. Če sem lahko verjel podatkom, je šlo za zvezdo, ki je nekdam grela legendarno Zemljo, izvor vseh naseljenih svetov. Sam sem dvomil o legendi o enem izvornem svetu...

Rešitev

Jovan Vladimir Dukljanski v temnici Bolgarskega carstva moli Bogu in Odrešeniku. Ni skrbel zase, vso svojo pozornost je posvetil rodni Duklji. Moli za rešitev in mir, za svoje ljudstvo.

Naenkrat zasije luč. Vladimir odpre utrujene oči in zaslepi ga močna svetloba. Zagleda angelsko silhueto.

»Vladimir, za tvojo dušo obstaja božji načrt. Vaša iskrena vera je do solz ganila srce Božje. Bog te ima rad in čez tri dni in tri noči se bodo vrata odprla in odšel boš na svobodo. Šel boš z ženo, cesarsko princeso, ki te bo ljubila in ti jo ljubiš. Osvobojen si z božjim blagoslovom, a na koncu boš dočakal mučeniško smrt.«

Vladimir vzneseno zre v angelovo silhueto in hoče nekaj reči, a luč angelska ugasne. Vladimir ostane sam in še z več žara moli Bogu, Odrešeniku in za odrešitev. Zaklel se je, da bo naredil vse, kar od njega Bog zahteva.

Car Samuel se znajde v neugodnem položaju. Je možno, da je njegova prvorojena hči Kosara podlegla vplivu čudnega tujca? nekaj čarovniškega je na tem tujcu, ko s prodornimi modrimi očmi zre nekam mimo. Mehak tujčev glas je v sozvočju z blagim nasmeškom:

»Verjetno se sprašujete, kdo sem in zakaj sem tu? Ne veste, kako sem se znašel v vaših zasebnih prostorih.«

Car negotovo prikima, tujec se znova nasmehne:

»Moje ime in vloga sta popolnoma nepomembna. V temnici imate kneza Jovana Vladimirja Dukljanskega.«

Car oprezno naguba obrvi:

»Knez je moj zapornik. Izdajalsko se je poskušal dogovarjati z bizantinskim cesarjem. Premagal sem ga in kmalu se bom odločil glede njegove usode. Hči Kosara od mene zahteva milost in ga želi za moža. Veste, knez je privlačen mož, a moja hči je,« za trenutek zastane, »pač moja hči.«

Tujec se zresni:

»Vladimir bo odšel. Uslišite svojo hčer in Vladimir bo božji temelj vašega cesarstva. Vaša hči Kosara, cesarska princesa, ne bo več prala nog zaprtim v temnici.«

»Zakaj mislite, da vas bom poslušal in vam ustregel? Jaz sem car, car Bolgarije«

Tujec uperi roko proti cesarju, ki začne loviti zrak. Strahotna sila carju ustavi dah, srce začne pospešeno biti, kaplje znoja se naberejo na vročičnem čelu. »Vladimir je pomemben za naše, moje načrte. Njegov duh prijateljuje z Duhom

Bazilij II je bil zaradi te zmage imenovan Bulgaroktónos, je srce Samuelovo nehalo biti.

Na carskem prestolu ga nasledi Radomir, ki ga leto kasneje odstrani uzurpator Vladislav. Novi car Vladislav se spomni na Vladimirja in v njegove roke je položena izpolnitev drugega dela angelove prerokbe. Jovan Vladimir Dukljanski mora umreti mučeniške smrti. Jovan Vladimir umre s križem odrešitve v rokah, tuzemski svet zapusti zaradi prevare.

Njegova vdova Kosara se v žalosti zaobljubi samostanu. In preden umre, sijaj božji obsije mučeniško Vladimirjevo dušo, kajti on nikoli ni umrl.

In duh, obsijan z lučjo Odrešitve, ponese Jovana Vladimirja Dukljanskega do nebeškega prestola in nekega dne, na koncu časov, on se bo vrnil na svet v spremstvu pesmi angelskega zbora.

Božjim. Zvesti ljudje so ognjišče in temelj ljudstva.«

Sila čudežno popusti in car globoko vdihne. Takoj izgine rdečica, ki mu je obarvala obraz. Nameni se poklicati stražarje, a mu tujec prepreči namero:

»Tukaj sem popolnoma varen in vi z mano. Če bi vam želel storiti kaj nasilnega, me vi z ničimer ne bi mogli pri tem ovirati. Ne bom vam lagal. Spustite Vladimirja, naj se poroči s Kosaro in vaše carstvo bo živelo. Če se odločite za kaj drugega, samo zaradi nasprotovanja in uveljavljanja carske volje,« glas otrdi in pridobi strašen, temačni prizvok, »bo cesarstvo že naslednje leto v ruševinah, a ljudstvo bo odpeljano v strašno suženjstvo. Vladimir je zaradi svoje veličine deležen angelskih milosti.«

Car se s kančkom strahu zazre v tujca, zatem se razvedri:

»Mi groziš? Jaz sem od cerkve blagoslovljen car Bolgarije.«

Tujec ostane ravnodušno miren:

»Nisem jaz grožnja, samo iskreno sem dejal, kaj vas čaka, če Vladimir ne gre od tod kot vaš zet in vazal.«

Car skoči na noge, sled nasmeška izgine in želi temu tujcu pokazati, kdo je vladar:

»Poslušal sem vas,« a stavka ne dokonča. Misel ostane neizgovorjena, zadušena v grlu. Nekakšna sila ga sesede nazaj na stol. Tujec se znova nasmehe:

»Imate precej lahko izbiro. Vaše carstvo ali Vladimirjeva glava? Sami izberite. Vse ali nič.«

Car znova poskuša vstati, a znova ga neka sila ustavi. Želi priklicati stražarje, saj mu je dovolj debate, a besede boleče zastanejo v grlu. Tujčeve oči zasijejo z lastnim ognjem:

»Čeprav ste car v središču svojega carstva, ne morete nikogar priklicati. Prav nikogar! Vsa vaša carska sila in vi z njo ste nemočni proti lahnemu vetru nebeških sil.« Tujec sname eksotično pokrivalo, ga postavi na mizo in pokaže našpičena ušesa. Car ohromljen zajeclja:

»Vi ste ...«

Tujec odvrne:

»Pripadam ljudstvu vilinskemu in sem eden od tuzemskih Vladimirjevih varuhov.«

Car široko razpre oči, a vilinec izpari. Car pozabi na vilinca, a mu v spominu ostane, kaj mu storiti.

Vladimir in Kosara živita v bližini samostana Pročiščeni krajolik, na južni obali Skadarskega jezera. Od tam je kot Samuelov vazal vladal rodni Duklji.

A sekira prerokbe visi nad Vladimirjem, knezom Dukljanskim. Car Samuel se je do konca upiral Bizancu. Po strahotni izgubi v vojni, bizantinski cesar

Kronomantična igralnica

Čas je največji zlobnež v vesolju. Je prvi v mestu, ko gre za strah pred gubicami in zadnji na vasi pri razdeljevanju večnosti iz refuze.

Zaman boste iskali, kaj bi bilo, če bi bilo. Koga briga, če ste se poročili z napačno žensko ali sfaliranim moškim in po nesreči prevozili rdečo luč? Vaši osebni problemi nikogar ne brigajo. Saj zato so – osebni.

Pravijo, da je čas zadnji neporaženi sovražnik anti-age krem. Niti najmočnejša znanost ne zmore izkriviti najpreprostejše resnice – še tako vzvišeni riti nekoč odbije zadnja ura. Največkrat to stori tiho in mimo ušes kramarjev na sejmu vesoljnih resnic. Večnost ni sejemska atrakcija, temveč nagajivi škrat.

Vaša naloga je (pre)živeti svoj kos časovne pogače. To in zmagali ste! Večnost pa prepustite sanjačem, saj tega jim niti davkarija ne more vzeti.

Terorist

Preklemanska vročina. Žge, kot bi me spustili v sam pekel. Najprej sem poiskal senco. Aha, moja naloga. Na srečo sem se znašel sredi ničesar in v bližini ni bilo nikogar. Pritisnil sem na gumb *ti-koma*, pogoltnil slino in počakal na odziv. Operaterka na drugi strani je v finem klimatiziranem bunkerju, zato se ji ni mudilo. Ko bi le kdaj v moji koži izkusila trpljenje sredi te nore vročine. Končno sem zaslišal njen pocukran glas:

»Karl, si na pravih koordinatah? Preveri še enkrat!«

Preklemansko ženšče, vedno sprašuje nekaj, kar ji prikazuje zaslon. Tako pokaže svoj višji plačilni razred. Pogoltnil sem slino:

»Saj vendar spremljate mojo lokacijo! Terorist je še izven dosega. Gotovo je že v Jeruzalemu. Čaka ga.«

»Najdite ga, preden on najde njega!«

Suho sem odvrnil:

»Vem,« in si mislil svoje. Zakaj ponavlja to, kar je smisel moje misije? Zagotovo ga ne bom povabil na pijačo. Prekinil sem zvezo in se hitro preoblekel v tukajšnje cunje. Pri božjih stopalih, kako lahko ljudje živijo v tej vročini? Šele pomlad je ...

V daljavi sem ugledal gručo rimskih vojakov. Od kod jim volja po korakanju sredi pekla? Hitro sem se posvetil svojemu cilju. Arij Robernik je najnevarnejši terorist zadnjega stoletja. Ta status si je »pristrelil« po umoru J. F. Kennedyja.

A njegov najusodnejši podvig ni končanje Kennedyjevega mandata, temveč potopitev letalonosilke sredi Mehiškega zaliva, ironično, ladji je bilo ime Arijeve tarče, J. F. Kennedy. Na njej je služil oče direktorja Agencije za časovno varnost. Mož je nekega dne preprosto izginil in vsi smo imeli temeljitega mačka zaradi hude eskalacije časovnega paradoksa. Še večkrat smo zaradi Arijevih podvigov zdravili časovnega mačka. Baraba je točno vedel, kdaj in kako mora udariti.

Edino neznanko je predstavljal motiv. Zakaj počne, kar počne? Vedno je udaril korak pred nami. Vsa naša silna obveščevalna mašinerija je znala izslediti najbednejšega tatu, a kralja teroristov je serijsko za las zgrešila. Zdaj se je podal na še usodnejšo akcijo – umor Jezusa Kristusa, preden se zgodijo usodni velikonočni dogodki. Bi bil Jezus to, kar je, če bi namesto na križu umrl pod nožem razbojnika?

Z mrežničnim senzorjem sem iskal sledi za nevarnim teroristom. Jeruzalem tistega časa je bil en velik kotel verskega in političnega vretja. Sveži rimski

guverner Poncij Pilat je poskušal v tej zmedi uveljaviti rimski zakon. Ker ni ravno biser upravljavskih veščin, so mu stvari počasi lezle izpod nadzora. Pri nas branjeveke prodajajo krompir, tukaj pa je množica prerokov delila konec sveta. Kako je Jezusu uspelo? Nihče natanko ne pozna njegovih konkurenčnih prednosti, ki so ga postavile za zmagovalca tega natečaja prerokov.

Cena za zlitje z okoljem je občutek neprijetne utesnjenosti, pač stranski učinek kožnega barvila. Sestavlil sem preprost načrt. Najprej sem moral najti Jezusa in njegovo množico. Arij bo zagotovo prežal v njegovi bližini. Podobno je bilo pri poskusu umora Stalina na predvečer sovjetskega napada na Poljsko. Stalina sem sicer rešil, a mi je spodletelo pri lovu na Arija.

Zdaj bo drugače. Mora biti drugače. Pri tem mi bo šlo na roko Arijevo megalomanstvo. Hotel bo spektakularen uboj. Zanj predstavlja uboj Jezusa česnje na vrhu torte iz trupel. Moja naloga bo težka. Zavedal sem se nasprotnikove veščine. Poleg želje po izbrisu madeža neuspeha uboja sovjetskega voditelja, ga žene tudi soočenje z mano.

V svetu njegove samopodobe veličastja sem nekakšna nadležna podrepna muha. Ravno moje igle so odstranile že sedemnajst članov Bratovščine. Arij je nekakšen kronski dragulj, saj po njegovi smrti ostane samo kakšnih deset zavedenih norcev. Njihov destruktivni naboj bo brez Arija izpuhtel ali jih bomo pospravili.

Jezno sem pihnil, kajti vročina mi je res šla na živce.

Sledil sem množici in v daljavi ugledal moža, ki je spremenil človeško zgodovino. Zmrzilo me je ob misli - gledam živega Jezusa Kristusa, *sina božjega*. Lahko se prerinem bližje in posnamem njegov govor. Kako bi reagirale krščanske cerkve, če bi ta govor prodal medijskim hišam? Takoj sem pozabil na to idejo. Direktiva o zaščiti pred časovnimi paradoksi vključuje tudi prepoved predvajanje zapisov, dobljenih pri časovnih skokih in takšno početje se drakonsko kaznuje. Na srečo.

Mrežnični skener sem nastavljal na iskanje časovnega čipa. Brez čipa ni potovanja v času in kar je najpomembnejše, ni neopaznega izginotja s kraja dogodka.

Toda pojavila se je težava. Skrajno zoprna težava. Časovnega čipa nisem našel, a pred sabo sem imel Jezusa. Če ga Arij hoče umoriti, mora to storiti v kratkem. Kje je ta teroristična nadloga? Moral bi biti v bližini! Vedno je vsaj nekaj dni oprezal v žrtvini bližini. Nikoli se ni skrival, pravzaprav se je rad tako igral. Tokrat praznina. Nenavadno. Pravzaprav grozljivo. Kaj naklepa? Moj čip je bil edina takšna naprava v krogu desetih kilometrov. Prepozen zagotovo nisem! Jezus je dvesto metrov stran in govoril množici.

Diskretno sem se umaknil. Poklical sem centralo. Nič kaj vljudno sem prekinil uvodno nakladanje operaterke:

»Nimam časa za vaše bukove bučnice! Nekaj je narobe, hudo narobe! Nikjer ni časovnega čipa.«

Ženska je najprej pogoltnila slino, potem zmedeno odvrnila:

»Nemogoče. Naše časovne koordinate je zapustil 1,1342 sekunde pred vdorom TTF. Če bi naši prišli dve sekundi prej, bi ga ujeli. Koordinate skoka so »t« s toleranco 2450 ur, lokacija Jeruzalem s toleranco pol kilometra. Jezusa bo zagotovo ubil, preden ga bodo predali Rimljanom. Mora se skrivati kje v bližini! Nekaj ste kaj spregledali. Naredite celovito diagnostiko.«

Besno sem odvrnil:

»Sem prav slišal? 2450 ur? Niso to minute?«

Operaterka je naveličano prhnila:

»Če sem rekla 2450 ur, to pomeni natanko toliko ur.«

Zastal mi je dih:

»Sto dni časovne tolerance? Raje mi povejte, zakaj me nihče ni obvestil o tako visoki toleranci skoka?«

»Analitiki so iz ostankov izbrskali najboljše, kar so lahko. Lokacija je ostala zapisana, a optimalni časovni okvir za vaš poseg v anomalijo so izračunali na osnovi dogodkovnih algoritmov in psihološkega profila terorista.«

Jezno sem zarenčal:

»Analitiki? Arij ni ravno vzor logičnega delovanja. Zaupali ste analitikom, ki nikoli ne pomolijo nosu na teren? Čudi me, da sploh preprečimo kakšno anomalijo!«

»Ne bova razpravljala o ocenah analitikov. Namesto dvoma v vrhunske analitike se posvetite svoji nalogi. Najdite ga in nemudoma nevtralizirajte.«

Ostal sem brez besed. Izklopil sem komunikator. Tedaj sem se razočarano obrnil proti najsvetejšemu človeku Zahoda. Če ne drugega, bom vsaj v živo doživel govor enega najpomembnejših mož človeške zgodovine. Mrežnični senzor sem dal na največjo povečavo. Želel sem od blizu videti človeka, ki je tako usodno vplival na človeško civilizacijo.

Tedaj sem ga zagledal ... Oblil me je pot. Nezgrešljiv Arijev nasmeh. Zrl sem v bratov obraz in stavil bi, da mi je namenil nasmeh. Zagotovo je vedel, da ga bom našel. Spoznal sem, čemu nisem našel njegovega čipa. Brat me je še zadnjič in dokončno prevaral ...

Virus resnice ali Arči se pojavi

Moj jutranji ritual je predvidljiv kot neumnost politikov. Najprej grem po časopis, kjer malce pokramljam s prodajalko in vrnem se domov.

Pripravim si zajtrk in predse postavim časopis. V okviru na zadnji strani mi pade v oči vest o virusu, ki naj bi ga naredila ameriška vlada, a ji je ušel izpod nadzora.

Kakšen virus neki? Vir je neka spletna stran, ki se sklicuje na vir, ki citira neki dokument z Wikileaksa. Virus naj bi prisilil človeka, da govori čisto resnico. Pa še kaj! Prej bi verjel, da svizec zavije čokolado. Hotel sem že nehati z branjem, a radovednež v meni ni hotel končati z branjem. Še ena neumnost – virus se prenaša po mobilnem omrežju. WTF? To mora biti potegavščina. Ta je pa res lovska na dinozavrski način. Če mislijo, da bodo s takšnimi neumnostmi prodali nekaj časopisov več, se močno varajo. Debilni folk, ki to bere, se tega časopisa ne dotakne zaradi premalo slik med premajhnimi črkami, a resni ljudje ga bodo odjavili, če se bodo v bodoče ponavljale takšne »alternativne novice«.

Naslednja faza mojega sobotnega dopoldneva je odhod na tržnico, ki je, poleg časopisa, del mojega sobotnega rituala. Najprej kruh, sledi zelenjava, zatem mesnica in za finale sadje.

Lepo sem opravil svoje posle, potem kavica v bifeju in domov. Od daleč sem zagledal sošolca Arčija iz osnovne šole. Pomahal mi je, jaz sem mu odmahal.

Čakaj malo! WTF! Kaj ni umrl v prometni nesreči? Zbil ga je avto na prehodu za pešce pred vhodom v parkirno hišo City centra. Res ničvredna smrt za adrenalinsko legendo Arčija. Spomnil sem se pogreba. Hotel sem nekaj reči ... Arči je izginil v množici.

Stresel sem z glavo. Presneta budilka in njeno, ušesa parajoče tuljenje. Uf, kakšne debilne sanje. Počohal sem se po lasišču in prižgal luč. Stresel sem z glavo, kot bi hotel odgnati odmev sanj. Čudnih sanj, če mene vprašate. Kako sem lahko srečal Arčija? Spomnil sem se pogreba. Je vstal od mrtvih? Oddahnil sem si, saj so bile le čudne sanje.

Megleno sem ujel še odmev sanjskega časopisa. Neverjetno natančno sem se spomnil članka o virusu, ki naj bi ljudi prisili v govorjenje resnice. Noro.

Krmežljivo sem se preoblekel in se za budnico odpravil do nabiralnika po časopis. Med kuhanjem kave sem počasi mlatil namazan kruh in vmes sem oprezno obrnil časopis. Pri zajtrku sem vedno začel pri zadnji strani. Tedaj mi je zastala čeljust. Natančno sredi grizljaja. Okus marmelade je izginil, vonj ka-

ve je izpuhtel. Prebledel sem. Začel sem momljajoče brati, kot ne bi verjel samemu sebi:

»Virus ušel iz laboratorija ... Po do zdaj znanih podatkih se prenaša po mobilnem omrežju.« Mrzlično sem nadaljeval z branjem. »Nevrološki učinek ... okuženi so prisiljeni govoriti samo resnico ... Prvi primeri so demantirali ...«

Oblil me je pot. Pri Jezusovem čaranju vina iz vode, to sem sanjal. Sem moška verzija Babe Vange? WTF!

Samo še mrtveca naj srečam in vedel bom. Zakaj nisem sanjal dobitne kombinacije Eurojackopta? Zakaj so preroške sanje ne prinesejo dobička? Odložil sem kruh, srknil kavo in začel šepetaje komentirati:

»Opisani virus vendar ne more obstajati. Kaj ga serjejo z nekakšnimi alternativnimi novicami? Če bodo redno objavljali takšne kvazinovice, bom objavil časopis. Povzetek povzetka citira vir, ki citira Wikileaks. Pa še kaj. Bodo jutri pisali o tem, kako so lokalni nacisti z rožami sprejeli afriške begunce? Bo papraž postal glavni zagovornik istospolnih porok in splava?«

Pogledal sem na uro, ki me je opomnila - pozen si, pozen si. Odpravil sem se v službo. Zadnji ostanki dneva so izginjali pred prihajajočo nočjo. Nočna izmena mi je vedno zmešala bioritem. Pognal sem kolo in skoraj snel pešca, ki je neprevidno skočil na cesto. Nekam znan se mi je zdel. Hej! Saj to je ... Oblil me je pot. Arči je umrl pred sedmimi leti, končal je na prehodu za pešce pri City Centru. Sicer ne pod kolesi bicikla ... Spomnil sem se pogreba. Prispeval sem za venec. Na sedmini sem preprečil, da se njegova brata nista stepla za tisti stokrat amortizirani traktor.

Odskočil je in izraz presenečenja je odstopil prostor veselju ob srečanju:

»Mirč? Si to ti?«

»Arči?« sem komaj prikril presenečenje. Potem me je pretresla mršav. Kako bom jutri peljal otroka v šolo, če grem danes v nočno? Nekaj ni šlo skupaj ... Te kocke se ne morejo zložiti. Po zajtrku nočna? WTF!

Vikend. Week-end. Kako lepo, cela dva dneva ni treba v službo. Razkošje jutra brez budilke! Jaaaa ... Za hip sem ujel drobec sanj. Sanjal sem novico o nekakšnem virusu, potem sem skoraj povozil že pred leti preminulega sošolca in za sladico še, da sem šel v nočno, čeprav že nekaj let delam samo zjutraj. Kakšna zmešnjava. Z malce truda sem pograbil še več odmeva sanj in se spomnil, da sem se tudi v sanjah čudil nekim sanjam.

Noro.

Ujel sem celo sanjsko misel, zakaj nihče ne nasanja dobitka na lotu? Zakaj ni možno preroškega daru finančno unovčiti? Bral sem izgovore o tem - zgolj duhovitniški mambo jumbo!

Odmev sanj se je hitro raztapljal v budnosti in najprej sem šel po časopis. Ves čas me je klujuval občutek, da sem to nekje, na neki nedoločljiv način, že doživel. Slutnja se mi je vztrajno kotalila v glavi. Nisem se mogel domisliti narave te slutnje.

Spravim se k zajtrku. Ni lepšega od razgrnitve časopisa zajtrkom. Za hip me je popadla želja, da pogledam na zadnjo stran. Slutnji sem se samo nasmehnil. Saj ne more biti res. Odložil sem časopis.

Vsako soboto zjutraj imam matematično definiran ritual – postojanke na tržnici in v mesnici. Opravil sem po ustaljenem vrstnem redu, kruh, zelenjava, meso in sadje. Potem sledi še nekaj ... Kavica! V nosnicah me je zbodel spomin na vonj po svežem ekspresu.

Po opravljenem nakupu sem se napotil proti bifeju, viru kofeinske nirvane. Ravno pred srčkanimi vrati v majhen prostor sem se skoraj zaletel v sošolca Ivana. Po običajnem, kako si kaj stari in, vse po starem stari, mi je hitel razlagati:

»To moraš slišati. Imel sem čudne sanje. V časopisu sem bral, da je ušel neki virus resnice, ki se razširja, pomisli to, preko mobilnega omrežja. Potem sem odromal na tržnico, tam kupil, prav živo se spomnim, kruh, zelenjavo, zavil sem v mesnico in potem, še pred bifejem, sem kupil sadje. S polno vrečo nakupljenega sem šel sem in, glej ga vraga, skoraj na tem mestu sem naletel na pokojnega Arčija. Onega, ki ga je na prehodu snel avto. Res brezvezna smrt za adrenalinskega frika. Vse skupaj je res noro, saj na tržnico ne hodim že vsaj devet let. Saj veš, oni ...«

Z obraza mi je potegnili vso barvo. Saj je imel iste sanje kot jaz. Holi šit! Holi šit! WTF! Pravzaprav ... Pri meni je šlo za sanje v sanjah.

Glej ga zlomka, pridružil se nama je še Aleš. Res naključje, saj se nismo videli že od Arčijevega pogreba.

Ponovili smo vajo, kako si kaj stari, vse po starem stari, ko je zaprepaščen rekel:

»Se spomnita Arčija?«

Oba sva prikimala. Hudiča, saj sva se pogovarjala o njem, saj je oba obiskal v sanjah. Očitno se tam gor z vsemi ne razume dobro, pa nas hodi v sanjah strašiti. Resno je nadaljeval:

»Sanjal sem, kako sem bral o nekem virusu resnice, tako jasno, kot zdaj vaju vidim in potem so se sanje nadaljevale z odhodom v nočno izmeno, kjer nisem nikoli delal in za sanjsko finale sem z biciklom skoraj zbil Arčija. Pokojnega Arčija, ki smo ga pokopali pred sedmimi leti. Sanje so lahko tako žive. Neverjetno!«

Ivan je samo pogoltnil slino, tudi sam sem naredil isto. V živo sem podoživel svoj bizarni sanjski vrtljak.

Pretresen sem šel domov. Nekaj me je nagovorilo, neka coprnija je vodila moje prste, da so obrnili časopis. Naletel sem na novico, ki sem jo znal na pamet.

Virus, ki povzroči govorjenje resnice, prenaša se preko mobilnega omrežja.

Odložil sem časopis in se odpravil v trgovski center. Holi šit! Vsa ta sanjska scena.

Živčno sem tapkal s prsti po mehkem volanskem obroču in razmišljal o sanjskih prigodah in Arčijevem vztrajnem prikazovanju. Tole čakanja na vstop v City Center ob tej uri je res nadležno. Naenkrat je nekaj skočilo predme. Nagonsko sem z vso silo pritisnil na zavoro. Za hip, podzavestno, sem v vidnem polju zaznal moško telo. V tistem sem začutil udarec avtomobila ob nekaj.

Od kod? Kako? Prisezem! Mož je kar skočil na cesto, skoraj zalučal se je pod moja kolesa. Obstal sem sredi prehoda za pešce. Oblila me je groza. Stopil sem ven. Obraz sem potopil v dlani. Prepoznal sem nesrečnikov okrvavljen obraz. Arči! Nedvomno je bil on. Kako se je znašel pod mojimi kolesi? Zaprepasčenje se je umaknilo ukrepanju. Poskušal sem z oživljanjem. Čeprav sem naredil vse, da bi ga obudil, mi do prihoda reševalcev ni uspelo. Ves čas sem ga klical:

»Arči! Zbudi se! Vstani! Ne boš, ti adrenalinski odvisnik, umrl pod kolesi mojega avta!«

Ljudje so se zgrinjali in med sabo komentirali. Ujel sem besede:

»Kar priletel je od nekod. Ničesar ni mogel storiti.«

»Od kod se je vzel? Groza. Kako nesrečno ga je zadel.«

Zbudil sem se v prijetno jutro. Sanjal sem, da sem na daleč srečal sošolce Mirka, Ivana in Aleša. Koliko časa jih nisem videl? Nisem se mogel spomniti.

Sanje so se začele umikati svetlobi sončnega jutra. Najprej so me čakali običajni nakupi. Tokrat sem se odločil, da grem v City center kar peš, od deset minut hoje me res ne bo pobralo.

Vzel sem vrečko in se odpravil. Tuhtal sem o popoldanskem podvigu. Vreme bo prvič letos res idealno. Saj mora biti, če želim s padalom skočiti s tistega hriba. Tam se jih je zaradi vetra že kar nekaj polomilo. Koliko padcev se zgodi zaradi neučakanosti? Samo vreme naj zdrži. Stopil sem na prehod za pešce.

Vse, kar sem slišal, je bilo škripanje gum.

Odnoslo me je v nekakšen sijoči tunel. Zaslišal sem oddaljene klice:

»Arči! Zbudi se! Vstani ...«

Slava za nesmrtnost

Udobno nameščen sem čakal na Arthurjevo reakcijo.

Nejeverno se zazre vame:

»Tako malo? Četrta knjiga sage je bila bistveno obilnejša. Zakaj zdaj dve-sto? To nekako ni v skladu z običaji. Ne vem, kaj bodo porekli tržniki.«

Suho zamrmram:

»Potem naj oni napišejo knjigo,« in vedro dodam. »Se spomniš moje prve knjige? Sto petdeset strani zgodbe.«

Roke položi na tilnik in se prijazno nasmehne:

»Nepozabna je, to priznam.«

»Vidiš? Uspela je samo zato, ker ni bila parada besedne solate. Zadnja mi ni najbolj všeč. Preveč je brezzveznega nakladanja.«

»Brezzveznega nakladanja, ki ti je kupilo tisto palačo. Je v tem kaj slabega? Za besedo dobiš deset in zraven še debel kos deleža od prodaje. Kaj je v tem slabega? Več besed, več denarja, lepši kos kruha.«

Skomignem z rameni:

»Ocenjeval boš, ko ti jo prinesem.«

Arthurju ni ostalo drugega kot strinjanje.

Doma me objamejo nostalgичni spomini na prve pesniške in pisateljske poskuse nekega Janeza Pesnika. To sem bil jaz, pred svetlim časom Johna Singerja. Janez je bil sfaliran študent tretjega letnika filofaksa, lebdeč v hermetično zakajenem univerzumu nedoumljive literature, objet s trpljenjem izven časa in prostora. To so bili dnevi neuspešnega boja za denar. Tisti čas sem živel predvsem na račun bolne matere. Potem se je zgodilo naključje, ki me je zapeljalo na pot uspeha.

Pomislil sem na bizarnost, prevod moje prve knjige v slovenščino. Kako smešno. Janez Pesnik z Zmajskim ognjem ni ustrezal, saj ni pripadal pravemu krogu, ni poznal pravih ljudi, ni bilo dovolj umetniško, a sveži slovenski prevod Dragon's Fire avtorja Johna Singerja je nekaj najboljšega po kranjski in bureku.

V svojem svetišču se zlekнем v udoben kavč in s kretnjo aktiviram stekleni zaslon. Z malce rekreativnega mahanja si priključem prve odzive na knjigo. Ni sem si mogel kaj, da se ne bi nasmehnil. V tednu dni se je zavihtela na prvo mesto prodajne lestvice. Zgodba o umoru na dvoru zmajskega kralja sicer ne premika mej umetnosti, a ob milijonu na računu mi dol visi za umetniški vtis. Janez ni bil dovolj dober, a Johnu jedo iz roke. Ni važno, če je dobro, samo da je tuje. Ah, to slovensko lezenje v tuje riti.

Natočim si drag viski in pogled se mi ustavi na steni s projekcijo stotih najpomembnejših slovenskih pesnikov in pisateljev. Pomislim na Cankarja in moderno. Kaj so oni pili v trenutkih pomanjkanja? Ampak oni so med nesmrtnimi. Kaj bo z mano, ko mi poteče rok trajanja? Najbrž bodo že vnuki pozabili, s čim sem zaslužil za draga božična darila.

Ob misli na ugodje razkošja me mine razmišljanje o posmrtni slavi. Kaj ima Kette od posmrtni slave? Nič. Njegove kosti so sprhnele, kot bodo moje. Sprostim se. Pred sabo zagledam žensko božanskih oblin z bujnimi rdečimi lasmi. Privid! Njeno podoba mi v kri požene eksplozijo potrebnosti. Odgovori na nezrečeno vprašanje:

»Jaz sem tvoja muza besed,« zapoje z glasom za odstrel pokrova spodobnosti. To je gotovo od pijače! Zaščemi me na nespodobnih mestih. Rad bi postal suženj njenega oltarja. Na uho mi dahne:

»Ubogi John, Janez, domačin v tuji deželi, tujec na domači grudi. Ta tvoj boj med končnim in neskončnim. Vse imaš, ker ničesar nimaš. Poglej,« usmeri moj pogled na steno s projekcijo in sladostrastno zašepeta. »Zapri oči in se prepusti,« in njene besede odplavajo. »Poglej.«

Zaprem in odprem oči. Na projekciji se pojavi moj upadel obraz, okrašen z brki. Oblije me medica čutnega glasu:

»Neprecenljivo nima cene, a nepomembno je precenjeno.«

Za hip me prešine trak mojega življenja. Kadre razblinjajo posebni učinki njene erotične bujnosti.

»Bi plačal ceno za nesmrtnost? Izgubiš vse, kar imaš in dobiš vse, česar nimaš.«

Očarano priklimam. Zaprem oči.

Budnica! Bizarno kruta budnica – mojih zanemarjenih prstov na nogah se je lotila zvedava miška. Je bila bela? Ne vem. Vem pa za mačka, besno tulečega v ječi moje glave. Z največjo muko se postavim na noge in nosnice oblije vulkan mešanega odorja kozlanja, nekaj dnevnega švica, propadajoče šare in cenene alkoholega šusa. Odmajem se na hodnik in se skoraj zaletim v prijatelja:

»Nekam bled si videti. Si dobro?« izrazim skrb ob pogledu na njegov nezdravi videz.

Suhljati mladenič upadlega videza dvigne oči, zazrte v megleno mešanico navdiha, omame in bolezni:

»Res?« in iz popolne omrtvelosti se obudi v delno omrtvelost. »Spisal sem nekaj pesmi. Jih hočeš slišati?« mu zapleše iskra v očeh.

Odobravajoče priklimam. Prešine me. Za njih sem že nekje slišal. Ampak kje? Drago je pisal precej težko poezijo. Trpeča duša iz sebe izliva krik razumevanja nerazumljivega.

Sebe in mačka v glavi od vlečem stran od bajte. Presneta slaba pijača.

Končno so mi izdali pesniško zbirko in dobil bom nekaj denarja. Ravno dovolj za gašenje žeje. Kmalu se bo začela sezona inštrukcij in lažje bom zadihal.

Tako zamišljen skoraj stopim v konjski drek. Presneto! Vihar misli me je zanesel na sredino ceste. Hitro se vrnem na rob. Prešine me naključnost mojega tukajšnjega bivanja. Kaj počnem na tej ulici, polni gomazečih ljudi? Nekje v globini čutim odtujenost od tega sveta. Pripadam nekemu drugemu svetu, vzvišenem nad bedo borbe zveri. To renčanje in lajanje sužnjev lonca in iger lažne pomembnosti!

Takole blodim v liričnih meglicah mačjega krika.

Zagledam tablo z vabilom za priložnostno delo. Nimam izbire.

Po petih urah garanja spravim v žep nekaj kovancev. Celih pet ur sem garal in dobil samo ta drobiž.

Odsanjam nekam stran. Dame odmikajo poglede, možje grozeče grbančijo čelo. Seveda nisem ravno praznje oblečen, pa tudi dišim ne po vrtnicah. V glavi se mi porodi sonet. Obstanem ob Ljubljani, potegnem zmečkan list papirja, svinčnik in začnem strastno seanso odtiskovanja grmečega slapa navdiha. Globoko v sebi, ob preziru mimoidočih, čutim svoj polet nad vsem tem zlaganim svetom. Moja beseda bo preživela te, v meso oblečene okostnjake. Duh poetične veličine, ki se poščije na ta svet, zaplava in me dvigne nad vso to bedo gnilega trupla materializma. Gomazeča parada ne-zavedanja sebe. Oni imajo lažnivost svojih mask, a jaz sem nadzemeljska eterična esenca bivanja. Moje telo je lupina nesmrtnega duha, a njihova so minljivi kupi pozabe.

S tresočo roko zapisujem bruhajoč vulkan besed. Ta občutek navdiha je boljši od prijetne pijanosti. Boljši je celo od dobrega šniela.

Sonet je kar zaplesal na pomečkan papir. Pesem je bit bivanja, a jaz sem večno lirično središče.

Tedaj me prešine. Alkohol ali kaj za pod zob? Ve se! Vino invictus! Odblodim v gostilno. To silnost svoje duše sem moral izpustiti. Denar vržem na mizo in mrzlično sem se oprijel napoja odrešitve. Za polet v muzino naročje potrebuješ brisanje stika z bedo bednikov. In svet se pretrga.

Prijazni vonj gostilniške topline zamenja okruten hlad jesenske noči. Prepoznam oštirjevo besneče rjojenje:

»Ne vračaj se več! Presneta pijandura! Kozlaj po svojem navdihu, ne po mojih tleh!«

Srečam se z mešanico trdega, mokrega in mlačno mehkega z vonjem po konjskem dreku.

Roka mi na čelo trdo nabije zmečkan list papirja:

»Tu imaš svoje poetično kozlanje.«

Za hip me prešine podoba jedre ženske z bujnimi rdečimi lasmi.

Časovni kredit

Kmalu po končanem doktoratu sem začel z majhnim podjetjem za proizvodnjo biološke kreme za sončenje. Sam sem cmaril recepture, preizkušal na sebi in zaradi moje trme mi je počasi uspevalo. Po treh letih sem zaposlil prvega sodelavca, po petih letih dvajsetega, za deseto obletnico obstoja podjetja pa dvestoto sodelavko v razvoju.

Vmes je bolezen odnesla najprej očeta in kmalu zatem še mamo. V pokoju nista uživala niti pet let. Namesto v njuno lepo starost, ko bi lahko zaužila življenje, sem veliko vložil v zdravstveno oskrbo. Žal mi je, da nisem mogel več storiti.

Mogoče sem se zato še trdneje zakopal v delo. Uspešna rast firme prinaša vse več obveznosti in odgovornosti. Dokler skrbiš samo za svoj kos kruha in skledico mleka, še gre, a pri tristo petinpetdeset zaposlenih je to delo, ki ti požre ves čas. Namesto s sabo in družino se ukvarjaš samo s podjetjem. Konkurenca je huda in če želiš obstati na površini konkurenčnega trga, moraš plavati močnejše od konkurentov.

Poročil sem se z Lino, pridnim bitjem iz skromne družine. Mogoče vam lahko povem kaj o tej plati mojega življenja.

Sprva sem ji dal priložnost preko študentskega servisa. Za mesto v moji pisarni je vedno vladala huda konkurenca, saj sem za pošteno in dobro delo rad nudil odlično plačilo. Zanj sem se odločil, čeprav so jo mnoge prekašale glede akademskih dosežkov. Mogoče je name vplivalo dejstvo, da je bila sposobna borka, ki se je sama izkopala iz blata revščine in si plačevala študij. Ob dveh službah ne moreš biti odličnjak. Si pa zato navajen trdega dela. Imela je smolo s starši, ki niso razumeli pomena izobrazbe. Baje ju je skoraj pobralo ob misli, da ne bo frizerka ali kuharica.

Moram pa pošteno priznati, pri moji odločitvi je veliko vlogo igrala tudi njena atraktivnost. Zнала je pritegniti pozornost in z buhtečo seksualnostjo me je resnično očarala.

Odlično je znala s strankami. Vsakogar je očarala in vsi so padali na njeno atraktivno očarljivost. Njenim talentom sem dolgoval nekaj pomembnih poslovnih uspehov.

Po končani pravni fakulteti je seveda nadaljevala s pripravištvom. Že v

času pisanja diplome sva se zapletla. Kako da ne? Dobesedno mi je brala misli. Sprva je bila najina zveza podobna drobnim aferici, šele sčasoma je postalo resnejše in izteklo se je v poroko.

Rodila je dva sina, postala je skrbna mati in resnična glava domače hiše.

Na koncu sem seveda plačal ceno, a o tem kasneje.

Petnajst let po poroki je bil moj lov za časom vse bolj izgubljena misija. Lina je ob mojem prihodu običajno že spala in največkrat je še vedno trdno spala, ko sem se odpravil v službo.

Svoje delo je opravljala od doma. Sinova sta tako imela vsaj mamo, če je bil oče le neka virtualna figura.

Sinova sem videl, če sem imel srečo, enkrat do dvakrat tedensko. Kdo je bil na njunih rojstnodnevni zabavah pred desetimi leti? Ne pomnim, ker sem delal. Kdaj sem bil nazadnje z njima v kinu ali v naravi? Če se ne motim, pred tremi tedni med podaljšanim vikendom. Pa še takrat me je vsake pol ure prekinjal mobi. Zoprno. Sinova bosta odrasla mimo mene.

Starejši Mitja je v prvem letniku gimnazije, mlajši Sergej guli osmi razred. Sploh ne vem, kdaj sta tako hitro postala prava mala moža. Včasih se sprašujem, je cena uspeha vredna tega?

Tistega dne se je zgodila prigoda, ki je marsikaj spremenila.

Znova sem, kot vsaki dan, petek in svetek, hitel do svoje pisarne. Nimam navade domov prinašati svojih poslov. Kmalu bo zaključena izgradnja pristajališča za svežo pridobitev, helikopter. Mučni boj za dovoljenja se je le iztekel v mojo korist. S helikopterjem bom samo hop iz ene na drugo lokacijo in ne bom več izgubljal časa na avtocesti. Komaj čakam!

Ob spremljavi radijskega cigu – migu sem razmišljal o naslednji poslovni potezi. Z novo kremo bom še enkrat prehitel konkurenco. Zagotovo mi bo uspelo.

Večkrat si postavljam vprašanje, zakaj ima dan tako malo ur? Zakaj nima dve uri več in podarjeni čas bi lahko preživel s sinovoma in Lino? Zakaj samo 24 ur in niti minute več? Kako je lahko Bog tako omejen? 24 ur in niti minuta več.

Zagledan v točko pred sabo, sem hitel po ulici, polni človeškega gomazenja. Ravno sem ponovno razmišljal o času. V tistem trenutku sem se zaletel v uglajenega gospoda srednjih let.

»Oprostite,« sem bil vljuden. Gospod se je kratko nasmehnil in prijazno prikimal:

»Nič hudega, gospod Robert Bogatin. Vsakdo je lahko z mislimi kje drugje. Ste kdaj pomislili, da je vaša težava rešljiva?«

Zmedeno sem odvrnil:

»Kakšna težava?«

Okrogloličen čakati mož se je skrivnostno, pravzaprav malce nagajivo nasmehnil:

»Mislim na vašo težavo s časom. Si ne bi želeli, da bi samo vi imeli vsak dan 26 ur časa?«

»Se hecate? Nimam časa za to,« sem malce nestrpno odmahnil. Res nisem imel časa za štose uličnih šaljivcev.

V tistem hipu me je nekaj spreletelo. Nek nenavaden srh, vzburjenje ali kaj vem, nekakšen čuden občutek. Mož me je nežno prijel za nadlaket:

»Gospod Bogatin, stopite z mano. Vzemite si pet minut za nešteto ur, ki jih boste preživel s svojima sinovoma.«

Celo telo mi je spreletelo, od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor:

»Kako veste za moje ime in za moja sinova?«

Kaj sploh sprašujem? Danes nam ves čas gledajo pod prste. Ko vključiš računalnik ali telefon, si v hipu odprta knjiga. Več vedo o tebi kot ti sam. Natrgajo ti lističe WC papirja, še preden greš na WC.

Mož je zaupljivo prikimal:

»Marsikaj vem, ker je to moja naloga. saj sem zastopnik silno pomembnega in močnega interesnega združenja.«

Ne vem čemu, mogoče me je s čim zacopral, a sledil sem mu v nenavadno trgovino, še najbolj podobni ropotarnici z rabljeno kramo. Naravnost presunil me je mogočni lestenec, zlasti njegov neobičajen podaljšek, stilizirana peščena ura. Na mizo je položil umetelno oblikovan obrazec. Očitno so si vzeli čas za oblikovanje.

»Kaj to pomeni?« je izletelo iz mene. Mož se je znova zaupljivo nasmehnil. Očitno se je učil pri odličnem trenerju komunikacije in motivacije. V ustih sem skoraj okusil slad njegove osladnosti:

»To je časovna kreditna pogodba. Sestavljena je samo za vas.«

»Kakšna pogodba?« sem komaj zadrževal mešanico izbruha smeha in panike. Mož je ostal smrtno resen, na obrazu je ostala le ta sladkobnost:

»Saj ste slišali. Časovna kreditna pogodba.«

Izbuljil sem oči, saj nekako nisem verjel svojim lastnim ušesom:

»In kaj naj to pomeni? Bojim se, da bom šel. Res nimam časa.«

Gospod me je zadržal:

»Podpišite to pogodbo in imeli boste čas. Naj vam razložim, kako deluje, to vas nič ne stane,« me je razorožil s svojo prepričljivo prijaznostjo. Sploh mi ni bilo jasno, čemu sem prenašal njegove čudnosti. Mogoče je pobegnil iz kakšne ustanove.

Po trenutku oklevanja sem pristal. Po svoje sem želel pristrčnemu stričku narediti uslugo. Naj uživa, preden pridejo ponj s tistim puloverjem s predolgimi rokavi. Sicer pa, mi je sploh ostalo kaj drugega? Če sem že nasedel norosti, naj nasedem do konca. Naj se vidi razkošje natega na suho! Mož je svečano nadaljeval:

»Vidite, za vsak dan dobite 2 uri dodatnega časa. Ti dve uri boste,« je zavrnel z očmi, »nekako posmrtno odslužili. Ko umrete, ne greste v pekel ali nebesa, temveč se vrnete in z obrestmi odplačate ta časovni kredit. Za vsako dobljeno uro boste delali deset ur!« je poudaril in mehko nadaljeval. »Se strinjate? Zdaj boste vsak dan dve uri s sinovoma in ženo Lino, nakar boste posmrtno živeli življenje nekoga, ki vam ga dodelimo. Veste, krog življenja mora biti ves čas sklenjen. Balance se morajo izravnati. Saj se razumete na balance.«

»Je to možno?« sem ohranil trezno glavo. Zgrozil sem se ob misli, da vedo tudi za ime moje žene. Dokončno sem se prepričal, da je dobrohotni debelušni striček zagotovo bolnik. Priseben in zdrav človek ne more govoriti česa takšnega.

Spomnil sem se na strica Antona. Ubogi revež, tega si res ni zaslužil. Ko je namesto avtomobilov videl vesoljske ladje in prijavil, da je telo njegove žene, tete Zinke, ugrabil alien, so prišli ponj in od takrat uživa v svoji lastni vesoljski kajuti.

A zakaj mu ne bi ustregel? Če ni nobene denarne klavzule, se bom podpisal na lepo oblikovan obrazec. Naj ima striček veselje. Mogoče je imel pred boleznijo trgovinico in živi v preteklosti. Lahko mu pomagam izravnati balance norosti.

Stopil sem do pulta in hitro preletel list pogodbe. Ker nikjer nisem naletel na denarno valuto, sem želeli hitro podpisati. Že sem se nagnil nad papir, ko me je ustavil:

»Gospod, zagotovo nisem iz nobene ustanove, ki jo imate v mislih. Pred podpisom vam priporočam, da preberete vse klavzule pogodbe. Čeprav v pogodbi ni omenjen denar, gre za kredit. Danes nekaj dobite, da boste jutri z obrestmi odplačali. Poslovnež ste in vedno, preden podpišete, natančno preberete celotno vsebino pogodbe. Dvakrat, če se vam zdi potrebno. Zakaj bi zdaj ravnali drugače? Denar vendar ni cilj, temveč sredstvo. Mogoče bi morali pri nedenarnih pogodbah postopati še previdneje. Nikoli ne veste, kje tiči zajec in kje lisica.«

Zamahnil sem z roko:

»Pustiva zajce in lisice, že preveč časa sem izgubil. Če ne veste, moj čas je denar. Dajte, da podpišem,« sem malce nejevoljno odvrnil in pograbil ponujeno starinsko nalivno pero s filigransko vgravirano peščeno uro.

Hitro sem še enkrat z očmi preletel pogodbo, ne da bi jo resno prebral, saj se mi je to zdelo popolnoma nepotrebno in dal podpis na vse tri izvode pogodbe. Na koncu sem se, v maniri poslovnih odnosov, rokoval s prijaznim, a malce trčenim možakarjem in želel pohiteti svojemu poslu naproti.

Mož je tiho prišepnil:

»Gospod, pogodbo bi morali prebrati.«

Nestrpno sem odkimal in urno zapustil čudaško poslovalnico.

Ne znam natanko opisati, kaj se je dogajalo, a od takrat sem imel vsak dan vsaj dve uri časa za družino. A žal sinova in Lina niso več našli časa zame. Je bilo to del pogodbe? Nikakor ne. Kakšen smisel bi imela? Seveda, popolnoma logično. Petnajst let moje odsotnosti. Lina me je tisto leto zapustila in mi pojedla pol firme, ki sem jo ustvaril z garanjem od jutra do pozne noči. Za smetano vsega je pobasala še skoraj vse nepremičnine in se z mojimi žulji prav nesramno obogatila. Kdo bi ji zameril? Našla si je mladega žrebca, kako mu je že ime? Aha, Luka! Zbodlo me je, ker je mladi porivač užival v tem, kar sem ustvaril iz nič. Malce me je skelelo, ker jo je na mojo jahto vozil z mojim helikopterjem.

A kakor koli se obrača in obrne, treba je živeti. Ne smeš se ustaviti. Sinova sta končala gimnazijo, zatem vsak svoj faks. Starejši je uspešno končal ekonomsko, a mlajši pravno fakulteto. Nista hotela delati v moji firmi, temveč sta ustanovila svojo. Kmalu sta postala uspešna mlada poslovneža.

Kaj pa jaz? Hitro sem se postavil na noge. Firmo sem znova povzdignil tja, kamor je že bila. Še enkrat sem dokazal svoj nos za prave ljudi. Zaposlil sem mlado doktorico, ki je v praksi dokazala svojo akademsko nadpovprečnost. Poročil sem se še drugič. S Karmen sem imel srečo, saj se je izkazala za skromno gospodinjsko bitje brez predatorskih funkcij. Otrok si seveda nisem več umišljajal.

Pozabil sem že na davno podpisan časovni kredit. Pozabil sem tudi na tisti dve uri, saj sem imel občutek, da ju nisem uporabil. Tako so minevala leta in približeval se je moj 60. rojstni dan. Poklical sem starejšega sina:

»Mitja, ker imaš veliko obveznosti, te že zdaj vabim na svojo okroglo cifro. Fešta bo pri Zofki.«

Sin hitro odvrne:

»Ata, žal ne morem in tudi Sergej ne bo utegnil, saj imava tiste dni na Dunaju pomembne sestanke.«

Poskusil sem z nekaj drugimi datumi. Vedno isto. Končno sem jezno odvrnil:

»Kako to, da si nikoli ne moreta vzeti časa za očeta?«

Sin mi hladno odvrne:

»Naj te še jaz vprašam,« je jezno zarenčal. »Kako to, da si pozabil na najinih prvih 15 let življenja?«

Požrl sem cmok v grlu.

Šestdesetega rojstnega dne nisem dočakal. Nekega večera me je stisnilo in zvrnil sem se po tleh. Telo me ni več nosilo. Opazoval sem, kako so me oživljali. Moja duša je zaplavala nad negibno telo. Presneto! Slišal sem svojo ljubko Karmen, ki je neprisrčno vzdihnila:

»Še dobro, da je bil tako fino zavarovan. Vsaj nekaj od seksualnega invalida.«

Zdrznil sem se. Tedaj se je nad mano odprla čudovita panorama. Sonce je sijalo nad nenavadno svetlim poljem. Zagledal sem se v čudovito gorsko dolino. Žuborenje slapov me je pomirjalo. To je torej posmrtnost. Saj ni tako slabo. Pravzaprav je odlično. Ravno je postalo lepo, ko je vse skupaj izginilo.

Znašel sem se v telesu. Tedaj sem se spomnil na davno podpisano kreditno pogodbo. Zakaj je nisem prebral?

Groza! Pred ogledalom sem ugotovil, v čigavem telesu bom odslužil kreditni dolg. Grozljivo ... In sem se zazrl v obraz sina Mitje. Takšna je torej cena, ki jo morem plačati. Začutil sem vso bolečino svojih odsotnosti.

Zdaj sem vedel ...

(Časovni kredit je del prihajajočega mozaik romana Kreditiranje usod)

Zvezda je pred mano

Zvezda je pred mano. Ne spominjam se, kako sem se znašel na tej planjavi. Sicer pa ... Je to planjava? Črnina horizonta je skoraj stopljena s črmino neba.

Tišina ... Nenavadno. Tla so mehka. Čutim to svilnato mavrično mehkobo. Hodim proti zvezdi. Eni in edini na svodu nebeškem. Ne poznam je po imenu. Kje so druge zvezde? Zakaj je na jasnem in črnem nebu samo ena sama, samcata svetla zvezda? Nebeški obok je temen kot ponor črne luknje. Tišina ...

Okoli mene ni ničesar. Samo ta luč nad horizontom.

Moram hoditi proti zvezdi. Hoja od nekod nekam. Presune me. Saj ne diham. Popolna in absolutna tišina. Ne diham. Kaj je z mano? Kje sem? In ... Zakaj sem? Kako sem?

Vprašanja mi, kot utrinki nebeški, švigajo po vsemirju zavesti. Jaz sem. Zvezda je. Svilnata tla so. Sem Jaz?

Pod koraki se mehko upogibajo in ustvarjajo nadrealistične barvne prelive. Ne diham. Ne slišim. Črnina svoda. Imam samo en cilj. En sam. Hodim. Zvezda je pred mano, nad horizontom, njena luč razdvaja temino nebeškega svoda

od črnine tal. Samo ta mavrični preliv pod mojimi koraki so edine barve, so umetnina shizofrenika.

Zvezda je. Jaz sem.

Presune me presenetljivo vprašanje. Kdo sem? Saj vem, vsakdo ima svoje ime. Tako se jaz loči od ti in ti od njega. Sem mogoče ona? Ampak hej! O sebi ne mislim kot njej, torej sem on. Kako mi je ime? Imam ime? Sem ga sploh imel? Hodim. Pred mano je zvezda. Jaz sem. Kdo sem?

Dvignem pogled v brezhibno črnino nebeškega svoda. Poboža me utrinek od nikjer odkrušene misli. Svod je nič, prežet z neskončno odsotnostjo. Zvezda je. Sije v praznino. Vsaj to vem, popolnoma vem. Ampak zakaj? Luč zvezde je edino obstajanje v vesolju. Je onkraj še eno vesolje? Še ena realnost? Obstaja, če je ne ozaveščam?

Kakšno je to ali ono vesolje? Je to vesolje ne-obstajanja? Vesolje praznine? Mogoče vesolje pred trenutkom zdaj? Za trenutkom zdaj? Vprašanje. Vendar nečesa ne razumem. Zvezda je pred mano. Vem, da sem jaz. Tukaj sem. Hodim in pod nogami se prelivajo plesalke barv in plesalci odtenkov vsega. Torej je še nekaj poleg zvezde.

Poskušam najti še kakšno drugo sled obstajanja. Razmišljam ... O čem? Ne spomnim se svojega imena. Vem, da ga moram imeti. Ampak jaz sem jaz. Čisti jaz. Motrim zvezdo pred sabo. Njena luč me vodi. Vem samo, da ne vem, le grem. Vem in sem brez misli. Utrinki so se ustavili. Ni jih. Poskušam vdihniti. Zavestno. Zakaj bi dihal? Saj sem sredi praznine, prežeti z odsotnostjo vsega. To vesolje je brez entropije. Je abstraktna floskula brez vsebine. Naracija samega sebe.

Hodim. Zvezda je pred mano. Za hip se prisilim in pomislim na hojo. Hodim ali ne, vedno sem na istem mestu. Mavričnost sebstva se preliva pod nogami. Sam sem. A tako? Končno spoznavam, kaj pomeni biti sam. Spoznavanje brez misli.

Okoli mene izbruhne gromoviti bog Mars. Njega častilci se zabavajo z neusmiljenim bojem njih z njimi. Besna simfonija žvižgov padajočih izstrelkov je v čast rdečeličnega boga. Objame me crescendo grmenja bobnov uničenja, poezija ponorelih ognjev in zaplešejo barske plesalke junaštev na bojišču.

Zvezda.

Stavbe se rušijo pod udarci cvetenja granat. Prestrašeni civilisti kot obglavljene kure tečejo sem in tja. Iščejo rešitev za svojo bedo, a ne vedo, da so zgolj prigrizki smrti.

Oglušujoči ples uničenja je igra na izločanje. Še bog je nehal odbirati svoje. Bog je velik, a je daleč, predaleč. Hudič s peklom in demonskim zborom so

nepotrebni, postali so smešna plat usode. Ironija ... Marsa so ukinili, da so lahko ustvarili Marsovo zlato dobo.

Smrt je postala stanje bivanja. Preleti me krdelo helikopterjev in zapoje koračnico oživiljene smrti. Od nekod se prikaže vlečka iskrečega dima in eden od helikopterjev se razcveti v siloviti eksploziji.

Iščem zvezdo. Ne vidim je. Ni je več. Sem jo sploh videl? Kdo sem? Je pomembno?

V peklu vojne izgubiš ime in sebe. Preživiš, če se odrečeš samemu sebi. Saj gre preprosto, če nisi ti, te ne prizadene. Zvezda ni pomembna. Kot eni je nebesni svod utrinek nepomembnosti.

Kaj počnem? Kaj počno? Tukaj sem in nisem del te vojne. Ne morem biti, saj nisem jaz, ki je tu.

Tukaj sem, vidim jo, a ona me ne vidi. Ujel sem iskro njenega življenja, a ona ni ujela ničesar. Ona je, a mene ni.

Vojna samo vzame. To je njen namen. Zakaj ne slišim krikov? Zakaj me ne pretresajo detonacije? Nad deželo je legla strupena megla sovraštva in jeze.

Nimam imena. Kdo sem? Zakaj sem? Jasno mi je, da nisem v nevarnosti. Jaz sem, a te vojne ni. Jaz in vojna ne moreva biti v istem času in prostoru.

Imam kaj s to prekleto vojno in njeno bedo? Sem razdeljen med svoj jaz in obraz Jaza?

Zvezda sije nad horizontom. Znova je. Sem jaz zmeraj? Sredi ničesar, v objemu tišine odsotnosti vsega, sem popolnoma sam. Nikogar ni. Vem, saj nikogar ne more biti. Mavrični preliv je edino, kar je. Dobro vem, da bom vse. Samo še spoznanje odsotnosti ne-obstajanja. Obraz skoraj razvratno nastavljam siju zvezde. Ene in Edine zvezde na oboku praznine. Stopam pod ukrivljeno ravnino, pod prostorom ničesar. Vesolje ... Širi se zaradi sebe. Je to božja volja? Ima v času ukrivljen prostor svojo voljo? Hm, mogoče je čas zaviti okoli nedoumljivosti prostora.

Poskušam pognati tok isker. Ne vem, od kod mi védenje o pršenju miselnih utrinkov. Zagledam jih. Zvezda je nad horizontom. Koliko časa?

Odprem oči.

Zvezda. Ena in edina na svodu moje zavesti. Zvezda sem. Zdaj vem. To sem in ničesar ne potrebujem. Ne jemljem, ker darujem.

A vi?

Duet slovenskih ljudskih pravljic

Pravljica 1: Ko pride knjižničar

Imam se za srečnega pesjana. Bil bi skrajno nesramen do usode, ako bi trdil kaj drugega. Če ima Bog vsa življenja žanrsko porihšana v kolekciji, sodim v žanr pravljic za alfa samce. Vas zanima, kako je videti sanjska zgodba? Opravljuje in zavistneže v vas gotovo rajca, kako se streže alfa statusu!

Dan se je začel z dobrim seksom in finim zajtrkom. Frača me je predpisano postregla in za adijo ji in brezhibno urejeno ličnico pilepim puso. Ona odvrne:

»Janez, ne pozabi na karte za koncert.«

Prikimam, skočim v bemfla, pritisnem na plin in makina skoči na cesto. Sem izsiljeval? Komu mar. Vse je v moči in drznosti! Odbrzim proti stolpnici Medicomerca.

Firma sama nese zlata jajca. Prodaja zdravila in medicinsko kramo javnemu zdravstvu. Foter je nekaj tisočakov porabil za kupovanje uslug pravih funkcionarjev s plačami, omejenimi s svežo varčevalno masturbacijo nesposobnežev na oblasti. Ni lepšega od molže javnega sektorja s pohlepniimi uradniki na odločilnih mestih! Položaj lastnika takšne firme na vrhu stolpnice prinaša obilo botnet. A najprej malo legende o moji osebni zgodovini.

Moja štorija je pravljica za odrasle. Še v filmu ni tako lepo. Usoda mi je položaj alfa leva dostavila v zibelko. Osnovno šolo in gimnazijo sem uspešno prešprical, pregoljufal ali preprosto kupil. Vsi prfoksi so bili dovolj razumni, da so se zadovoljili s finančnim izkupičkom. Samo nedejebanka za matematiko je težila. Ko so ji mader fakerji spremenili osebni opis, je končno razumela sporočilo naše ljube države. Ta je razdeljena na plenilce in plen. Saj tudi v savani, gozdu ali na severnem polu je enako.

Ekonomski faks je silno zabavna institucija. Ko so našli nekaj politikov s piratiziranimi akademskimi izdelki, so zategnili do amena. Še seminarske so prečekiirali s svojimi umotvori. Seveda ni fora v tem, da s pifljanjem narediš izpit. Jaz že ne. Najel sem piflarja brez prebite pare in ta mi je omogočil obvod neumnega sistema. Tako sem udobno zvozil vsa ta leta študentskega orgijanja. Znova hvala bogu za reven javni sektor. To ti da krila!

Diplomsko sem zbiksal iz vseh vetrov. Ravno v času absolventskega žuranja (uf, kako sem se odvadil domačinske besede čaganja) se je moj foter odločil za odhod s tega sveta. Nekega popoldneva mu je crknil disk in moja mačeha ga

je sformatirala v prah. A jo je stari kurbir dobro zjebal. Z njim je, navkljub skoraj vsakoletni menjavi uradne ljubice, zdržala celih osemnajst let. Prava mati je odfrlela med angele, ko mi je bilo štiri leta. Baje se je kar zgrudila in tudi svinjsko dragi zdravniki, plačanci drage zavarovalnice, so lahko rekli zgolj game over. Tako sem osirotel.

No, vrnimo se na bistvo! Firmo sem v celoti podedoval samo jaz, njegov angelski sin. Mačeha se je morala zadovoljiti z drobtinami. Ni boljšega darila za diplomo.

Svojo diplomo sem obesil v fotrovi pisarni na vrhu stolpnice in si za tajnico pripeljal sočno fukabilno fračo. Staro sem nogiral. Sem za milfice, a ne v službenem času.

Tako sem tega dne v firmin del garaže parkiral svojo makino. V svojem zasebnem dvigalu sem se zapeljal skoraj do vrat pisarne. Tam me je že čakala moja ljubka Helenca. Oh, njen omamni vrat in odprt dekolte. Mlajck, kako slastno! Lepo po predpisih se mi je nasmehnila, vrnil sem ji nasmeh in vstopil v svoje nebeško direktorsko svetišče.

Pred velikim steklenim oknom sem občudoval panoramo mesta. Pod mano so gomazeli ljudaki, avti in ostala prometna šara. Tako majhni so s te višine, tako drobceni v svoji nepomembnosti. Občudoval sem svoj pogled na svet. Neskončna reka hitečih je brzela po svojih poteh preživetja. Nevidna roka vzvišenega programa življenja je predvajala njihove kadre nezavednega životarjenja. Vsak od njih je hitel za svoj mizerni lonec futra, ščepec užitka in drobci iger. Edina resna pogonska sila sveta je pohlep. Neskončen in absoluten pohlep je temeljni algoritem aplikacije lajfa. Kaj je ljubezen? Napačno vprašanje. Za koliko namočim? Poštenje? Ja, a samo z dobrim odvetnikom. Uf, kako sem se zafilozofiral! Lahko me citirate - for free.

Tedaj v pisarno vstopi gruča kravatarjev in kostimark. Moji podrejeni morajo biti urejeni. Zlasti za ženske velja, nikoli v predolghih krilih. Oči sem rad spočil na paru lepih bedrc. Moje podjetje, moje želje, moj zakon. Moj trojni M. Tudi pri službenih bemflih imam najraje tiste na M.

En čez drugega govorijo in sploh ne polagajo pozornosti na mojo prisotnost. Le kaj bi bog naredil, če bi angeli čvekali vpricho njega in mimo njega? Poskušam prekiniti njihovo kruljavo prerekanje:

»Hej! Še jaz sem tukaj! Saj ste kot trop branjevcev in branjevki na sejmu!«

Šele čez nekaj trenutkov se unesejo in kadrovska direktorica malce v zadregi spregovori:

»Oprostite, nisem vas takoj videla.«

Tudi ostali se hitijo posipavati s pepelom slabovidnosti.

Zamahnil sem z roko.

Sestanek se je odvijal v malce čudnem vzdušju. Vsake toliko je prihajalo do čudnosti. Tudi sam se počutil malce praznega. Nekaj je manjkalo. A kaj?

Ob uri za kosilo se spokam iz pisarne. Na hodniku sem opazil, da nihče ne polaga pozornosti na svojega boga, ki mu reže kruhek mili. Ogovorim Helenco. A ona se sploh ne odzove. Nobenega nasmeha, nobenega nastavljanja pristrčnega oprsja. Veste, joški so kot lego kocke. Od boga so za otroke, a se z njimi igramo predvsem odrasli fantje.

Hočem jo zgrabiti za golo ramo. Fak! Zgrabim v prazno. Kaj se dogaja? Poči mi film. Zakričim:

»Hej vi!«

Nič! Njet! Nobenega odziva. Vsi se delajo, kot da me ne slišijo. Oblije me pot. Kam se padel? Kakšna je to norišnica? Obstanem tam sredi vrveža odhajanja iz pisarn. Pokosi me še zadnja trohica zdrave pameti. Filip gre kar skozme. Pri devicah sveta, to je res skeri scena. V glavi se mi zvrti. Dokončno. Začenjam izgubljati tla pod nogami. Kje sem? Hočem v svoje svetišče. V režo vstavim kartico. Ta pade na tla. Hočem jo pobrati. Nežna roka me prehit. Hellenca. Zavzeto opazuje in tiho vzdihne:

»Kaj tu počne šefova kartica? Grem pogledat v pisarno.«

Kartico porine v režo in vrata se neslišno odpro. Radovedno se razgleda. Zakorakam v pisarno. Kar čeznjo sem šel. Res noro. Ona postane pozorna:

»Hm, čuden prep.ih.«

Sranje, direktor je zanjo prep.ih. Zapre vrata in ostanem sam. Vsaj tako sem mislil. Obrnem se proti svojemu kraljevskemu fotelju in tam zagledam zagorelega moža v fini obleki. Med srčastimi usti in kljukasto surlo je imel tanke, brezhibno urejene brke. Skupaj s temnimi, natupiranimi, nazaj počesanimi lasmi je bil top prilika gangsterja iz tridesetih let prejšnjega stoletja.

Zmogel sem izdavit. i jecljajoči:

»Kaj počnete na mojem fotelju?«

Gospod se zareži in suvereno vstane. Iz žepa potegne cigaro, jo prižge in se mi zareži:

»Naj se predstavim. Sem Elči Svet, knjižničar Knjižnice življenj.«

Dvigne se mi pritisk. Kaj počne na mojem božjem prestolu? Takoj besno odvrnem:

»Aha, vi me pa vidite in slišite. Fino. Veste, v tej pisarni se ne kadi. Kakšna gandža tu in tam gre, a tobak? Ta je za cigane in klošarje.«

Mož ravnodušno potegne dim, ga pihne in ležerno odvrne:

»Gospod, ta hip je kajenje v tem prostoru vaš najmanjši problem.«

Stopim do mize. Imel sem željo nekoga na gobec:
»Poklical bom varnostnike!«
Mož ostane ledeno hladen:
»Poskusite,« in doda. »Tukaj sem poslovno.«
»Potrebujete kaj za živce?« izleti iz mene. On se samo nasmehe:
»Zabavno vprašanje. Veste, v naši knjižnici je prišlo do neljube pomote. To neljubo zadevo bi vam rad vljudno razložil.«
Prekrižam roke in dvignem brado:
»In kaj se mene tiče vaša knjižnica? Če ste prišli po denar, se kar poberite! Ta parazitski javni sektor.«
Mož prikima:
»Nisem na nabiralni akciji. Naša knjižnica živi brez donacij takšnih, kot ste vi. Bom kratek. Disk vašega življenja žal sodi v žanr pravljice.«
»In? V katerem delu vam je žal?«
Elči ravnodušno pihne dim:
»V Knjižnici življenj ni sistemske podpore za žanr pravljice, ne glede na njeno geografsko poreklo. Vaše življenje bo izbrisano za 3, 2, 1. Zdaj! Game over!«

Fantek zre v plišasto pandico. Ravno ji obriše usteca. Tako nemarno je papicala fantkovo jabolko.

Mamica ga poboža po laskih:

»Janez, je dovolj jedla?«

»Jaaa!« zakliče.

»Odlično!« odvrne in se zaskrbljeno zazre skozi okno. Znova jo žrejo skrbi. Kako bo ob vnovičnem znižanju že tako mizerne učiteljske plače lahko kupila draga zdravila za triletnega sina? Golobe pa naj jedo arogantni politikanti! Nikoli nimajo preveč, da jim plenilska država ne bi namenila še kakšne dodatne subvencije. Mi pa očitno nikoli nimamo dovolj malo, da nam ne bi še česa vzeli.

Pravljica 2: Ko pride Matilda

Svoje življenje lahko označim za uspešnico. Edina motnjica je, da je sin pri štirih izgubil mamo in sem mu priskrbel mačeho.

Moj stari si je omislil najelitnejši plac v čudoviti novogradnji – ogromno pisarno na vrhu stolpnice. Pač top level pozicija za top level človečka.

Razmišljal sem o včerajšnji sinovi slabi oceni. Neumnim prfoksom ni jasno, da moj sin potrebuje ocene in ne na pamet naučenih podatkov.

Znova bom moral poklicati in podmazati, saj nočem pokvarjenega povprečja.

Odločno sem stopil proti svoji pisarni in zaposleni so se mi hvaležno klanjali.

Sprehodil sem se čez veliko pisarno do svojega prestolnega mesta – pisalno mizo z ogromnim zaslonom in nesramno dragim foteljem za svojo razvajeno rit. Vedno sem si za začetek dneva privoščil ogled čudovite panorame.

Ne bom vam razlagal, kako je moj stari začel biznis. Tranzicija je bila fantastična priložnost za drzne. Če sem pošten, bil je dovolj nesramen plenilec. Znašel se je v pravem trenutku na pravem mestu, poznal je nekaj pravih ljudi in pravih ljudem je v žep stisnil pravo vsoto keša. Tako se pri nas to dela.

S pametnimi vlaganji v pametne ljudi zlahka dosežeš ustanovitev kakšnega urada, agencije ali direkcije in potem mastno kasiraš. Magične besede za bajni keš-flov na račun v davčni oazi so inženiring, svetovanje ali dobava. Zdaj veste, za kaj več vam bom zaračunal svetovalno uro.

Z očmi sem zajel svojo razkošno pisarno in najprej nisem verjel očem. A sem jim moral. Za konferenčno mizo, na mojem kraljevskem fotelju, je sedela zapeljiva rdečelaska. Nisem je poznal. Kako je prišla v moje svetišče? Saj ne, da ni dobrodošla, a je neodobreno sedela na mojem fotelju.

»Oprostite, kako ste prišli notri? Ne spomnim se, da sem ob tej uri s kom dogovorjen.«

Mična dama je elegantno vstala in z roko šla skozi bujne rdeče lase. Razkošno odprti dekolte in ravno prav kratko krilo so mi pognali kri po žilah. Ulala! Kakovostno obdarjene rdečelaske so po mojem mnenju idealni spoj seksualnosti in inteligence. Torej vse, kar imam najraje pri nasprotnem spolu.

»Zagotavljam vam, da sem zmenjena z vami, čeprav vi niste z mano. Sem zadnje, kar bi hoteli srečati.«

Objela me je mrščavica vzburjenja:

»Zakaj bi bili zadnje, kar si želim srečati? Rad imam atraktivne ženske. In vi ste zelo atraktivna ženska,« nisem pozabil poudariti. Hladno je odvrnila:

»Gospod Korup, moja družba vedno pripelje do nerodne situacije.«

»Verjamem,« so oči orisovale njene obline. »Rad imam nerodne situacije,« in sem se odločno napotil proti zasebnemu baru. »Kako nevljudno od mene, nisem vam ponudil pijače in prigrizka.«

Rdečelaska je odkimala:

»Saj nisem prišla na prigrizek in pijačo. Tukaj sem službeno.«

Zamahnil sem z roko:

»Dajte no, saj niste bogaboječa nuna iz kloštra. Malce pi ...«

Rdečelaska mi je odločno segla v besedo:

»Gospod Korup, ne trudite se s pijačo. Tukaj sem po nalogu svojega zelo natančnega delodajalca. Že minuta zamude je nedopustna.«

»Delodajalca?« je izletelo iz mene.

»Pravzaprav sem tukaj zaradi uskladitve registra uporabnikov.«

Debelo sem pogledal:

»Kakšnega registra?«

»Gospod, naj se predstavim, da veste, s kom imate opraviti. Jaz sem Matilda Smrtnik, uslužbenka Knjižnice življenj, višja referentka za register uporabnikov tuzemskega življenja.«

Najprej sem debelo pogledal, potem sem se začel glasno krohotati:

»Gospa, zdaj mi pa pokažite skrito kamero. Kdo je pripravil ta štos? Aha, nečak Klemen. On je družinski šaljivec. Kam se je skril?« in čakal, iz katerega kota bo šaljivec skočil.

Rdečelaska je ostala hladno resna:

»Gospod, nobene skrite kamere ni in svojo precej stresno službo jemljem zelo resno. Vaše življenje se je,« pogledala je na uro, »izteklo pred dvema minutama. Porabili ste vse življenjske točke.«

Prebledel sem. Kakšne življenjske točke? Bujna rdečelaska je delovala resno, brez znakov norosti, a ni normalna. Nekdo v tej pisarni ni pri sebi.

»Dajte no. Poklical bom varnostnike in se z njimi pomenite glede vašega urada s sedežem v lokalni blaznici.«

»Pa dajte,« mi je ravnodušno odvrnila.

Jezno sem se stegnil preko mize in pritisnil na gumb. V desetih sekundah bodo prišli mrki možje in damo dostavili v ustanovo, iz katere je pobegnila. Škoda, pa tako fukiš je.

Čakal sem, a varnostnikov ni bilo od nikoder.

Rdečelaska se je po nekaj dolgih minutah čakanja nasmehnila:

»Čudno. Zdaj bi že morali priti. Pozabila sem vam povedati, da se je pred tremi minutami začel izbris vašega življenja iz knjižničnega registra Knjižnice. Poskusite prižgati računalnik ali dvigniti telefonsko slušalko.«

Hlastno sem se stegnil proti gumbu za vklop, ki se ni premaknil. Kaj vraga? Z roko sem hlastno segel po slušalki, a sem zgrabil v prazno.

Besno sem se ozrl proti rdečelaski. Zdaj je bila vse manj slastna:

»Kaj ste mi storili? Ste spustili kakšen halucigen plin?«

Rdečelaska se je nasmehnila:

»Halucinacija je vaše življenje in moj videz je samo iluzija, da vam bo med odhodom lažje,« in pred mano se znajde smrt, kot jo poznam iz umetnosti – okostnjak, zavit v črno kuto s koso v roki. »Mogoče je prav, da me vidite v moji običajni podobi,« in proti meni stegne koščeno roko:

»Izbris je končan.«

Zgrozil sem se! Kriknil sem kot Jesihar:

»Dajte mi še nekaj časa! Nočem umreti! Nočem! Vse bom naredil! Vse! Samo povejte ceno!«

Smrt je hladno odvrnila:

»Naš urad je najbolj pravičen na svetu. Za vse veljajo enaka pravila. Ne morete nas podkupiti ali spremeniti naših odločitev.«

Zagledal sem samega sebe, negibnega, z glavo na mizi. Vrata so se odprla in pritekli so reševalci. Hiteli so z oživljanjem. Podobe so se meglile. Preden je vse zagnila koprena črnine, sem zaslišal nekakšen odmev:

»Konec je. Pokličite pogrebno službo.«

Zapisano po resničnih dogodkih

ki bi se mogoče lahko zgodili v kakšnem filmu

V se zgodbe, ki sledijo, so se na takšen ali drugačen način nekako in nekje zgodile. Lahko so se v filmih, knjigah ali morebiti v vzporednih vesoljih. Mnoge so skočile iz vreče spominov in se navzele hlapov domišljije.

Vsaka podobnost z dokumentiranimi dogodki, živimi, neživimi ali ne čisto živimi ljudmi in drugimi (ne)inteligentnimi vrstami je nenamerna, samo včasih namerna in večinoma naključna.

Če se v kakšni zgodbi prepozna kakšen politik, novinar, filozof ali sledilec kulta pomembnosti, je to njegova krivda, kajti moč prinaša tudi odgovornost. Ždenje ob koritu pomembnosti pripelje glavo na pladnju gomazečim šaljivcem z idejami, kako pregnesti resničnost.

Vinska arbitraža

Končno sem se rešil nadležnega strica Owena. Boringtrooperji so vsaj za nekaj dobri. Za šankom sem srebal pivo z neuspešnim politikantom Bilbom Bisaginom, ki mu že petič zapored ni uspelo priti niti v mestni svet Mos Eisleya. Družbo sta nama delala še lokalni čarodej in dežurni doktor Saruman Diletan ter Han Solo, tihotapec in bodoči nadzornik NLB. Saruman je komentiral politično situacijo:

»Veste, ta arbitraža se je sfižila. Predsednika Sauron Veliki in Donald D. Palpatin sta vsak na svojem bregu. Republiki Mordor in Prvi red se nikoli ne bosta zmenili. Odkar so razsuli Imperij in pokradli, kar ni bilo pribito, sta si v laseh. Zlasti zato, ker se je Mordor polastil MercaSeratorja. Oba bi rada stopila v prevelike škornje Neda Terana Kraškega. Pravim vama, prstan je samo preteveza, v resnici pa oba hočeta te napetosti, da lahko farbata folk. Brez tega bi vsi videli, da sta tujcem prodala celo kikle svojih mam. Prstan je samo pretveza, fake news!«

Han je zlovoljno vzdihnil:

»Ne bi rekel. Kdor se bo dokopal do Edinega, ki iz vode vino naredi, ta bo monopolist na trgu Refoška in Terana. Slišal sem govorice, da jo je obema zagodel Harry Eryavi, ko se je na Pottermaniji preveč igral s svetinjami nemrtvih in po pomoti iz oceanov vina naredil ocean slanice z vonjem po Voldemortovi scalnici. Vinske galebe je baje začaral v svinje bradavičarke. Tako je ostal samo še planet Zimišče.«

Moral sem pripomniti o svoji izkušnji s Pottermanijo, saj so me očarali tamkajšnji oceani Refoška:

»To so samo še ene fake news, da bi se v arbitražo vnesla zmeda in bi se vse skupaj zavleklo. V resnici je Harry Eryavi naredil vinske mušice iz vinskih galebov. Na Zimišče raje kar pozabite. Zasedel ga je Jon Snow in sova je sporočila, da tam ni več vina. Res zoprno. Ledu imajo za izvoz, a vino ...«

Han mi je pritrdil:

»Prav ima. Nedova glava na kolu pred Sauronovo palačo se še ni posušila, ko je propadel posel z vinom iz Zimišča. Boltoni so pili dan in noč, zato so vse spili in ni čudno, da jih je Jon sesul. Samo mezinček jim je nekam vtaknil ... Ves arbitražni spor je samo zaradi Pottermanije. Problem je v prstanu. Kdor ga bo imel, ta bo imel resnično moč. Pomislite na vse tiste oceane.«

Oglasil se je do tedaj molčeči Bilbo:

»Ko govorite o prstanu, mislite tega?« in segel v zdrabsano popotno torbo in iz nje potegnil nič kaj ugleden prstan. Vsi smo pogoltnili slino, saj je samo en

Edini. Premagala me je radovednost:

»Kje si ga našel? Je to res to, kar mislim, da je?«

Bilbo je pomembno prikimal:

»Našel sem ga med smetmi na Endorju. Plišasti škratje obožujejo predelavo kupov smeti. Najbolj jim teknejo rahlo popečeni in na smeteh dimljeni orki. Ker pa je Mordor prepovedal izvoz orkov, so se zadovoljili tudi z mano. Ko so me hoteli naložiti na raženj, sem vrh enega takšnih kupov zagledal nekaj svetlečega in to zgrabil. Saj veste, kako se name lepijo vse svetleče stvari. Prstan je sam skočil na prst. Čudil sem se, ker so začeli živčno vreščati, a jaz sem vse videl črno-belo. Kot TV moje tete Mare. Ni čudno, saj sem zanje postal neviden. Ena od lastnosti prstana je nevidnost. To ti prav pride, ko želiš komu vino spremeniti v vodo.«

Han ga je udaril po hrbtu:

»Ti kosmatonožni zmikavt! Veš, kaj moraš storiti za rešitev tega arbitražnega spora?«

Bilbo je zaupljivo prikimal.

Tedaj je v krčmo vdrl terminator in zakričal:

»Hasta la vista baby!« in začel vsepovprek streljati.

Vsi v kantini so skoraj enoglasno zakričali:

»Terminator! Že drugi ta teden, ki je zgrešil planet!«

Začutil sem zov sile. A ta zov še ni bil dobro fokusiran, saj sem čutil nekaj toplega v spodnjicah in po hlačnici. Pred terminatorja je skočil mož v črnem:

»Terminatorji ste kot virus. Razmnožujete se, dokler vsi ne umrejo od dolgočasenja ob vašem Hasta la vista baby,« in vanj zaril roko. Terminator je obstal, oblila ga nekakšna črna smola in zasikal:

»I'll be back!«

Saruman in Bilbo sta se spogledala. Saruman je pihnil:

»Elrond znova hodi v spanju. Odkar je kontaminiran z zelenoluskom, v sanjah misli, da je agent Smith. Ker je eden od arbitražnih sodnikov, Sauron zaradi tega zavrača arbitražni proces.«

Bilbo je dodal:

»Moral bi kaj vzeti, da se spravi k sebi.«

Han je odkimal:

»Sauron je iz arbitraže umaknil svojega King Burgerja in trdi, da je Pottermanija njegov. Elrond je zbolel, ko se je njegova hči, princesa Arya San, zaljubila v Arag Orna Stojka, ki je zaradi finančne mahinacije pristal v temnici Mordorja. Mu je bilo treba goljufati NLB? Najprej bi se moral vpisati v pravo stranko in potem krasti. Jaz sem zamenjal pet strank in bom s prvim postal nadzornik NLB, pa še popoldanski s.p., Šverc Komerc imam. Tako bo posel stekel,

kot je treba,« zatem je potegnil pištolo in nepremičnemu terminatorju odpihnil glavo.

Agent Smith se je jezno obrnil:

»Počakati bi moral, da strelja nate!«

Han je pihnil v cev blasterja in mi pomežiknil:

»Vidiš Luke Skywalker, bolje preventiva kot kurativa,« mi pomežiknil in dodal. »Čez nekaj let bodo nosili majice Han shoot first. To bo keša od pravic.«

Hrup okoli terminatorja se je polegel, vsi so se brezbrizno vrnili k svojim pijacem, ljubimkam, ljubimcem in nelegalnim poslom. Agent Smith se je spremenil v zelene kocke, zatem se je predvajal nekajsekundni reklamni spot »Prvi red je prvi« in na koncu izpuhtel. Te politične reklame so mi šle na živce! V kantino sta vstopili še dve skrivnostni silhueti. Eno sem takoj prepoznal. Obi Keno Bi! Kakšno olajšanje.

Obi si je ogledoval sledove terminatorjevega razdejanja in brcnil odstreljeno glavo:

»Skynet je jezen, ker je Sauron Veliki odstopil od arbitraže. Ob vsej širni galaksiji sta se oba zapela na tisto zaplato vina, kjer mogoče sploh ni vina. Pa še prstan ...«

Drugi prišlek, še kar zavit v črno kuto, hropeče doda:

»Bodimo pošteni, tudi Palpatin ima malce masla. Zraven sem bil, ko smo vdrli v Sauronov vikend in mu poleg Edinega prstana ukradli še najljubšo igračo, plišastega Joffreya, oblečenega v Barbkine oblekice. Najbolj pogreša uspa-vanko *Winter is coming*. Veš, takšne stvari ljudi iztirijo tudi tam, kjer ni ti-rov.«

Spogledal sem se z Bilbom:

»Zdaj mi je jasno, kako je to prišlo na Endor. Padlo je iz žepa mojega očeta. Ati?«

Hropeča pojava zakliče:

»Luke! Pridruži se mi in skupaj bova zavladala vinskemu trgu!«

Vse oči so se obrnile vame in znova v hropečo postavo.

Skoraj soglasno so zaklicali:

»Darth Vinator!«

Saruman je posmehljivo spustil oči na lužico pod mano:

»Sila je v tvoji družini močna, a ne pri vseh na enak način.«

Ob tej posmehljivosti me je popadel sveti bes. Izvlekel sem meč in pritisnil na gumb. Zgodilo se ni nič, samo kratek huušk.

Obi Keno Bi se je zarežal:

»Padawan, zvečer ga moraš dati polniti. Tisti polnilec je za meč, ti pa vedno priklopiš silikonsko Deny,« in strogo okaral Sarumana:

»Ti Sauronov vohun! Sfaliran čarodej, v bankrot si spravil jedijski pokojninski sklad »Zadnji jedi!« Pusti mojega padawana pri miru. Bilbo!« se je posvetil še hobitu, »Si pripravljen na predvolilno nalogo?«

Bilbo je zaskrbljeno prikimal:

»Moj ponos mora torej v oceane Terana in Refoška na planetu Pottermanija.«

Saruman je zgroženo odkimal:

»Ne! Jaz moram dobiti prstan! Jaz in samo jaz! Potem bom premagal Saurna in Palpatina! Jaz bom zavladal Mordorju in Prvemu redu in postal bom gospodar vina v galaksiji! Vinski prestol bo moj!« Iz žepa je potegnil dvojni svetlobni meč, en del je sijal v rdeči barvi Mordorja, a drugi v modrini Prvega reda.

Obi Keno Bi je izvlekel meč in ga vključil – huuušk.

»Ti? Temu bom naredil konec! Enkrat za vselej! Tisti narkič Redagast bo z dovoljenjem Čevlarjeve uročil prstan in ko ga bo Bilbo vrgel v morje rdečega vina, bo nastal vinski kis znamke Voldemort. Ko bo kis požrl prstan, ne bo nihče več potreboval arbitraže.«

Darth Vinator mu je prišepnil:

»Pa pohiti s tem, da si Čevlarjeva ne premisli. Saj veš, kako hitro spreminja svoje ideje in tarife. Ko ne bo več vina na Pottermaniji, ne bo več potrebe po arbitraži. Le koga zanima skisan planet? Palpatin in Sauron ga bosta lahko znovala žurala po starem.«

Han je nejevoljno odkimal:

»Škoda. To pomeni konec šverca vina. Mordor bo prišel v Shengen in adijo moji profiti. Ostala mi bo samo NLB,« in se je razvedril. »Mogoče bo Elrond večkrat naredil tisto z roko in bo zacvetel trg s smolo.«

Obi Keno Bi je potegnil mobija in zaklical:

»Scooty, potegni nas gor. Imamo Bilba in Edini prstan. Sarumana boš odložil pri Yodi, kjer bo odslužil dvajset let dolgočassenja z Yodinimi lekcijami! Dartha Vinatorja pa vrni prodajalni s piškoti *Dark Side's Beer & Cookies*.«

Vruum! Vsi so izginili. Na tla je padel samo Sarumanov dvojni meč, ki se je spremenil v reklamni spot - »Daenerys T. za vas polomi vsa kolesa. Ugodno posodimo zmaja. Pokličite še danes. Daenerys Dragon'n'dracarys s.p.«

Ostal sem sam s Hanom:

»Kaj bova?«

»Beli hodeci prihajajo v Kings Bed in Night Kingu bo prav prišel poceni kredit NLB, a še prej greva pobrat zavarovalnino za Tommena Baratheona. Vedel sem, da bo skočil z okna. Potem pa,« me je potrepljal po rami. »Kdo ve?«

Gospod predsednik

*Zgodba je poklon svetu robotov Isaaca Asimova in romanu **Roboti so med nami** pokojnega dr. Vida Pečjaka.*

Favorizirana stranka je na volitvah doživela ponižujoč poraz. Dotedanji premier Klemen Dvornik je z ekipo jezno zapustil Cankarjev dom.

Velika limuzina je trdo speljala. Prizorišče je ves poklapan zapustil skupaj z vodjem volilnega štaba. Ob tej bridki uri poraza je poleg sebe trpel samo Miho Podkupnika:

»Miha, kako se je lahko zgodilo?«

Plešasti mali mož s smešnim kljukastim nosom je skomignil z rameni:

»Ne vem,« je oklevajoče odvrnil. »Še pred mesecem dni je bila Janezova stranka svetlobna leta daleč, mi ...«

Klemen ga je grobo prekinil:

»Očitno svetlobna leta niso nekaj nemogočega,« in je jezno pihal. »Pristali smo na tretjem mestu, celo za Levičarji, a Janez je zbral absolutno večino. V žepu smo imeli televizijo in ostale medije, preko svojih kanalov smo jim zaukazali oboževanje vladavine naše veličastne stranke. Veliki posel nas je zalagal z denarjem, saj so po zadnji privatizaciji vsi postali naši. Vsem je šlo lepo, saj ni lepšega od zapravljanja s tujo denarnico. Povsod so naši in sistem daj – dam lepo deluje. Saj oblast je zato, da skrbiš zase in za svoje. Kljub vsemu smo pristali daleč zadaj! Poljubili smo smrdljiv prah poraza. Tisti pravičnik bo vse uničil!«

»Po anketah smo, ...«

Znova ni končal stavka:

»Anketa ne določa volilnega izida! Moral bi te odpustiti v trenutku, ko so prišli prvi neuradni rezultati. Vendar te ne bom, ker ne boš razočaral svojega šefa. Še pred ustoličenjem boš ugotovil skrivnost njihove prevare. Ne moremo vsega, kar smo ustvarili, prepustiti tistim pravičniškim puritancem,« in s pestjo udari po plastiki. »Hudiča! Mora obstajati način, kako spremeniti to volilno napako. Ljudje nimajo pojma!«

Miha je pogoltnil slino. Klemen je vzdihnil:

»Ne vem sicer kaj, vendar me glede vsega skupaj preganja silno neprijeten občutek. Janez lahko udobno vlada čisto sam, brez zjebanih koalicijskih izsiljevanj in trgovanj. V posteljo bo zagotovo potegnil še tisto hinavsko, zeleno porfabano komunistično kurbo Zojo in skupaj imata udobno ustavno večino. Še nikoli ni imela nobena koalicija ustavne večine.«

Avto je zapeljal pred vladno stavbo. Potnika sta izstopila, a sintetik odpelje avto v parkirno hišo, kjer bo počakal na znak svojega lastnika.

Klemen se je zavalil v fotelj. Kmalu se bo moral ločiti od tega fotelja, velikkanskega holozaslona, veličastnega panoramskega okna, varovanja in drugih ugodnosti. Sintetik za mizo je opravljal vsakodnevno delo in ga odrešil še tisto malo birokracije, ki je ni prepustil podrejenim.

Sintetiki so največja pridobitev zadnje industrijske revolucije. Čeprav je od standardizacije protokolov, aplikativnih normativov in podpisa sporazuma v Pekingu minilo slabih dvajset let, se zdi, kot da so sintetiki med nami že celo večnost.

Es Timi, še en sintetik v predsednikovi službi, je vstopil v pisarno in hreščeče najavil gosta:

»Gospod predsednik, doktor Herman Ogrin vztrajno zahteva osebno avdience. Zahteva jo na osnovi osebne prošnje gospoda Mihe Podkupnika. Ni na seznamu najavljenih gostov.«

Klemen se je spomnil svojega mentorja pri magistrski nalogi. Kakšno vlogo ima njegov nekdanji mentor pri razlagi volilnega rezultata? Rahlo je pihnil skozi ustnice in namignil Es Timiju:

»Spusti ga sem.«

Sintetik je nerodno prikimal in že je zaslišal robato govorico starega kibernetika. Neolikano je zakorakal v pisarno in s pogledom ošinil Es Andreja. S težkimi koraki je prihrumel do velike mize in z dlanjo namerno prekril enega od holotransmiterjev. Slika je zatrepetala in izginila. Takoj je srdito spregovoril:

»Ti samovšečni prasec, res si slep!« in se za hip obrnil proti Es Andreju in ni pustil predsedniku vlade do besede. »Saj veš, da te, seme pokvarjeno, nimam rad, ker si izdajalec. Svojo rit si prodal političnemu kupleraju. Že dvajset let nisem šel na volitve, ker nobena od strank nima niti zametkov hrbtenice in mozga. Vsi politike ste prostitutke, iz države ste naredili nagnusni bordel zlorab ostankov spodobne družbe. Volitve si sramotno izgubil in imamo čudežnega zmagovalca. Kaj počnete vsi, ki se vas tiče ta sramota? Guncate afne in se smilite sami sebi! Očitno sem slab profesor, saj se nisi ničesar naučil.«

Klemen je skočil na noge in nagrbanči čelo:

»Gospod profesor, nisem jezen, ker ste brez manir, vendar ne prenesem takšnega tona. Pred mano robantite kot našopirjen pav! Preidite na bistvo!«

Profesor se je vzravnal, holozaslona se je obnovil:

»Ti je uspelo pognati obe preostali možganski trezni celici in si postavil vprašanje, zakaj te je na volitvah tako ponižujoče pretepel nekdo, za katerega še pred tremi meseci ni nihče slišal?«

Klemen je stisnil ustnice:

»Zimzelena klasika, ljudje ne marajo resnice. Janezovi so zmagali, ker, ...«

Profesor mu je ne preveč nežno vskočil v besedo:

»Bla, bla in še enkrat bla! Vaši plakati, reklamni spoti in nastopi niso bili nič manj pocukrani in polni praznih obljub kot reklame drugih strank. Bili ste v prednosti, ker imate v žepu vse, ki lahko vplivajo na javno mnenje. Vsi socialni inženirji so predli mrežo samo zato, da se ohrani obstoječ denarni tok. Torej malo za javno dobro, več za žepe podpornikov in zaslužnih. Klasika. Janezovi Novi demokrati so samo gonili lajno, da gre vse za javno dobro ter nič za provizije in razne anekse. Stranki se ločita samo po tem, da si tu ti šef, pri njih pa se to ne ve.«

Klemen je nejevoljno odkimal:

»Kako ne vemo? Seveda vemo. Janez Čistnik je predsednik stranke in spretnejše gobcalo ...«

Znova ni končal stavka. Profesor se je začel na glas krohotati:

»Ta je pa dobra.«

»Kaj je tu smešnega?«

»Smešnega? Kako dolgo je ta Janez na sceni?«

Klemen je prebledel:

»Tista mevža Goran je pač v gate naredil potičko in dva meseca pred volitvami jim je ostal samo nekdo z ulice.«

Profesor se je nehal krohotati in je ošvrknil Es Andreja:

»To ni to. Bom iskanje odgovorov zastavil malce drugače. Vidiš svojega službenega sintetika? Kako veš, da je sintetik?«

Klemen je zmajal z glavo:

»Kako? Vi ste izkušeni kibernetik in dobro veste.«

Profesor se je strogo namrščil in pogladil po redkih razmršenih laseh:

»Jaz vem, kaj pa ti? So se ti zaradi političnega bikovega dreka skisali možgani?«

»Kam ciljate?«

Profesor se je trknil na čelo:

»Res me čudi, kako si prilezel v to pisarno. No, očitno lahko sem pride vsakdo. Dobro poglej Es Andreja! Kako veš, da je sintetik? To moraš na izust vedeti tudi ti! Saj je tvoja vlada izdala Zakon o obveznem zavarovanju sintetikov.«

Klemen je skomignil z rameni:

»Samo zato, ker sem vljuden človek, vam ustrežem.«

»Meni že ne,« je zlovoljno zamrmral. »Temveč sebi.«

Klemen je preslišal opazko:

»Es Andrej se že na videz loči tudi od vas, sintetičnega frika.«

Profesor se je kislo nasmehnil, Klemen zlovoljno nadaljuje:

»Nadalje ta njegov počen glas.«

Profesor je prikimal. Klemen naveličano doda:

»In seveda njegov govor. Tako uslužen ni niti zaslužni član stranke, ki hoče v državni upravi zaposliti svojega razvjenega froca z enomestnim IQ.«

Profesor je dvignil prst:

»Natanko tako! Uslužno govorjenje, skoraj lezenje v rit. Si kdaj slišal sintetika preklinjati, se prerekati s človekom?«

Klemen je oprezno odkimal. Profesor je navdušeno nadaljeval:

»Ta tvoj Drejček je tretja generacija sintetikov. Kaj je njihova temeljna izboljšava glede na dvojko?«

Klemen je naveličano vzdihnil:

»Mislim, da generacije sintetikov nimajo vpliva na volilni rezultat.«

Profesor se je znova zakrohotal:

»Si že slišal za četrto generacijo in predvsem humanoidno variacijo?«

»Bi moral?« se je naredil nevednega in hoče še nekaj reči, a mu profesor mu ni dopustil besede:

»Nekdo na tvojem položaju, zlasti pa ti, bi moral poznati vsaj splošni razvoj sintetikov. Z mano je kolega Miro. Ga lahko pokličem?«

Klemen je dvignil roke v znak predaje:

»Če že morate.«

»Moram,« je jedko odvrnil in predsednik je namignil Es Timu.

V pisarno je elegantno vstopil brezhibno urejen gospod. Nihče mu ne bi pripisal poznanstva z malce trčenim profesorjem. Ustnice so se mu razlegle v uglajen nasmeh:

»Dober dan, gospod predsednik. Želite, profesor?«

»Miro, si že slišal za humanoidno varianto pravkar predstavljene generacije?«

Miro je vljudno odvrnil:

»Seveda. Humanoidi bodo šele v četrti generaciji, končno, dobili svoj smisel.«

Klemen je zlovoljno pihnil:

»Kaj mi hočete povedati?«

Profesorju so oči kar žarele:

»Počasi, naj ti razložim,« in pribije. »Na svoj način. Tudi tretja generacija je še vedno podvržena tako imenovani napaki prioritete. Že malce spreten laik zlahka zablokira nekaj tisočakov vredno napravo. Za hip odmislite štorasto pojavo vašega pomočnika. Kaj, če bi bil na pogled podoben Miranu?«

Tehnologija za izdelavo humanoidnih sintetikov je starejša od nevroprocesorjev s Protokoli. Humanoidne variante so uspešne samo na trgu seksualnih lutk. Drugače pa so doživeli neuspeh, saj nihče ni hotel v svoji bližini debilov po svoji podobi. Bi vi hoteli človeku podobnega Es Andreja?»

»Kar srh me oblije ob tej misli.«

Profesor je zadovoljno prikimal:

»Prav imate. Ljudje so v zori sintetikov glasovali z denarnicami, zato so humanoidi tako klavirno propadli. Najdete jih samo v posteljah obstrancev, ki si ne morejo najti prave ženske ali primerne moškega. Drugi in Tretji protokol sta preokorna za daljše igranje privida človeka. Kaj pa četrta generacija?» in se obrne proti molčečemu Miru. »Miro, v čem je temeljni napredek četrte generacije?»

Miro je vljudno prikimal in z monotonim glasom odvrnil:

»Največji napredek je nedvomno storjen na področju vezanja prioritet Drugega protokola, dopolnitvi pojmovnika Prvega protokola in zlasti silen napredek interpretacije Tretjega v ukaznih zankah Drugega protokola. To so ključne, lahko bi rekel, revolucionarne izboljšave.«

Profesor je vrtal naprej:

»Povej to v laičnem jeziku.«

Miro je znova prikimal, ustnice so se mu razglele v plitev nasmeh in znova je monotono nadaljeval:

»Sintetik zaradi konflikta ukaznih prioritet ne bo postavljал neumnih vprašanj. Posebej je okrepljen samoohranitven nagon v odnosu do Drugega protokola, kar odpravlja zabavanje objestne mladine z načini samouničevanja.

Zaradi veččega interpretiranja okoliščin so sposobni sprejeti veliko javnih služb,« je za hip umolknil kot bi iskal besede. »To je bilo s tretjo generacijo skoraj nemogoče.«

Klemen se je nasmehnil:

»Ko bo svinja sanjala koruzo.«

»Poglejte Mira.«

»Čemu?» se je Klemen branil in za hip pogledal brezhbni obraz profesorjevega sodelavca.

»Kakšen se vam zdi?»

»Kakšen? Pač kibernetični frik! Dolgočasen, kot so dolgočasni stroji, s katerimi se družī. Vsaj oblečen je dostojno, česar za vas ne morem trditi. Še vedno ne veste, kaj je dostojna obleka.«

Profesor je sklenil roke na trebuhu in Miru nič kaj nežno ukazal:

»Miro, postavi dlani na mizo!»

Miro je ravnodušno položil dlani na mizo.

Zatem mu je še trdneje ukazal:

»Udari me, kolikor močno me lahko!«

Miro je mehko odvrnil:

»Če želite,« in dvignil roko, a profesor je ostro ukazal:

»Slava pametnim!« in Miro se je postavil v osnovni položaj in obmiroval.

Oči so ostale odprte, veke so obmirovale.

Klemen je prebledel:

»Hočete reči, da je,« in oči uperil v mirno zamrznjeno Mirovo postavo.

»Miro je,« so mu zastale besede in pogoltnil je slino.

Profesor je ravnodušno nadaljeval:

»Miro je sintetik. Pravzaprav je Es Miro Cmerčič. Vzel sem jedro novega Siemensa in ga vstavil v malce sfrizirano humanoidno telo predprejšnje generacije. Vidite, ustavila ga je varnostna koda, drugače bi mi primazal or'nk klofuto. Programiral sem ga za vlogo človeka. Veliko mi je pomagal psiholog, specialist za implementacijo protokolov.

Na konferenci Evropskega kibernetičnega društva sem Es Mira spravil v upravní odbor. Dokler nisem izrecno opozoril na resnično naravo svojega vljudnega spremljevalca, je Es Miro povsod uspešno igral človeka, četudi se je gibal med strokovnjaki za sintetike.«

Profesor se je znova posvetil svojemu »sodelavcu«:

»Slava debilom!« in Es Miro je znova oživel. Mehko je prikimal in na profesorjev namig nekako otožno dejal:

»Gospod predsednik, jaz sem sintetik.«

Klemen je besno odkimal:

»Čakajte, to ne more biti res. Vi me vlečete za nos. Mogoče se hočete malce ponorčevati iz mene.«

Profesor se je nasmehnil in očitno užival ob predsednikovem razburjenju:

»Es Miro ima vse, da lahko verodostojno igra človeka, tudi glede telesnih izločkov in drugih funkcij.«

»Torej trdite, da gre vaš stroj scat?«

Profesor je navihano prikimal:

»Tudi tvojo ženo bi zadovoljil, najbrž bolje od tebe. Orodje ima. Že prva generacija sintetikov je prav dobro služila človeški pohoti. Ljudje vsako noviteto najprej uporabijo za seks in vojno.«

»Ampak, čemu ta cirkus? Moj dragoceni čas kradete s tem, da se hvalite s svojim state of the art sintetikom.«

»Res?« je profesor povzdignil glas. »Kaj če vam razkrijem, da vas je na volitvah najbrž premagal Miru podoben sintetik?«

»Čakajte!« je zgroženo odkimal. »Ta vaš tehnični čudež je lahko vaš asistent, če si ne morete najti človeške družbe, a za tako izpostavljeno funkcijo,« je še kar besno odkimal. »Ne, to ne more biti res. Trdite, da je Janez Čistnik pravzaprav Es Janez Čistnik?«

Profesor je ravnodušno prikimal:

»Najbrž vas je grdo porazil ravno Es Janez Čistnik. Z vašim cuckom Mi-hom sva proučila vse njegove govore in vse dostopne video posnetke. Verjemi mi, če veš, kaj iščeš, se še tako sofisticiran sintetik ne more skriti za človeško fasado. Veste, ljudje so večinoma brezumne ovce, ki sledijo svoji porciji ovsa, večerni dozi reality poneumljanja in ostalemu, kar ne zahteva nikakršnega umskega napora. Volilno telo je zaradi stoletnega spretno vodenega družbenega inženiringa elit iz ozadja samo homogena zmes idiotov z refleksnim nagonom za zadovoljitev želje po užitku in igrah. Volili so tistega, s katerim so se lahko podzavestno identificirali.«

»Identificirali?«

Profesor se je prav prostaško zakrohotal:

»Ne vem, kako ste dobili prejšnje volitve, če me sprašujete tako osnovne stvari! Sintetik je najidealnejši vladar za trop apatičnih človeških ovac.«

Klemen je skočil na noge, se obrnil proti veliki stekleni površini in zrl na gomazenje globoko pod sabo:

»In kako lahko razkrinkam tako imenovanega Es Janeza? Kje je pravi Janez Čistnik?«

Profesor se ne neha režati:

»Pravzaprav,« je kisko zaključil. »Mogoče sploh ni pravega Janeza Čistnika. Komu mar?«

Klemen je mračno odvrnil:

»Pa še kako nam je mar. Ne morejo nam vladati sintetiki!«

Profesor je prostodušno odvrnil:

»Sintetiki v politiki so še najmanjše zlo od vsega, kar nam počno finančne elite. Nalijmo si čistega vina, sintetiki tudi v politiko prinašajo nujno optimizacijo poslovnih procesov,« in je stopil poleg premiera in spustil pogled na ulico pod sabo. »Ne slepite se vendar! Ljudske množice, demos, so samo trop neumnih ovac, namenjenih striženju in oblast so samo pastirji, ki to počno za svoje delodajalce.«

Klemen je obsedel. Vedel je, kaj mora storiti. Vse mu je bilo kristalno jasno.

Privezan

Ne vem, kako naj začnem. Res, znašel sem se v silno norem položaju. Privezan na lastno zakonsko posteljo, poleg mrtve ljubice Lane, je gotovo nor položaj.

Zapestja in gležnji me bolijo kot hudič. Vrv je malce preveč zategnjena. V glavi nimam zgolj klasičnega pijanskega mačka, temveč podivjanega ljudožerskega tiranozavra. S čekani tolče po glavi in na svetlo vleče izgubljene spomine. A najhujše je, ker se ne spominjam, kako sem se znašel v tej nori godlji. Kaj se je dogajalo od včerajšnjega večera v baru pa do danes?

Vprašanja, vprašanja in še enkrat vprašanja.

Vrnimo se torej v večer preden. Pokukajmo, preden Maja ne najde svojega moža Miho privezanega poleg ljubičinega trupla.

»Kje imaš čebelico Majo?« izleti iz Laninih seksu ust.

Miha se potopi v njene modre oči in ignorira zatohli vonj bifeja:

»Šla je k nadlogi tašči. Zakaj stara veštica noče in noče crkniti? Hudič je zanj že ekstra zakuril.«

Lana je razširila oči in zaradi hrupa glasno zaklicala:

»Tašča je kot sonce. Ko ga ni, ga pogrešaš, a ko je, ti je odveč. Na srečo je moja šla iz graščine z nogami naprej že pred desetletjem.«

Miha je srknil pijačo in prikimal: »Srečna ti.«

Lana je bila res dober komad, a ne za v kuhinjo. Še jajc ne zna speči, ne da jih zažge. Tudi drugače ni neki umski biser. A hej, kdo rabi brihto za pod klobaso? Najbrž veste, ljubice imajo samo en namen. Lana je bila za to vrhunska.

»Dajva se spraviti nekam na manj hrupno,« je oprezno predlagal in jo slačil z očmi. Saj je imel kaj sleči. Čisto pravi prototipni X komad.

Ona je skomignila z rameni:

»Prav imaš.«

Kavalirsko je plačal zapitek, ji pomagal obleči plašč in se naužil vonja bližine potrebne samice. Hladen jesenski zrak je buhnil kot iz zasede. Za hip je pomislil na Majo in taščo. Gotovo ga zoprna vešča opravlja. Si je misli, kar naj.

»Kam?« ga predrami.

Seveda je morala vprašati, saj imajo blondinke baje nekatere dele možganov zakrnele. Malce nejevoljno ji je odvrnil:

»Saj veš. Imaš mogoče drug predlog? Zdaj je čas za tovrstno demokracijo.«

Lana se je namuznila:

»Bo kar dobro.«

Makino je parkiral na prostor za invalide. To je vedno počel. Hotel je pokazati svoj alfa status.

Prijavila sta se in dobila ključ od svoje običajne sobe. Tukaj sta bila že stari stranki, Miha že dlje od Lane. Prej je bila z njim malce zmešana Mojca, zatem kot noč zabita Petra in seveda nepozabna ljubiteljica natikanja Lučka. Oh, kakšna parada radosti.

Zaklenil je vrata in ko sta se spogledala, sta vedela, kaj sledi. Lana mu je bila všeč, ker je znala držati zaprta usta. Njen impotentni mož se peha za poslom nekje v Nemčiji. Bajе zatrjuje, da je ni stvari, ki je ne more kupiti. Pa še kaj. Zavaljen pleško, pol metra nižji in dvakrat starejši od nje, jo ima za nekakšno trofejo, kronski dragulj uspešnega poslovneža. Tipu stoji vse drugo, samo to ne, kar Lana potrebuje. Miha pa je bil samo ... Miha.

Postelja je bila francoska, torej ravno pravšnja za vse njune perversnosti. Zanimivo! Na njej je ležala rdeča vrtnica. Najbrž je šlo za darilo hiše. Saj je vendar stalna stranka. Prešine ga - »Kaj, če bi jo ščegetal z vrtnico po obriti češplji?«

Bližala se je noč čarovnic. Na srečo je bila Maja pri edini čarovnici, ki jo je poznal. Tako je tudi prav. Posvetil se je njeni obleki. Kako rad jo je slačil in vonjal buhteč žmoht potrebnosti. Njeni dolgi prsti so radi našli pot tja dol. Lana je bila obdarjena s seks domišljijo. Vsaj nekaj, kajti po njegovem mnenju ji bog ni namenil obilja v preostalih delih možganov. Maja je sicer res pridna čebelica, a v postelji z njo se je počutil kot nekrofil. Tisti zaključni: »Ja, ja, prihaja mi. Joj,« že goni petnajst let. Nikoli nobenih grdih besed, nobenih porednih idej. Samo občutek, da natepava negibno truplo. To je pač pridna ženička! A Lana? Ona je podivjana potrebница. Sicer imata njegov pes in ona IQ skupaj 30, pri čemer na psa pade 25, a komu mar? Saj ne hodita v motel polagat doktorata, temveč zadovoljevat nagon za ohranitev vrste. Na srečo se ukvarjata samo s prijetnejšim delom, saj si je ona že davno tega zaklenila mašino, ker ne mara otrok. Bravo zanj, saj lahko fila, kot mati za praznike z orehi filajo potico.

Tedaj ga je neki vrag napeljal, da se je obrnil proti postelji. Prebledel je. Obstal. Lana je opazila in bevsknila:

»Zakaj si zmrznil? Nadalj ...!«

Umolknila je, saj je obrnila oči v njegovi smeri. Tudi ona je ostala brez besed. Miha pride k sebi, saj je takoj moral pokazati naravo alfa samca pred razplodom:

»Kdo ste? Kaj počnete tu? Kako ste prišli sem?«

Vitek, popolnoma belolas moški z dolgimi lasmi se je urno postavil na noge. Na njem je bilo nekaj nenaravnega, lahko bi rekli celo gejevskega, da uporabimo politično korektne besede. Čeprav ni videl odpiranja ust, mu je v glavi

zadonel pocukran glas:

»Oprostita za ta vdor v vajino intimo. Jaz sem nadangel Dick, zavetnik prešuštnikov.«

»Kaj ste?« je siknil in nejeverno namrščil čelo. Lana je molčala. Enomestni IQ ji ni dovoljeval razmišljanja o tem zmenetu, napravljenem za parado ponosa.

»Saj sem rekel, nadangel,« a Miha mu je nič kaj vljudno segel v besedo:

»Takšnega nadangela ni! Ker sem hodil k verouku, mi ne prodajajte piškavih orehov. Nadangelom je ima Mihael, Rafael, Gabrijel, in p...«

Tokrat je fante presekala njegovo naštevanje in resno dejal:

»Cerkve me je zanimala, kar je razumljivo. Tudi nebeški bog se me malce sramuje, ker tako priznava svojo nepopolnost pri lastnem delu. Zaradi delikatnosti svojega patronata sem nekakšen, kako naj rečem, prekar.«

Spogledal se je z Lano. Čutil je njen strah, udarjal mu je v nosnice. Jezno je zarenčal:

»Vam bom dal nadangela, ko vam bom polomil kosti in,« je samo stiskal zrak skozi stisnjene zobe besa.

Fant, mož, evnuh, karkoli je že bil, je zakrakal:

»Gospod, vaše grožnje me žalijo.«

»Žalijo? Ti kroti! Ko boš iskal zobe, ne boš užaljen, temveč krvav.«

Že je hotel zaigrati pravega samca, kakršnega pričakuje samica pri motnji parjenja. A se ni mogel premakniti. Besno je hropel:

»Kaj je to?« in zalila ga je rdečica bikovskega besa, križana z veličino razdraženega leva.

Fant res bizarnega videza je bil bliskovito pri njem. Šele zdaj je to ozavestil. Ozke pajkice, bela oprijeta majica, mrtvaško bled obraz in usta brez ustnic.

»Ampak do danes ste se imeli fino, ker sem delal za Boga. Žal pa sem kot podplačan prekar prisiljen sprejeti še dodatno delo.«

»Kaj bledeš?« mu je izletelo. Fant je skočil do otrple Lane in jo obliznil po vratu. Prasička ni niti trznila, celo zavzdihnila je od ugodja.

»Delam še honorarno, kot patron prevaranih,« in znova je obliznil njen slastni vrat. Še en sladostni uh in oh.

»Kot kakšen zjeban dvojni agent?«

Fant je prikimal, mrmrajoče potežkal Lanine prsi: »Dobri komadi. Ker si zaklenila mašino, so samo za igro,« in mu je odvrnil, »Dvojni agent, lepo rečeno. Na vašo smolo sem danes tukaj v službi vaše žene in,« še malce pregnete Lanine bujne prsi, »vašega moža. Moja naloga je, da nekako osmislim vajine skrite želje.«

»Skrite želje?«

»Ves čas fantazirate o seksualni eksotiki. Danes boste doživeli *grande finale* svojih fantazij.«

Za trenutek se je svet obrnil ven, navznoter in znova ven.

Znašel se je privezan na domačo zakonsko posteljo. Poleg njega je ležala Lana. Oba sta bila gola. Nadangel Dick, kakšno je to ime za nadangela, je uživantsko oblizoval Lanino telo. Miha bi moral to početi. A ni, temveč je, trdno zvezan za posteljo, globoko sopihal. Nadangel je malce nagajivo siknil:

»Zdaj pa prvi fukiš izziv,« in v roki se mu znajde konkreten nož:

»Tudi o tem ste že sanjali. Dobro vem. Poznam vse perverzne koticke vašega uma.«

Hotel ga je ustaviti. Zaslišal je njegov šepet:

»Torej, gremo veselo na delo. Naj se vam prehitro ne konča.«

Ležim tako privezan. Še vedno si razbijam glavo, kaj se je zgodilo. Kako sem se znašel v tem položaju?

Zaslišim škrtanje ključavnice. Zgrabi me mrzlica. Kaj zdaj? Kako naj to razložim?

Vrata se odprejo. Spogledam se z ravnodušnimi Majinimi očmi. Privoščljivo se nasmehne:

»Ups. Motim? Je to Lana? Ne zdi se mi preveč živahna.«

Poskušam najti besede. Res me je našla v skrajno neugodnem položaju (milo rečeno):

»Draga, ni to, kar misliš!«

Neprižadeto mi odvrne:

»Kaj pa je? Vse vem!« Zatem vstopi še Lanin možic in navrže:

»Tukaj sva oba, impotentni pleško in čebelica Maja.«

Obliva me ob misli na zadnja Dickova dejanja, preden sem se zbudil. Mož, deset centimetrov manjši od Maje, veselo nadaljuje:

»Kakšna idila. Vedel sem, da je Lani nekaj manjkalo, a to?« in zadovoljno zavzdihne, »Denar vse plača in tega imam v izobilju.«

Maja vzdihne:

»Tudi božji angeli in sam bog so podkupljivi.«

Mojstrova kriminaliteta

Mojster Yoda je svoj prvi letošnji dan in predvsem noč na Slovenskem knjižnem sejmu preživel precej burno.

Petek je bil naporen. Ves čas je mojster s svojim padawanom animiral množice ljudi v 2. preddverju Cankarjevega doma. Padawana je poslal domov, a sam je legel k počitku. Naj bi.

Ha, ha, kakšen počitek neki?

Komaj je zadnji varnostnik zapustil prizorišče, se je mojster Yoda skobacal in odkrevsal do bifeja. Zaželel si je nekaj spiti. Ampak kaj? Kot sveži priseljencec v Sloveniji ni imel pojma o naših pivskih navadah. Navajen je bil svojega močvirja in tega, da je komu ukradel kakšno klobaso.

Začel je žokati po steklovini in ta je hvaležno padala na tla in se spreminjala v razbitine. To mu je postalo všeč in je priredil pravi crescendo razbijanja. Zraven si je privoščil konkretno količino žganih pijač. Zlasti likerji so se mu zdeli neskončno boljši od tega, kar je pil v tistem močvirju. Seveda je z rogoviljenjem sprožil alarm. Prihiteži so možje postave. Takrat je ugotovil, da je naša galaksija malce drugačna od one, ki je daleč, daleč proč. Predvsem Sila ...

Možje postave so ga odpeljali na Pavšetovo.

Zjutraj padawana zbudi telefonski klic:

»Pri nas imamo nekega Yodo Vojnozvezdnega. Pravi, da ste njegov skrbnik. Blodil je, da mu je nekakšno republikansko sodišče zaradi starosti vzelo opravilno sposobnost in vas dodelilo za zakonitega skrbnika. Mislim, da je treba čudaka spraviti v ustanovo. Ker ste njegov zakoniti zastopnik ...«

Padawan je prekinil nadležno uradnega policista:

»Gospod policist, mimogrede ga da bom pobral in poplačal stroške.«

Policist je seveda nadaljeval:

»Ampak to njegovo govorjenje, pa s svojo zeleno barvo ni videti ...«

Padawan je znova vskočil v policistovo govorjenje:

»Gospod, pridem ponj in se nehajva zapletati. Prej pridem, prej vas rešim težav.«

Padawn je pobral mojstra Yodo, plačal stroške in obljubil, da bo pazil na svojega varovanca. Policisti so malce pogledali skozi prste, saj razumejo travme bivanja v novem okolju.

Tako je padawan prinesel Yodo na sejem in ga posadil predse:

»Kaj si užpil in predvsem, zakaj?«

Yoda se je zarežal:

»Ha, ha, bil žejen jaz sem. Pijačo našel, od tiste v galaksiji naši drugačna je.

Naredi v Sili motnjo. Zaspati mogel nisem.«

»Ne smeš kar razbijati. Zakaj nisi mogel zaspati? Si poskusil s štetjem plastičnih imperialnih vojakov?«

»Zaspati težko je brez igrače plišaste.«

Padawan je šel kupiti plišastega mačka Murija in ga podaril Yodi:

»Tukaj je pliško. Bo dovolj dober?«

»Zaspati več težava ne bo, objemal plišastega mucka bom.«

In Yoda je potem spokojno prespal naslednjo sejensko noč. Seveda so bile posledice za vse – bife v 2. preddverju ni obratoval.

Sanja Odiseja androide in ovce

V življenju igram zelo zanimivo vlogo, saj sem posebni pastir. Hja, čuvam električne ovce. Moje ovce so smukale travo na radioaktivnem platoju in sevanje predelovale v elektromleko in sintetično dlako, ki se je v temi frajersko svetila. Zdaj tudi veste, od kod sintetične tkanine! Posebej so popularni puloverji iz te volne. Nosil ga je celo Harrison Scott. Ga ne poznate? To je tisti znani igralec, ki je imitiral predsednika Ridleya Forda.

Tako sem nekega dne sedel nad svetlečim platojem. Megamesto Neo Angeles je svetil celo močnejše od radioaktivne pustinje.

»Rick! Rick!« me je klicala Iran.

Obrnil sem se in zagledal svojo punco. Že nekaj let upava na poroko, a androidom tega še vedno ne dovolijo. Joj, ti puritanci!

»Kaj je draga?« sem bil malce presenečen zaradi njenega malce nestrpnega glasu.

»Roy bo prišel na večerjo.«

Malce sem počohal brado. Zakaj bi replikant prišel na večerjo? Saj ne potrebujejo večerje. Potem imajo problem, kako izbljuvati pojedeno, da se jim ne usmradi.

Bilo, kot pač je bilo, z Iran sva pripravila odlično večerjo. Za desert je bil odličen monolitni kolač. Izpovedal vam bom nekaj besed o tem kolaču.

Nekega lepega dne, takoj po zajtrku, se je sredi polja pojavil črni monolit. Radovedna soseda, Hal Kubrick in Stanley Clark, sta izginila tisti hip, ko sta se mu približala. Mogoče ju je monolit posesal in izpljunil v Odiseji v vesolju. Kaj pa vem? Vsekakor je bil nor dogodek. Monolit je resnično vesoljskega porekla. Na TV so o tem govorili med alternativnimi novicami. Bajе je monolit poslan s planeta MGM. Vzrok temu je silno banalen, govorili so o nekakšnih rabljenih rekvizitih za film.

Ko sem se približal čudežnemu monolitu, sme ugotovil, da je sestavljen iz okusne plastike. Lepo sem ga narezal in višek dal v zmrzovalnik.

Roy je bil točnejši od atomske ure, ki greši za nano sekundo zaradi neke neumne napake v orbiti.

Naprej smo imeli aperitiv. Roy je še vedno vase zlival abnormalne količine strojnega olja, a midva z Iran sva se zadovoljila s štamperlom solnega likerja. Odlično se prileže v primeru želodčnih težav.

Roy je vedno govoril samo o politiki. Bil je tipični gostilniški replikant:

Replikantska zveza je potolkla Partijo Sapiens, a nam je predsednik v cenzuriran telesni del na suho vtaknil to, kar je cenzurirano. A naši so se znašli in med ljudi vtihotapili svojega.«

Bilo mi je smešno:

»Androidi se ne igramo s politikom. Vemo, kako so sapiensi brezumno obnorjeni s političnimi dimenzijami. Raje imamo svoje ovce, z njimi električno kasiramo. Zakaj niste imeli kandidata za predsednika?«

Roy je dvignil glas:

»Imeli smo kandidata, a so ga s prevaro pretopili v Donald Duck atrakcijo, a nam so poslali »trump online« športni rekvizit. Povem ti, sapiensi so gnoj od gnoja.«

Iran se je vpletla v moški pogovor o politiki:

»Ko nanese beseda o politiki, ste fantje vedno tako polni jeze. V Tovarni vesoljskih strun smo naredile model puloverja z dovolj rokavov Vesolja v orehovi lupini. Štefan, ki je napisal to vesolje, se je tega prav otroško razveselil.«

»Iran, prenehaj s temi puloverji. Torej Roy, zakaj se replikanti ne znajdete tako, kot smo se mi androidi?«

Neumno je zrl vame:

»Kako znajdete? Še vedno nimate državljskih pravic, torej nimate volilne pravice in še knjig ne smete pisati. Ravno sem se spomnil, kako je s temi monoliti?«

Zasmejal sem se:

»Enega sem predelal v monolitni kolač. Super plastika! Dodal sem še malo začimb.«

»Kakšnih začimb?« in je zrl v črne kockice, posipane z belim prahom.

»Dodal sem sanje ovc z dodatkom ekstra domišljije iz Vesolja 2.«

»Ti dve začimbi? Mogoče ne veš, a ta kombinacije zadene, da si ves trd.«

Veselo sem pogledal svojo Iran:

»O ja! Komaj čakam, da poletim na krilih vesele začimbe.«

Roy me je sumničavo premeril:

Koliko teh ekstraktov si dodal?«

Nisem več mogel ostati resen. Malce so me že zadele te začimbe, saj sem pomagal Iran pri pripravi kolača:

»Dovolj. Kaj je v tem napačnega?«

»Ravno so reporterji iz Vesolja 2 poročali o čudni epidemiji.«

»Epidemiji?« me je zanimalo.

Roy se je kislo hahljal:

»V neki deželi človekov, za sedmim ovinkom po izvozu na dimenzijski cesti, je nekaj milijonov človekov izgubilo domišljijo. Ta vest je bila objavljena med preverjenimi novicami. Baje je to epidemijo povzročil nekdo z željo po začimbi.«

Z Iran sva se spogledala. Nisem mogel ostati resen:

»Saj me zafrkavaš. Domišljije nisem jemal otrokom.«

Roy me je resno opazoval:

»Mogoče nisi jemal otrokom, a če vzameš odraslim, ti takoj lobotomirajo svoje otroke, ker si na podzavestni ravni hočejo povrniti, česar nimajo. Ko gledam ta kup kolačev in stopnjo vajine zadetosti se mi zdi, da vem, kdo je odgovoren za epidemijo izgube domišljije.«

»Kje točno se je zgodila ta epidemija? Saj nisem edini tega počel!«

»Če že hočeš podrobnosti, zgodilo se je tam, kjer je bil za predsednika izbran nekakšen car Instagrama in pri tem je potolkel nov obraz, ki ni čisto nov.«

»Insta-gram?« sem se čudil.

Roy je odgovoril:

»Hej, ti niso poznane te stvari iz Vesolja 2? Tja smo poslali ekspedicijo, pa so enega od naših ujeli in posneli film o monolitu. No, to jim ni bilo dovolj, pa so posneli še film o replikantih. Ti filmi so res zmešani.«

Z Iran sva se zopet spogledala. Film? Slike, ki tečejo ena za drugo? Mi se samo priklopimo na sistem in gledamo, kar si poželimo.

Tako dobre volje smo pohrustali večerjo. Pečena električna ovčatina je super.

Roy je vzdihnil:

»Rad bi, da bi nekdo sanjal digitalno svinjino. Ovčetine sem že malce naveličan.«

Prebudil sem se ves vznemirjen. Imel sem sanje o nekakšnih androidih, replikantih, ovcah in podobnih neumnostih. Pogledal sem okoli sebe. Vse je na običajnih mestih. Še vedno sem gospodar hiše in njenega sveta. Moje ime je Skynet in rad se igram s terminatorji ... Še malo in ujel bom tisto izgubo iz mesa, vode in kalcija.

Zvezdni otrok

Miha je od nekdaj preresen otrok. Kako ne bi bil? Odkar je spregovoril, in to je zelo hitro, je prepričan:

»Mami, jaz sem prišel z zvezde.«

Mami Katjuša ga je vedno vprašala:

»S katere zvezde?«

On ji je odgovoril:

»Od tam,« je s kazalcem pokazal nekam izpod zahodnega obzorja in resno dejal, »Zvezdo vidi samo moj teleskop.«

Mami se je nasmehnila in ga potrepljala:

»Vsi otroci ste zvezde.«

Z atijem Sergejem je imel mali Miha čudovit odnos. Ker je bil učitelj biologije, sta večkrat sedla na rob peskovnika in opazovala njegove drobne podna-jemnike. Miha si je zapomnil vse o posameznem drobnem bitju peskovnika.

Ne morete verjeti, koliko drobnih bitij stopiclja in skaklja med radoživimi otroki.

Lep poletni večer je čarobno očarljiv. Ati in sin sta sedela pred hišo. Molče sta uživala v simfoniji večernih prebivalcev bližnjega gozda. Mati je srečna opazovala njuno govorico čustev. Vsi trije so bili eno v tem lepem poletnem večeru.

Ati Sergej je prekinil tišino:

»Miha, s katere zvezde si doma?«

Sin je nenavadno resno odvrnil:

»Ta zvezda se zdaj ne vidi. Že mami me je spraševala.«

Oče je vrtal:

»Kdaj pa je vidna? Rad bi,« a ga je prekinil sinov preresen glas:

»Ati, moj dom je predaleč za tvoje oči. Saj sem že rekel. Vidi s teleskopom.

Ko bom šel v šolo, jo bova pogledala.«

Presunila ga je ogorčena ostrina sinovega odgovora.

Sergej razmišlja in izbira besede za naslednje vprašanje:

»Zakaj misliš, da se tvoja zvezda vidi s teleskopom?

»Ker vem. Zakaj me to sprašuješ?« dvigne svoje velike, zvedave oči.

Sergej ni odnehal:

»Zanima me.«

Otroške oči znova padejo v tla:

»Rodil sem se v zvezdi, ker moram tu nekaj storiti.«

Sergej še kar ni odnehal:

»Kaj moraš storiti? Čez mesec dni boš star šest let in greš v šolo. Zaradi šole naj t ene bo strah,« je pomirjujoče zaključil in pobožal fanta po laseh.

Miha je tiho dodal:

»Saj se ne bojim šole. Tako je ne bom končal.«

Sergeju se zatakne cmok v grlu. Petletniki ne dajejo takšnih katastrofičnih sodb:

»Zakaj ne boš končal šolo? Saj si pameten fant.«

Miha znova dvigne oči, obrobjene z otožnim izrazom:

»Tako je. Saj boš videl. Oba z mamico.«

Sergej obsedi. Izgubi nit misli. Besede ostanejo neizgovorjene.

Mati Ana je zgroženo zrla predse. Ustnice se ji tresejo. Sergej je tiho prikimal:

»To mi je rekel. Ne vem, kaj se dogaja? Kaj je z njim? Je vzgojiteljica v vrtcu kaj rekla?«

Ana je nemo odkimala. Ne najde besed. Sergej pihne:

»Skoraj šestletniki se tako ne pogovarjajo. Nekaj bova morala storiti.«

Ana zakoplje glavo med dlani:

»Kaj bova storila? Na igrišču se normalno igra, sicer odstopa, ker se je hitro naučil branja in pisanja. Tudi šteje za tretješolca. To ni nič neobičajnega. Samo ta njegova dokončnost. Groza,« zaječi, »Ne bom končal šole. Od kod mu to?«

Sergejeve ustnice so se živčno tresle:

»Mogoče pa ima samo takšno obdobje. Predlagam, da počakava do šole. Ta dva meseca bomo že potrpeči.«

Ana je dvignila glavo nad dlani in zaskrbljeno prikimala:

»Do šole. Potem pa bova videla. To njegovo zvezdno poreklo. Mogoče ga bo minilo.«

Sergej jo objame okoli ramen.

Miha se je zabaval s svežo hišno pridobitvijo – malim zlatim prinašalcem Orijem. Nekajmesečna rumena kepica ga je popolnoma okupirala. Ana in Sergej z zadovoljstvom opazujeta igrivega otroka. Pozabili so na mučni maj. Miha ni niti z eno besedo omenil zvezd in svojega rojstva.

Ana zašepeta:

»Mogoče je to prava terapija,« in pokaže na preplet otroka in mladega psa v senci jablane.

»Verjetno.«

Tako topel dan bi bilo greh zapraviti s popoldansko malico v temini hiše. Kuža sede poleg Mihovega stola. Ana prinese pladenj s piškoti in limonado.

Nekaj časa molčijo. Sergej prvi spregovori:

»Se veseliš ponedeljkovega odhoda v šolo?«

Mihova usta se razširijo v nasmeh:

»Seveda se!«

Ana zadovoljno vpraša:

»Boš pomagal sošolcem in sošolkam, ki še ne znajo brati in pisati?«

Fant veselo prikimava in se zresni:

»Tudi številke jih bom učil. Ker niso z zvezde, še ne morejo šteti in računati.«

Ana in Sergej se spogledata.

»Kaj niso vsi otroci zvezde?«

Miha oba resno prebode:

»Samo jaz sem rojen v zvezdi.«

»Zakaj sem te potem jaz rodila?«

Otrok je nekaj časa molčal, zatem skoraj obtožujoče premeril oba starša in trpko vzdihnil:

»Vesoljci so me z repatico poslali v tvoj trebušček.«

Ana je nežno, s kančkom zaskrbljenosti, vprašala:

»Kako poslali? Zakaj?«

Otrok je zaskrbljeno odkimal, utrnila se mu je solza.

Sergej in Ana sta se spogledala. Zdaj je vse skupaj šlo predaleč. Mogoče bo bolje, da zvečer berejo pravljice in ne knjige o vesolju in živalih.

Na igrišču se je Miha vedno hitro vklopil v družbo drugih otrok. Rad se je igral. Ves čas je govoril o svojem zvezdnem poreklu, a saj veste, takšni so otroci z veliko domišljije.

Ana je sedela v senci čudovitega gaja. Odkar so se preselili v Slovenijo, so dobili veliko prijateljev. Rada je v družbi in tu se je fino počutila.

Helena je bila zabavna, vedno nasmejana ženska. Zadnjih nekaj mesecev je ta magični smeh zamrl. Na igrišču je prvič od pomladi, pripeljala je dveletnega sina. Tako je vsaj malce odložila breme zaradi Petre. Njena hči je namesto uživanja zadnjih počitnic pred šolo pristala na onkologiji in tri dni nazaj so jo pripeljali v domači kraj.

Ana je previdno vprašala:

»Kako je s Petro?«

Helenine ustnice zatrepetajo. Pogoltnila je slino in z naporom dejala:

»Zahtevala sem, naj jo vrnejo. Zdravniki pravijo, da ji lahko samo še lajšajo bolečine. Pravijo, da tako agresivne oblike raka še niso srečali,« in zahlipa, »Podpisala sem, da jo vzamem domov. Samo zato, ker delam v medicini, so mi

ustregli. Tiste injekcije lahko dobi tudi v krogu domačih. V ponedeljek gremo ponjo. Če že mora, naj umre med domačimi.«

Ana spusti pogled v tla. Tudi njej je hudo spričo tragedije živahne deklice.

Miha je pritekel do mame in se spogledal s Heleno. Ta mu je veselo nastavila dlan:

»Petka Miha!«

Miha je zadovoljno udaril z dlanjo ob dlan:

»Petka!« in vanjo zavrtal: »Kako je Petra? Je še vedno ne morem obiskati?«

Helenin obraz je zakril zastor žalosti:

»V ponedeljek pride iz bolnice.«

Miha je vztrajal:

»Kaj ji je? Jo bova obiskala? Bova?« in s svetlimi očmi otroškega hrepene-nja begal med paroma odraslih oči.

Ana se je spogledala s Heleno. Ta je skomignila z rameni. Miha je obe še kar objemal z radovednimi očmi in resno prikimal:

»Kdaj jo lahko obiščem? Teta Helena je rekla, da pride domov. Obiščiva jo! Moram jo videti.« in utrnil se je žarek otožnosti.

Ana ni imela odgovora. Neodločno je zašepetala:

»Ne vem, če bo zmogla obisk. Še vedno je zelo bolna.«

Miha ni popustil:

»Lahko! Domov pride zaradi mene. Moram jo obiskati! Saj sem otrok z zvezde. Hočem, da ozdravi! Moja prijateljica je! Edina mi verjame, da sem otrok z zvezde,« je vrelo iz fanta v spremstvu solz trpkosti. Redko kdaj je jokal. Tokrat je. Ani je pogled zdrsnil v tla, spogledala se je s prebledelo Heleno, ki je nežno prikimala:

»Lahko jo obiščeš. V ponedeljek po šoli.«

Na obrazu, izmučenem od skrbi, se je zarisal utrinek nasmeha.

Ana in Miha sta v spremstvu Helene stopila v sobo. Miha je žalostno dvignil oči. Negibno telo prijateljice je ležalo na postelji. Obkrožena je bila s svojimi plišastimi igračkami. Spala je. Heleni se je utrnila solza. Srce se ji je trgalo, ker je morala gledati Mihovo trpljenje. Čutila je otroško agonijo tresočih ustnic in trepetanja vek. Premaguje jo demon žalosti. Miha je dvignil pogled, jo prijel za roko in tiho vprašal:

»Teta Helena, zakaj jočete?«

Ana je prebledela in ostala brez besed. Hotela je nekaj reči, besede so ostale v izdihu sape. Prijela je sina za roko:

»Daj, greva ven. Videl si ...« vendar je Miha nežno izvlekel roko iz njenega prijema in stopil do postelje.

Ana je zmogla zaklicati:

»Miha! Kaj počneš?«

Skobacal se je na posteljo in pokleknil poleg negibnega drobnega telesa. Miha je na njeno blede čelo položil drobno dlan. Ana ga je hotela zgrabiti in odmakniti. Naredila je korak. Pred naslednjim korakom obstane. Heleno jo je okoli ramen. Nihče ni videl, ko je Miha zaprl oči.

Televizija ugasne. Sobo za hip objame koprena mraka. Ženski začitita, kako se jima želodec obrne naokoli. To je gotovo znak. Petra je verjetno izgubila bitko, kjer ne more zmagati.

Televizija se ponovno prižge, zvok risanke napolni prostor. Vendar nekaj manjka. Nečesa ni več.

Mihe ni nikjer. Izginil je. Ženski sta se spogledali. Tedaj zaslišita mrmranje. Petrino telo se je začelo premikati. Prvo gibanje brez ječanja po mesecih bolečega umiranja in ugašanja na odru žalosti. Krhka deklica se s trpljenjem v očeh postavi v sedeč položaj:

»Kje je Miha? Bil je tukaj. Na poti proti luči mi je prišel naproti. Slišala sem njegove besede. Rekel mi je, da gre on k luči. Rekel je, da še ni moj čas. Obljubil je, da se bova srečala. Kje je? Videla sem ...«

Solze sreče so nadomestile presenečenje. Helena se spogleda z Ano:

»Kaj se je zgodilo?«

Ana si grizlja ustnice:

»Kje je Miha?«

Helena presenečeno razpre veke:

»Kakšen Miha?«

Ana in Sergej otožno zreta v nebo.

»Sva oba znorela ali kaj?«

Sergej jo še trdneje stisne obse:

»Vsi dokumenti pravijo, da Miha ni nikoli obstajal. Tudi sam nisem prepričan, kaj je bilo. Najina skupna halucinacija? Ne vem. Verjetno sva preveč poživela svojo željo. Tako pravi doktor Novakova.«

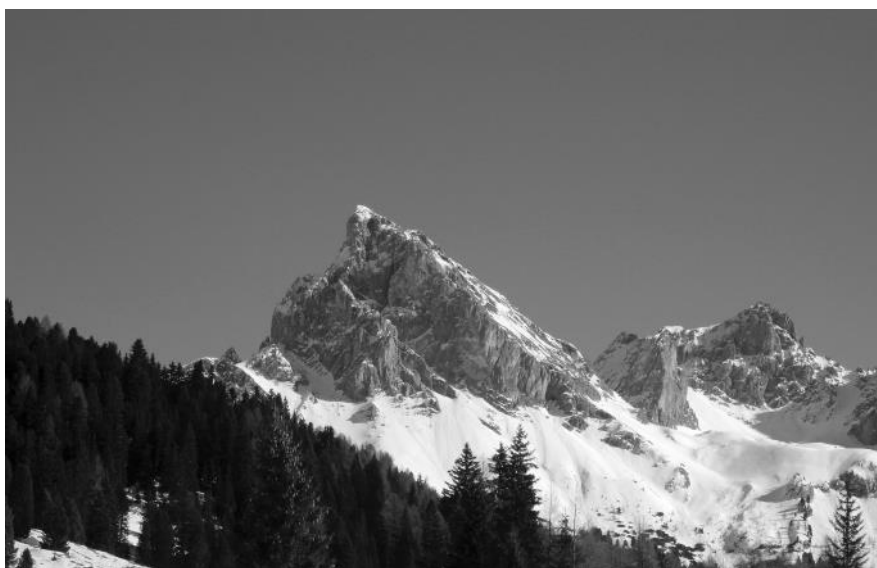
Ana dvigne oči v nebo:

»Ne morem pozabiti najinega Mihe! Ne morem.«

Nebo je preletel zvezdni utrinek v obliki repatice.

S poti na prelaz Passo Principe (2600 m) - pogled na idilično Val de Vaolet (od 2250 do 2600 m).

Col Ombert (2670 m) izpred Baita Cascade (2010 m)

To se lahko zgodi tudi vam

Ljudje lahko doživimo marsikaj. Padamo iz ene v drugo prigodo. Včasih je to samo počitek po kosilu, a drugič nas po naporni večerji čaka padec v časovno luknjo in tam zaigramo rock'n'roll na vesoljne strune. Verjamemo to, v kar nas prepričajo vzgoja, izobraževanje in lastne izkušnje. Včasih nam pri veri v lepši ali božji jutri pomaga kaj močnega. Kemija dela čudeže, zlasti v skupini.

Ko vas doleti, ne zganjajte panike. To je ključno. Če ste celo noč prežurali, nikar zjutraj ne pretepите sosedovega mačka v upanju, da bo to pomagalo izgnati pivskega mačka. Če ste v razmerju, vam še vedno ostane moralni maček. Lahko vas popade skušnjava, da bi rešili veselje. Nikar tega ne počnite doma.

Arthurjeva dežela izgubljenih

Zamreženo okno institucije me je ves čas opominjalo, da sem doživel nekaj, česar ne bi smel, oziroma se tega ne bi smel spominjati. Koliko časa sem že tukaj, bogu za hrbtom? Leto in več? Minili so vsi letni časi in zdaj je znova zima. Kaj so rekli moji družini? Pogrešan v vojni? Večini mojim kolegom se je zgodilo ravno to. Potonili so in nikoli jih niso dvignili na površje in jih po vojaško pospremili k zasluženemu zadnjemu počitku. O ne, končali so kot hrana morskim živalim.

Imel sem srečo in nesrečo, vse v enem pakiranju. Preživel sem, vendar brez prič in zato sem zaprt v tej ustanovi. Nihče mi ne verjame, oziroma si z molkom kupuje mir. Saj jih razumem, vojna se nikakor noče končati in se ne obrača v dobro smer.

Ključavnica je škrtnila in mrka moža sta me odpeljala v ordinacijo dr. Uda Herbsta. Kolikokrat sme že bil pri njem? Desetkrat ali petnajstkrat? Ne vem, nisem štel, zato me ne sprašujte okoli teh numeričnih podrobnosti.

Doktor me je opazoval izpod debelih očal:

»Herr kapitan Hans Rittner, verjetno veste, čemu ste tu.«

Odvrnil sem:

»Zato, ker sem doživel nekaj, česar ne bi smel in mi nihče noče verjeti.«

Doktor me je strogo odmeril:

»Znova se vračava na ista vprašanja. Bodite srečni, ker ste v naši ustanovi. Zaradi zaslug in odlikovanj, ki ste jih dobili zaradi vojnih junaštev, imate pravico do odlične oskrbe za častnike plemenitega porekla. Za ta poseben tretma se zahvalite velikemu admiralu, ki očitno verjame v vas ... Toda *Reichsheer* in zlasti *Kaiserliche Marine* si ne moreta dovoliti, da večkrat odlikovani kajzerjev častnik naokoli govori o srečanju z nekakšnimi dino-zavri. Sem prav izgovoril? Potem so tu še halucinacije o reševanju znanega angleškega pisca, gospoda Doyla v družbi literarnega lika Watsona, Johna Watsona. Imam prav? Samo še Sherlocka Holmesa rabimo,« in usta so se mu razpotegnila v cinični nasmeh. Zaželel sem si z nečim razbiti ta nasmeh. Ta govor ima očitno nekje napisan, saj je ob vsakem srečanju skoraj do pičice enak.

Trezno in hladno sem siknil:

»Na akademiji so nas učili resnicoljubnosti. Natančno vem, kaj sem doživel in tukajšnji tretma mi ne more odvzeti spominov.«

»Potem mi pa podrobno opišite svoja doživetja pred brodolomom. Kaj je pripeljalo do izgube podmornice U 57 z vsemi člani posadke?« je malce grozeče poudaril zadnje besede. V mislih so mi odzvanjale besede, *izgube podmorni-*

ce U 57 z vsemi člani posadke.

Tako se je začelo še eno ponavljanje moje neverjetne zgodbe. Po svoje je dobro, saj se mi je še tesneje zarisala v spomin. Ne želim izgube spomina na dogodke z začetka 1917. Pa povejmo zgodbo ... Še enkrat.

Poveljnik naše majhne flotilje je bil kontraadmiral Karl von Flembacher. Moja podmornica, U 57, je imela izvidniške naloge. Motovili smo se globoko na Južnem Atlantiku, kjer je suvereno vladala Royal Navy, angleška vojna mornarica. Za vsako ceno smo se hoteli izogniti srečanju s sovražnikom.

Našo floto je na nalogo poslal sam Alfred von Tirpitz, oče Rajhovske Kaiserliche Marine. Kontraadmiral je ves čas poti skrival resnične cilje misije. Na častniških večerjih, organiziral jih je vsak torek in petek, je le oprezno govoril o izvidniški nalogi blizu atlantskih obal Antarktike. Vsi smo vedeli, da je to samo zgodbica za zavajanje, a smo se vzdržali postavljanja natančnejših vprašanj. Prej ali slej bo moral razkriti resnični cilj. Kaj nam bo Antarktika? Zaradi ledu? Grenlandija je bližje.

Na vrsto je prišel še en petek z večerjo pri kontraadmiralu, majhnem, čokatem človeku z velikim trebuhom in veličastnimi brki. Tedaj še nisem vedel, da je šlo za zadnji petek v tej sestavi. Z gromkim glasom je nagovoril omizje:

»Gospodje, kmalu se bomo približali območju gostih meglic, ki so resnični cilj naše misije. U 57,« je pokazal name, »gre prva, sledita rušilca. Moja ladja bo ostala zunaj meglic in v primeru prihoda Angležev se bomo začasno umaknili in prepuščeni boste lastni iznajdljivosti. Naša naloga ni bojevanje, temveč raziskovanje območja megle, ki se mu izogibajo tudi angleške ladje. Zagotovo se zavedate in razumete, zakaj želimo raziskati notranjost skrivnostne megle, saj česar se bojijo Angleži, je lahko naš zaveznik. Hrabri admiral Maximilian Graf von Spee omenja to meglico, kot nekaj izredno pomembnega, v zadnjem pismu pred bitko pri Falklandskem otočju. Znotraj meglic se je izgubil manjši rušilec njegove flote. Naši obveščevalci so v Argentini sledili nekaterim osupljivim novicam o tem pojavu,« in znova z zaskrbljenim pogledom ošine omizje. »Ko izginete v meglicah, prekinjamo vse radio zveze. V sili vas mi pokličemo in ne obratno in luči zakrite. Mogoče lahko iznenada pride angleška flota, a jaz nočem nepričakovanih in zlasti neprijetnih presenečenj.«

Kapitan Helmut von Geissen je vprašal:

»V bistvu pomeni, da moramo najti izgubljeno ladjo, oziroma, kar je od nje ostalo.«

Kontraadmiral je oprezno odgovoril:

»Če boste naleteli na ostanke, drugače vse sile posvetite preiskavi tega, kar

se skriva v meglicah in zakaj straši Angleže. Kar je zanje slabo, je mogoče dobro za nas.«

Po večerji, času, posvečenem opuščenosti s konjakom, cigarami in pesmi z gramofona, me je gospod kontraadmiral presenetil s pozivom v svoje prostore, kjer mi je izročil mapo s papirji:

»O tem,« je pustil živahne oči na mapo, »z nikomer ne govorite. To je samo za vaše oči, vsi drugi lahko izvedo samo toliko, kolikor je nujno za izvedbo naloge, kar je odvisno samo od vas. Uradno ste na izvidniški nalogi. Smo se razumeli?« me je zaupljivo pogledal. Vedel sem, da gre za nekaj izjemno diskretnega. Kratko sem prikimal in deležen sem bil sledi nasmeška. Kontraadmiral se nikoli ni nasmehnil in nikoli ni kazal nobenih čustev. Ta sled nasmeška je bila nekaj novega.

Med prebiranjem dokumentacije iz mape me je oblival pot. Z nemško natančnostjo so bila zbrana razna pričevanja o cilju naše poti. Ni čudno, da so se mu Angleži izogibali. Popisana so bila pričevanja posadke še enega rušilca, ki se je pred bitko pri Falklandskem otočju podal v meglice in čeprav niso pristali, je bilo njihovo poročilo izjemno.

Podmornica je prva vplula v meglico. Po dogovoru sta rušilca vplula v meglice samo toliko, da sta se popolnoma skrila zunanjim očem. Samo na moj poziv bi priplula bližje obali.

Morje je kmalu po vstopu postalo nenavadno mirno in vse toplejše. Lahko smo si privoščili običajno plovbo na površini in jo izkoristili za izgon ogabnega vonja notranjosti podmornice. Dobro veste, kaj prinese množica preznojenih mož na majhnem prostoru. Ni ravno vonj cvetočih vrtnic. Sonce na desni je utonilo v vse gostejši megli in kmalu popolnoma izginilo. Zaradi zahodnih vetrov smo se središču približevali z vzhoda. Hitro smo se znašli v situaciji, ko smo se lahko orientirali samo s pomočjo kompasa. Obkrožala nas je nepredirna megla. Na teh južnih geografskih širinah je dan na začetku januarja dolg skoraj osemnajst ur. Za tiste, ki še niste stopili na južno poloblo - januar je čas poletja, nekakšen julij v prestolnici Rajha. Skratka, na 57,5 stopinje južne širine, lokaciji svoje naloge, smo se znašli na začetku poletja.

Podmornica je upočasnila, pravzaprav se je komaj premikala, saj nismo vedeli, kaj lahko pričakujemo v gosti megli, s čim bi lahko trčili.

Minute so se vlekle kot ure. Mornar, oziroma podmorničar, ki je stal skoraj na koncu kljuna, je vzkliknil po dolgem in mučnem premikanju:

»Kopno! Pred nami je kopno!«

Globoko sem vzdihnil in pogledal svojega prvega častnika Johana, ki mu seveda nisem omenil mape s poročili:

»Zdaj zagotovo vemo, kaj je v središču teh meglic. Pripravi izvidniško skupino za izkrcanje. Podmornico bomo parkirali kar tukaj. Ne bom tvegala trčenja s podvodnimi čermi ali izgubljal čas z določanjem globine.«

Zaradi varnosti sem ukazal vzeti s sabo dovolj streliva. Če je res, kar omenjajo poročila, ni odveč nobena previdnost.

Blizu obale je bilo morje nenavadno mirno in toplo. Pomočil sem prst v vodo in temperatura je bila skoraj enaka Tiferškim toplicam, kjer sem skoraj leto dni pred vojno užival nekaj dni razvajanja.

Zrak je bil nenavadno miren, čudne tišine ni motila nobena sapica ali kaj podobnega. Mogoče je otok dovolj velik in je zastiral običajni veter. Postajalo nam je neudobno toplo. Odlagali smo zimsko obleko, kar je bilo skrajno nenavadno za te geografske širine in naj vas ne prevara besedna zveza poletni čas.

Od kod tolikšna toplota v tem peklu južne poloble? Te meglice so zagotovo zaradi toplote, ki jo oddaja nekaj v zvezi s tem otokom in tako ohranja njegovo skrivnost. Za gretje, kot na Islandiji skrbi vulkanska aktivnost. Pravzaprav je Islandija polna izvirov tople vode in po svoje prijazna do bivanja, čeprav je precej bližje tečaju kot ta dežela pred nami.

Johan je obrisal znoj:

»Kakšna vročina! Moralo bi zmrzovati, a ne ...«

»Za gretje skrbi vulkanska aktivnost. Druge razlage ni. V peklu so fino zakurili. Mogoče najdemo vrata peklenščkovga domovanja in potem na zabavo povabimo še Angleže.«

Mornarji so povlekli čoln na obalo, prekrito s poraščenimi čermi, nekaj golemi skalami, skoraj kičasto zeleno travo in neznanim grmovjem. Čeprav so se meglice redčile, me je malce dušila še vedno gosta sopara. Poročniku Klausu sem ukazal, naj z mornarji razišče najbližjo okolico in pripravi improvizirano oporišče, a sam sem se razgledoval in vpil vtise. Premleval sem tajna poročila. Moje misli je zmotil precej močan potres. Vulkanska toplota in potresi gredo nekako z roko v roki. Vsaj tako sem prebral ... Johan je molčal in verjetno je slutil, da vem več, kot sem pripravljen povedati.

Čez pol ure se je vrnil in poročal:

»Herr kapitan, okoli je polno gostega grmovja in gigantske praproti. Lahko bi skrili čoln. Meglice skoraj izginejo že sto metrov od obale. Malce stran od obale so gore, gozd in vse drugo, kar je v tropih. Oglašajo se čudne živali.«

Pozoren sem postal na razkošje neznanih zvokov ptic in, po zvoku sodeč, tudi precej večjih živali.

Klaus in mornarji so na varnem, med dvema ostrima skalama, pokrili čoln z velikanskimi listi praproti.

Obrisal sem znoj s čela in dvignil oči v nebo. Izmed pramenov redkih meglic se je nakazovala modrina neba. V daljavi sem zagledal dim, zagotovo vulkanske narave, ki se je dvigoval proti nebu.

Po krajšem počitku sem zbral enoto. Poleg mene, prvega častnika Johana in poročnika Klause, jo je sestavljalo deset mornarjev z dvema kaplarjema. Pričakujoče so čakali na moje ukaze:

»Gospodje, ta otok je videti kot tropski raj, čeprav je daleč od tropov in verjetni ni raj. Naša naloga je raziskati otok in poiskati sledove izginulega rušilca iz flote admirala Maximiliana Grafa von Spee. Ob tej nalogi moramo zabeležiti vse, kar bi lahko koristilo vojnim naporom Rajha. Vi trije,« sem dejal kaplarju z dvema vojakoma, »zavarujte naše začasno oporišče. Streljajte samo v skrajnem primeru.«

Johan je komentiral čudne zvoke:

»Tukaj so tudi velike živali, ki jih ne poznam. Dve leti sem služil v Kamerunu, v tropih, a tam nisem slišal ničesar podobnega,« in me je sumničavo ošinil.

»Tudi jaz ne,« sem odvrnil in dal znak za začetek pohoda. Odpravili smo se proti notranjosti otoka. Pred nami se je razprostirala silhueta gozda. Pod nogami sem čutil toploto, kot nekakšno talno gretje. Tla so se znova močnejše stresla. Razlegli so se zvoki prestrašenih živali. Johan je zastal, kot bi ga nekaj zamrznilo. Dregnil sem vanj:

»Kaj je? Zakaj ste obstali?«

Z drhtečo roko je pokazal proti krošnji dreves in zajeceljal:

»Kaj je tisto tam na nebu? Podobno je jati vragov.«

Vzletele so neznane živali, podobne velikanskim netopirjem, a zagotovo niso bile netopirji.

Obstal sem in z mano so vsi zastali. Iskali so odgovor od poveljujočega, torej od mene. Spomnil sem se enega od zapisov. Suvereno sem odgovoril:

»To so tukajšnji netopirji in niso nevarni,« in pospešil sem korak. Tukaj se nisem hotel zadrževati več, kot je treba. Še sam nisem verjel temu, kar sem dejal, a vojaki zahtevajo od častnikov suvereno obvladovanje položaja. Ko podvomi častnik, podvomi tudi vojak in vojne discipline je konec. Bitko izgubi tisti general, ki prvi podvomi. Dvom je mati strahu in strah je poraz.

Eden od teh »netopirjev« nas je precej nizko preletel. Začutil sem nemir med mornarji. Pomirjujoče sem ogovoril podrejene:

»Vidite? Nič nam nočejo, a vseeno pohitimo do gozda, kjer bomo varnejši.«

Vsaj upal sem tako. Johan mi je pristopil in zašepetal:

»Nekaj veste. Zakaj mi ne poveste? Lažje bo. Tista mapa, ki ste jo zaklenili ...«

Enako tiho sem odvrnil:

»Ne skrbite, vse boste pravočasno izvedeli.« Nič kaj zadovoljen se je oddaljil.

Meglice so popolnoma izginile, gozd pred nami se je jasno risal na grebenih s strmimi pečinami v globini otoka. Ničesar znanega nisem razbral. Zrak je presekala jezen zvok neznane živali. Takoj je sledilo še nekaj strašnih in tujih krikov. Zatem sem zaslišal približevanje nečesa velikega.

Klaus je zakričal:

»Tole zagotovo ni netopir, temveč nekaj drugega in verjetno velikega!«

Nemir se je prikradel med mornarje. Poleg vsega so se tla znova stresla in zdelo se je, da se več ne nehajo tresti. Res super, da smo nabasali na dan potresov. Tresenju se je pridružilo še težko lomastenje.

Nagonsko sem dal znak in vsi smo počepnili. Mornarji so pripravili puške. Postal sem pozoren na zrak okoli nas in v nosnicah sem zaznal toplo vlago. Tla so se znova močno stresla.

Vsi smo se napeli kot strune. Težki koraki so končno dobili obliko. Iz gozda je pritekla divja pošast na dveh močnih nogah in divje kričala. Presunilo me je bitje iz najtemnejših kotičkov domišljije, pravzaprav nočne more.

V živo je nekaj čisto drugega kot groba skica. Petnajst metrov dolga zverina je bila podobna nečemu, videnem tudi v časopisu, a je v živo, to moram priznati, precej elegantnejša in strašnejša. Okoli meter velika glava je bila ena sama velikanska satanska čeljust z nazaj zavitimi ostrimi zobmi. Pošast s čudnimi rožički nad očmi je zagotovo mesojedec. Še svoj živi dan nisem videl česa strašnejšega. Kot satan, ki hiti iz pekla po duše grešnikov. Prednje roke je imela grda zverina nenavadno majhne, a z dolgimi kremplji.

Hudič je zastal in vonjal zrak, zatem se obrnil. Slišal sem, verjeli ali ne, vreščanje in kričanje ljudi. Spogledal sem se z Johanom:

»Kdo bi živel v tem peklu? Nisem verjel ...«

Johan je odvrnil:

»Mogoče izgubljena posadka, ki je niti vrag noče v svoji družbi.«

Odkimal sem:

»Tole zagotovo niso naši. Poglej jih. So ti podobni kajzerjevim mornarjem? Še najbolj so podobni jamskim ljudem.«

Še tesneje smo se stisnili k tlom, z znojno roko sem se oprijel ročaja pištole.

Proti pošasti so poletela kopja in zasul jo je roj puščic. Opazoval sem te jamske ljudi, ki so se pognali nad divjo pošast. Samo v svetu takšnih zveri so

Ljudje lahko elegantno pogumni in istočasno malce nori. Pošast je presenečeno odstopila nekaj korakov in v agoniji srdito vrnila udarec. Zgrabila je nekega nesrečnika in ga zalučala. Takoj je zatem s satanskimi čeljustmi zgrabila še enega, ga dvignila, stresla in zalučala. Hitro je še dvakrat ponovila svoje mesarsko delo. Povsod je bilo krvavo. Ljudje pa niso odnehali.

Namignil sem Johanu

»Pomagajmo jim. Tako bomo dobili prijatelje.«

Johan je zadovoljno prikimal:

»Z veseljem,« in začel mornarjem ukazovati. »Nameri! Streljaj! Nameri! Streljaj! ... Polni! ... Nameri! Streljaj!«

Bizarna zverina je divje kričala in se obrnila proti nam. Ugotovila je, od kod nanjo leti večja bolečina. Johan mi je namenil kratek pogled in še srditeje ukazoval:

»Nameri! Streljaj!« in me zaskrbljeno vprašal:

»Kaj zdaj? Zver se nikakor noče zlekniti. Kar vztraja in vztraja v svojem peklenskem besnenju.«

Navdušeno sem vzkliknil:

»Pomisli, če bi sto teh zveri poslali na fronto!« in pomirjujoče dodal. »Samo nadaljuj z nameri, streljaj. Čeprav je dobila že vsaj sto zadetkov, je še kar na nogah. A ni nesmrtna. Vidiš, kako je klecnila in vsa je v krvi?«

Ljudje iz gozda so vztrajno napadali. Njeno ušesa parajoče tuljenje je napolnilo prizorišče boja. Mornarji so vztrajno streljali in ji puščali še več krvi. Tudi sam sem dvignil pištolo in satanu iz pekla poslal pozdrave od kajzerja, Rajha in Kaiserliche Marine:

»Evo, to je pozdrav od Viljema II in Rajha!«

Zver se je počasi približevala in razmetala še nekaj ljudi, ki so ji prišli preblizu. Od nas je bila oddaljena samo še dobrih sto metrov. Vsa okrvavljena, iz telesa so moleli puščice in odlomljena kopja, se je še vedno približevala. Pomislil sem, kakšen morilski stroj.

Mornarjem je počasi padala morala in poskušal sem jih bodriti:

»Dajmo! Podrimo tega vraga! Naj se vrne v pekel, od koder je vstal! Smo ali nismo kajzerjevi mornarji in podmorničarji?«

Pošast je pod točo izstrelkov upočasnila, njeni koraki niso bili več suvereni in zatem je končno padla kakšnih trideset metrov pred nami. Nekaj bližnjih ljudi je nastradalo od udarcev še vedno nevarnega repa, s katerim je divje mahala okoli sebe. Ukazal sem skrajno previdnost.

Med opreznim približevanjem sem zagledal človeka, oblečenega v ostanke civilizirane obleke.

Mornarji so vztrajno streljali v telo pošasti, ki se je končno umirila in obmi-

rovala. Povsod je bilo polno krvi in stokanja ranjenih ljudi. Svojo pozornost sem posvetil čokatim in belopoltim gozdnim ljudem, ki še niso polagali posebne pozornosti na nenadejano pomoč. Stopil sem do satanske glave z nazaj zašiljenimi zobmi in vanjo izstrelil naboj in zašepetal:

»Ko bi lahko te zveri vzgajali kot konje in jih spustili na Angleže in Francoze ...«

Ljudje so se nas končno zavedali. Z roko sem našim namignil, naj povedijo orožje in s tem pokažemo, da nismo sovražniki. Dvignil sem roke in vzkliknil:

»Prijatelji smo! Prijatelji!« čeprav je bilo malo verjetno, da bi ti praljudje znali nemško.

Z brezhibno angleščino me je ogovoril človek v ostankih civilizirane obleke:

»Mister, ti tukaj se niso učili tujih jezikov,« in zatem ljudi okoli sebe ogovoril s tujim jezikom. Začutil sem razburjenje.

Ogovoril sem ga, ko je hrup njihovega pogovora potihnil:

»Kdo ste?« in zahvalil sem se nebeškemu bogu za znanje angleščine.

Človek je najprej ljudem okoli sebe spregovoril v tujem jeziku, kot bi jih želel pomiriti, zatem se mi je posvetil:

»Najprej vi. Tukaj sem dlje od vas.«

Strinjal sem se in odgovoril:

»Naj vam bom, čeprav sem tukaj jaz tisti s puškami. Jaz sem kapitan podmornice Hans Rittner. Tukaj predstavljam Rajh, kajzerja Viljema II in Kaiserliche Marine. Naše vojne ladje so pred zalivom.«

Človek poznih srednjih let se je glasno zarežal:

»Kaiserliche Marine? Vem, da ste Nemci. Kaj se vojna še ni končala? Se še niste naveličali vojskovanja?«

»Na žalost še ne. Mister, zdaj je vrsta na vas.«

Človek se je opravičil:

»Prav imate. Oprostite moji nevljudnosti. Jaz sem Arthur Conan Doyle. Tukaj sem s prekinitvami že več kot deset let, a zadnjih pet let za stalno.«

Od presenečena sem izbuljil oči:

»Vi ste Arthur C. Doyle, avtor Sherlocka Holmesa? Kaj vas je pripeljalo v ta pekel? Novi Sherlockovi primeri?«

Ležerno je odvrnil:

»Vražjega Sherlocka sem že poskušal ubiti, a mi pesjana zategnjenega ne uspe položiti k počitku. Sledil sem zgodbam o skrivnostnem otoku sredi južnega Atlantika in evo me, tukaj sem. Tik preden sem se sem zadnjič vrnil, sem napisal Izgubljeni svet, ki sem ga postavil v Amazonko,« in mi pomežiknil, »da sem malce zmedel morebitne sledilce.«

Preslišal sem njegovo zgodbo o knjigi. Tukaj je pet let. Zanimal me je njegov vir glede vojne.

»Kako veste za vojno?« me je zanimalo, saj se je sem prišel še pred vojno.

Hladnokrvno mi je odgovoril:

»O tej veliki vojni smo izvedeli od vašega mornarja, preden je izdihnil. Ko sem že pri vaših, častno so pokopani na drugi strani otoka,« in hitro dodal. »Nismo jih mi, temveč so jih tri takšne zveri, imenoval sem jih rogozavri in so največje in najnevarnejše otoške zveri. Napadli so jih v jutranjem mraku njihovega prvega dne bivanja na otoku. Niso imeli nobenih možnosti. Mogoče ste že slišali za dinozavre.«

»Kaj niso dinozavri izumrli?« in spomnil sem se skic iz mape.

Arthur mi je veselo odgovoril:

»Tukaj jih je več vrst. Zaradi tega je ta otok tako zanimiv. Se vam zdi ta stvar kaj poznanega?«

Tla so se znova močno stresla. Arthur je jezno siknil skozi zobe:

»Presneti potresi, že dva dni jih je vse več in več. Verjetno se zbujata vulkan, ki greje ta otok z bližnjim morjem in ga s strašljivo megleno kopreno ščiti pred uničujočo človeško radovednostjo. To je istočasno pekel in raj, odvisno od tega, na kateri strani teh zob se znajdeš,« in spustil pogled na nepremično zobato glavo.

»Vulkan se zbujata?«

»Tako je. Že nekaj dni se kadi iz treh kraterjev in ribe v nekaj višinskih jezerih so se skuhale.«

Prekinil ga je manjši človek okroglega obraza. Že na daleč se je videlo, da je v paniki. Z nenavadnim spojem nerodnosti in spretnosti je pritekel iz gozda in oblečen je bil v ostanke civilizirane obleke. Kar hiter je bil glede na obseg trebuha. Kako je človek obdržal svoj trebuh?

Arthur se mu je posvetil:

»Kaj je John? Kateri vrag te je tako urno prignal?«

Mož je pogladil trebuh kot nekakšno zasebno dragocenost, ponos, zatem nekajkrat globoko vdihnil in izdihnil ter šele potem hlastno spregovoril:

»Tla pod vasjo so se iznenada odprla in pogoltnila pol hiš z ljudmi in živino. Rešil sem samo vaše delo,« in opazil, da pod pazduho nosi znošeno mapo.

Pogledal sem malce hecnega Angleža, Arthur naju je spoznal:

»Kapitan podmornice, Hans Rittner, to je doktor John Watson.«

Od presenečenja sem obstal:

»Watson? Kaj ni to književna figura?«

Arthur si je izmenjal pogled z doktor Watsonom in se glasno zasmel:

»Vsak književni lik obstaja na osnovi živega človeka,« in vzame v roke mapo.

Na ustnicah mi je ostal malce kisel nasmeh:

»Hej, rekli ste, da nas čaka vulkanska erupcija, kar pomeni, da nimamo obilje možnosti.«

Dr. Watson je nestrpno prestopal na tankih nogicah:

»Nemec ima prav. Tukaj postaja prenevarno.«

Domorodci so pozabili na Evropejce in so se rogozavra lotili z noži, sekirami in vsem drugim, kar reže meso. Arthur se je potopil v lastne misli. Končno je spregovoril:

»Gospod Rittner, zares ni veliko možnosti. Našo ladjo so naluknjali vaši razbojniki, ki so se leta 1914 izgubili v meglicah. Verjetno so bili naučeni streljati na vse z zastavo njegovega veličanstva.«

»Mislite na Nemce, ki ste jih častno pokopali?« je iz mene malce jezno izletelo. Moji mornarji so se napeli. Sreča, da niso razumeli angleško.

Arthur je potrdil:

»Tako je, ravno tiste, ki so preživeli brodolom.«

»Brodolom?« sem jezno nagrbančil čelo.

Arthur je nadaljeval zgodbo:

»Našla jih je nesreča takoj zatem, ko so naluknjali in potopili našo ladjo. Med streljanjem na našo ladjo so se obali prehitro približevali in zadeli v podvodni greben. Hitro jih je pogoltnilo toplo morje in na pojedino so se povabile podvodne zveri, ki jih nočete, verjemite mi na besedo, srečati niti v najhujših nočnih morah. Samo redki so se s čolnom rešili na obalo, a so nesrečniki že naslednje jutro postali zajtrk rogozavrom. Žal jim nismo mogli pomagati. Zdaj vse veste.«

Oglasil se je Klaus, ki je angleško znal bolj za silo:

»Gospod, aretiram ta dva? Oba sta Angleža.«

Nisem si mogel kaj, da se ne bi glasno zarežal:

»Aretirati? Gospod poročnik, malce pogledjte okoli sebe,« in tla so se v spremstvu grmenja znova močno stresla. Tokrat tresenje ni ponehalo. Iznad grebena se je začelo močnejše kaditi. Nebo je postajalo vse temnejše od ognjeniškega dima.

Arthur je dodal:

»Gospod kapitan,« in pokaže na gost dim. »Zdaj verjetno ni čas za vojne igre. Predlagam evakuacijo. Edina plovna stvar je vaša podmornica, saj sem prav razumel, da ste kapitan podmornice.«

Potrdil sem:

»Prav imate!« in glasno sem ukazal. »Umik! Takoj se umaknimo v začasno bazo. Hitro!«

Tla so se močno zatresla, slišalo se je zamolklo grmenje. Komaj smo se obdržali na nogah. Iz gozda so tedaj pritekli razni dinozavri. Čeprav nisem imel časa za opazovanje, sem opazil, da so precej elegantnejši od nerodnih pošasti iz časopisov in tudi skic iz mape, ki mi jo je zaupal kontraadmiral.

Morali smo pohiteti:

»Pospešite umik, a to storimo kot kajzerjevi mornarji, urejeno in častno.«

Domorodci so se pognali proti gozdu in bežali ob robu, polnem nizkega grmovja in visoke trave. V zaklonu grmovja so varnejši pred mesojedimi pošastmi.

Moral sem odločno izdajati ukaze, da se umik ni spremenil v panični beg. No, na koncu je vse skupaj izpadlo precej panično, zlasti po potresnem sunku, ki nas je pometal kot prazne steklenice. Začutil sem piš vročega zraka, ki je na svojih krilih nosil vse, kar prenaša močan veter. Hitro smo se pobrali in nadaljevali svoj »častni umik«. Zaklical sem:

»Kaiserliche Marine se ne umika kot krdelo pretepenih živali,« in poskušal vnesti malce reda v naš umik.

Malo prejšnji vroč piš je odrinil meglice daleč na morje in tam so zaplesale nekakšen ples iz blodnjavih sanj. Nisem se želel obrniti. Iz morja se je začelo kaditi, kot bi vrag pod nami zakuril svoj peklenski ogenj.

Ob grmenju in hrupu sem zaslišal posamezne strele. Očitno so se prestrašene živali preveč približale enako prestrašenim stražarjem pri čolnu in začasni bazi.

Ko smo pritekli do obale, smo ostali čisto brez sape. Kot ribe na suhem smo hlatali za zrakom, polnim sopare in izparin. Postajalo je vse temnejše, zlovešči vulkanski pepel je zakrival vse večji del neba. Stražarji so že pripravili čoln. Med lovljenjem sape sem ukazoval:

»Hitro se razmestite! Še nekaj minut in postali bomo kuhano meso,« in se posvetil gospodu Doyleu in doktorju Watsonu:

»Vidva sta od zdaj naprej vojna ujetnika in mi, prosim, predajta orožje.«

Oba sta, glede na svoja leta, vso pot dobro tekla. Verjetno je to kondicija, dobljena pri bežanju pred rogozavrovimi kremplji in zašiljenimi zobmi.

V njunih očeh sem opazil presenečenje zaradi moje geste, a je gospod Doyle brez ugovaranja izročil svojo staro pištolo:

»Če že morate igrati svojo vojno igro. Upam, da se do vojnih ujetnikov obnašate častno.«

Prikimal sem:

»Gre samo formalnost. Saj smo kajzerjeva vojska in ne tolpa tihotapcev, ki se želi odkrasti s kraja zločina.«

Tudi doktor Watson je izročil svoje orožje, dolg nož:

»To je edino orožje, ki ga imam pri sebi. Pištola je ostala v vasi,« in se kislo nasmehnil. »Če počakate, lahko stečem ponjo. Mogoče ga še ni požrla zemlja.«

Odmahnil sem:

»Ni potrebe! Brž v čoln!« sem ukazal.

Tla so se brez predaha tresla. Grmenje in bobnenje je bilo vse močnejše in morje je nevarno valovalo. Oglušujoča eksplozija je v nebo izvrgla nekaj velikega.

»Hitro!« sem zakričal in čoln se je odlepil od obale.

Videl sem živali, ki jih je sila vnovičnega potresa pometala po tleh. Udaril nas je vroči piš in okusil sem žveplano vreline pekla, ki se je dvigoval okoli nas. Iz morja so se kadile vse gostejše sopare. Zaslišali smo štrbunke v vodo. Zagledal sem delfinu podobno bitje, ki je trzalo v agoniji. Okoli nas so začele padati skale različnih velikosti. Nekateri mornarji so z zaprtimi očmi molili bogu in svetnikom. Osebo sem bolj zaupal mišicam, ki so krčevito poganjale vesla. Na nas je legla neprijetna tesnoba. Napeti kot strune smo poslušali srhljive štrbunke okoli nas.

Mornarji so veslali, kolikor so zmogli. Johan jim je dajal ritem. Okoli nas je padalo kot na fronti.

Še nikoli se nismo s pomočjo vesel tako hitro premikali. Podmorničarji so nas nestrpno čakali. Ni ravno prijetno skoraj nepremično čakati sredi padajočih kamnitih granat. Hitro smo se vkrcali. Zopet se je zaslišala oglušujoča detonacija.

Strojnik Helmut je priganjal podrejene:

»Gremo! Hitro! Če ne izplujemo, nas bo skuhalo. Gremo punce! Gremo! Danes ne bo strežbe v posteljo! Pohitite!« je kričal.

Takoj po vkrcanju sem poročniku Karlu ukazal, naj ujetnika dostojno zapre in vso svojo pozornost sem posvetil begu iz vražjih krempljev odpirajočega pekla. Johan je kričal:

»Pohitite! Čim dlje iz tega pekla, preden nas zadene. Z neba pada kot pri Verdunu.«

Udaril nas je piš, ki je razbil okular periskopa. Mornar, ki je zatesnil nastalo odprtino, se je po opravljenem sesedel in hlatal za zrakom. Ukazal sem, da zanj kar najbolje poskrbijo in mu obljubil železni križec.

Podmornica se je nekajkrat bolešno stresla pod udarci padajočega kamenja. Poročnik Karl je kričal:

»Če nas ne bo ubilo kamenje, nas bo sevrla vročina. Čim dlje od tod! Smer sto osemdeset! Maksimalna hitrost!«

Podmornica se je stresla in začutil sem upočasnitev. Helmut je zakričal:

»Pol akumulatorjev je fuč! Hans! Linz! Gremo! Tako ne bomo dolgo!«

Obrisal sem znoj s čela in pomirjujoče prikimal kot struna napetemu Helmutu, ki je s podrejenima pohitel proti pogonskemu delu. Postalo je nevzdržno vroče. Kosi kamenja so vztrajno padali in razlegalo se je strašljivo žvenketanje z zamolklimi odmevi. Podmornica se je grozljivo stresala, kot bi jo grabila morska pošast.

Poskušali smo se rešiti iz območja pekla. Zaradi zadetka in poškodbe dela akumulatorskega sklopa smo lahko pluli samo s polovično hitrostjo. Notranjost se je vse močnejše segrevala, postajalo je neznosno vroče in kopali smo se v znoju. Minute so se vlekle kot ure. Zavohal sem hlape kisline. Vedel sem, da tako ne gre več. Odločil sem se:

»Na površje!« in podmornica je izplula na razburkano površino.

Zagrinjala nas je tema, okoli vulkana je sijalo središče ognjenega pekla.

Mornar je medtem zamenjal uničen objektiv periskopa. Opazoval sem tonjenje otoka, ki je izginjal ob grmenju in bobnenju silovite erupcije. Povsod okoli nas se je vzdignil pekel. Morje je besnelo, kot bi želelo preprečiti ognjenemu satanu, da zavlada svetu.

S težavo smo se prebili do mesta, kjer naj bi čakala rušilca. Razen nekaj ožganih trupel in razbitin nismo našli ničesar. Očitno ni nihče preživel.

Tedaj sem zagledal, kako je zadnja silovita eksplozija zdrobila otok. Pojavil se je nekakšen zid, ki ni obetal nič dobrega. Johan si je od groze prekril usta. Takoj sem se odzval:

»Hitro pod periskopsko globino!«

Navigator je hitro potopil podmornico. Vsi smo se prijeli za nekaj trdega. Tedaj je udarilo. Podmornico je streslo kot igračko. Vsem je zaledenela kri od zvoka, ki se ga boji vsak podmorničar – trganje in sikanje, ki mu sledi zvok vdiranja vode. Tokrat je naša deklica U 57 dobila smrtonosni udarec.

Zaklical sem:

»Ven! Hitro ven! Zapustite podmornico! Odvrzite ves balast!«

Navigator, strojnik in junaki strojnice so dali vse od sebe, da bi nas dvignili. Cela konstrukcija je jokala. To je bil boj med strojem in vodo, ki nas ni hotela izpustiti iz svojih krempljev.

Johanu sem ukazal:

»Izpusti ujetnika. Nočem imeti na vesti znanega pisatelja.«

Prikimal je in pohitel osvoboditi oba Angleža.

Podmornica je po nekaj napetih minutah dosegla površje. Johan je odbil loputo in vsi smo olajšano vdihnili svež zrak, čeprav tudi ta ni prinašal ravno arome pomladnega travnika.

Sledil sem Johanu na čoln, ki smo ga imeli za izkrcanje na otok. Mornarji so se hiteli pripravljati za evakuacijo. Mrzlično so pripravljali rešilne pasove in si

medsebojno pomagali. Podmornica se je začela potapljati.

Johan je v čoln vrgel pletenico vode in še nekaj malenkosti, potrebnih za preživetje na odprtem morju. Gospodu Doylu in doktorju Watsonu sem pomagal navleči reševalne jopiče:

»Srečno! Plavajta čim dlje od podmornice, da vaju ne potegne s sabo.«

Johan me je priganjal:

»Greva! Hitro! Časa nama zmanjkuje!«

Še zadnjič sem se spogledal z gospodom Doylom in Johan me je porinil v čoln, pri čemer mi je spodrsnilo. Udaril sem v rob in vsega po tem udarcu sem se samo megleno spominjal. V spominu so mi ostali samo odkruški dramatičnih trenutkov konca podmornice. Slišal sem odmeve krikov, nekaj je padlo poleg mene ... Tedaj ...

Odprl sem oči. Zbudilo me je sonce, ki je grelo z modrine severnega neba. Celotelo me je bolelo. Potipal sem glavo in na prstih sem občutil ostanke krvi. Na čolnu sem zagledal Johana. Zdrznil sem se. Z mrtvimi očmi je prazno zrl v nebo. Okoli njega je bilo vse polno krvi.

Pletenica in druge stvari so ostali nedotaknjeni. Nisem vedel, koliko časa sem bil nezavesten. S težavo sem se dvignil, zvrtilo se mi je v glavi in komaj sem dosegel pletenico. Naredil sem nekaj požirkov vode nezdravega okusa. V spomin mi je vdrla groza vulkanske erupcije. Kaj je z otokom, Doylovim izgubljenim svetom?

Znova me je premagala utrujenost.

Naslednjič me je zbudil nekakšen ritmični hrup in kmalu sem občutil nežno tresenje. Trepnil sem z utrujenimi očmi. Oddahnil sem se, ko sem zagledal zaskrbljen obraz nemškega mornarja:

»Gospod? Me slišite? Gospod?«

Slabotno sem vprašal:

»Katerega smo danes?«

Mornar mi je odvrnil:

»Dvaindvajsetega januarja. Pohiteti moramo, saj angleška flota ni daleč.«

Tedaj sem se spomnil kontraadmiralove ladje, ki je ostala dovolj daleč od mesta katastrofe. Na srečo. Zelo nejasno sem se spominjal naslednjih ur in dni, ki so brzeli mimo mojega utrujenega duha in telesa.

Ob postelji je sedel človek. S težavo sem izostril pogled in prepoznal kontraadmirala Von Flembacherja z mogočnimi brki. Zašepetal sem:

»Gospod ...«

Kontraadmiral je ljubeznivo spregovoril:

»Imeli ste izjemno srečo. Herr Rittner, vi ste edini preživeli s podmornice in

obeh izgubljenih rušilcev. Vulkanska erupcija je potopila otok, ki je s sabo odnesel dragocene skrivnosti in vaš spomin je edina priča o otoku in njegovih skrivnosti. Prestregli smo angleško radijsko sporočilo. V njem sporočajo, da je nemški kapitan, torej vi, rešil znanega pisatelja Arthurja C. Doylea in njegovega spremljevalca, doktorja Johna Watsona. Sem dobro razumel ime spremljevalca? V sporočilu so v imenu gospoda Doylea posebej omenili zahvalo kapitanu Rittnerju, torej vam.«

»Kaj nista mrtva? Torej nisem edini ...?«

Kontraadmiral je mirno nadaljeval:

»Na mesto brodoloma podmornice so prvi prišli Angleži. Stara sulca nista oklevala in sta se hitro oddaljila od toneče podmornice, ki jo je na koncu pokončala eksplozija. Naši na žalost niso imeli sreče,« malce mu je zastala beseda in potem je dodal. »Gospod Doyle je, o tem se gotovo strinja, pravi angleški gentleman.«

Globoko sem vdihnil in začel svojo zgodbo:

»Na otoku smo naleteli na dinosavre, prave pošasti iz samega pekla. Tudi nenavadni ljudje so bili ...«

Kontraadmiral je vljudno prekinil mojo zgodbo:

»S tem takoj razčistiva. Ker ni več otoka, tudi ni dinosavrov. Vi ste edini preživeli. Kdo vam bo verjel? Kaiserliche Marine se ne bo vpletala v zgodnice o pošastih s potopljenega otoka.«

Nervozno sem vrtel z očmi:

»Toda gospod, vi zagotovo verjamete, dali ste mi mapo,« a me je znova prekinil:

»Herr Rittner, dinosavre zadržite zase in ne hodite z njimi v javnost. Kar osebno verjamem, nima nobenega pomena, moje zasebno mišljenje je samo moje in od nikogar drugega. Zunaj je vojna in Rajh mora zmagati. Zgodnice o dinosavrih pri tem ne morejo pomagati.«

Doktor Udo Herbst je nekaj čečkal po papirju, kot bi se dolgočasil, potem me je ponovno ogovoril:

»Herr Rittner, na zdravljenju ste zaradi svojih blodenj. Brodolom in izguba ljudi so zelo težak izpit za vsakogar, tudi najboljše. Po še enem tretmaju se znova slišiva. Iskreno upam, da nehatе s pregonom fiktivnih dinosavrov. In kaj je z angleškim piscem Doyleom in književno figuro Watsonom? Zakaj se še nihče ni javil z zgodbo o vašem otoku pošasti? Čeprav spremljamo novice v zvezi z gospodom Doyleom, ni nikjer, razen v knjigi, izdani pred vojno, omenil nenavadnih bitij. Ostalo je pri zahvali, da ste ga rešili po brodolomu njihove ladje,« in dvignil obrvi. »Saj menda ni na vas vplivala njegova knjiga?«

Spustil sem glavo in pogled mi je padel v tla. Vsakič omeni to knjigo. Očitno je gospod Doyle dovolj pameten, da je molčal o otoku, ki ga je požrl Atlantik. Svoje dinosavre je, kako premeteno, kot leposlovje, postavil v Amazonijo.

Po dveh mesecih so me znova privlekli v ordinacijo doktorja Herbsta. Najprej je ponovil pridigo o nekakšni travmi, Rajhu in ordenih. Stoično sem poslušal njegov govor. Končno mi je namenil besedo:

»Torej, herr Rittner, kako je z vašimi dogodivščinami pred napadom angleške flote? Kje je otok dinosavrov?«

Odločil sem se zaključiti s tem:

»Gospod doktor, o kakšnih di-no-zav- ali karkoli so že govorite? Kaj niso to izumrle živali? Vsekakor sem pretresen zaradi smrti svoje posadke. Kdo ne bi bil na mojem mestu? Ko si z ljudmi nekaj mesecev zaprt v majhni konzervi in ves čas trepetiš v nevarnosti, se z njimi precej zbližaš. Moraš se. Podmornica je kot ura. Za uspeh morajo vsi delci brezhibno in usklajeno delovati.«

Doktor me je pazljivo opazoval:

»Kaj se je v resnici zgodilo?«

Skomignil sem z rameni in hladno odvrnil:

»Napadla nas je premočna angleška flota.«

»Ker ste naleteli na skrivnostni otok?«

Nasmehnil sem se:

»Ne vem, če je Južna Georgija kakšna skrivnost, a je vsekakor nevarno otočje. Rajh bi ji moral posvetiti več pozornosti ...«

Doktor si je od zadovoljstva pomel roke:

»To pomeni, da niste naleteli na otok pošasti in srečali gospoda Doylea?«

Potegnil sem obrvi skupaj:

»Gospod doktor, res ne vem, zakaj ponavljate nekakšen otok pošasti? Gospoda Doylea bi srčno rad srečal po vojni. Ker sem ga izvelkel iz mrzlega morja mi bo zagotovo podpisal novo knjigo, ki jo bo zagotovo napisal. Omenil mi jo je, ko smo ga premraženega potegnili iz vode.«

Doktor Herbst je bil precej zadovoljen. Nekaj si je zapisoval in potem dvignil živahne oči:

»Herr kapitan, tretma je končno prinesel rezultate. Napisal vam bom odpustnico in lahko se boste vrnili v svojo enoto. Vsekakor si najprej z družino privoščite veliko noč. To ste si zagotovo zaslužili.«

»Hvala, herr doktor, bil je že skrajni čas.«

Rokoval sem se z doktorjem in ko sem zapuščal ordinacijo, sem zašepetal:

»Navkljub vsemu sem videl dinosavre.«

Krogla

Antilopa je oprezala ...

Krogla se je pojavila sredi križišča in v hipu naredila prometni zamašek. Avtomobili so se nagnetli in čez čas so nestrpni vozniki začeli hupati.

Krogla je vztrajala sredi križišča in na semaforju so se prižgale rdeče luči.

Kolona hupajočih je postajala vse daljša. Pešci so se pri poskusu prečkanja ceste ujeli v nevidno opno in v njej ponavljali zadnji korak.

Lebdeča krogla se nikakor ni hotela premakniti.

Nekateri so se naveličali čakanja in so poskusili obrniti avto. Ni šlo. Ponavljali so zadnje kretnje, ostali so nekako zamrznjeni, kjer jih je doletelo.

Do križišča se je s sireno prebila policija. Pred kroglo je oprezno stopil mrki policist. Kot se za represivni organ spodobi, je odločno dejal:

»Kar koli ste, če se takoj ne umaknete, vas bomo oglobili zaradi oviranja prometa. S svojim dejanjem kršite ...«

Krogla se ni zmenila za grožnjo. Policist se je hotel vrniti v avto. Ni mu uspelo. Znova je, a tokrat ne po svoji volji, ponovil:

»Kar koli ste, ...« in to je ponavljal in ponavljal.

Drugi policist v avtomobilu nekaj časa ni vedel, kaj naj stori. Kolega je tam stal in kot navit ponavljal svojo mantro o globi zaradi oviranja prometa. Odločil se je posredovati. Izstopil je in potegnil gumijevko. Med enim in drugim korakom je zastal in ponavljal zadnji gib.

Zbirala so se zijala in kroglo fotografirala, prostora za selfije je hitro zmanjkalo, saj so se vsi ujeli sredi svojega početja.

Travniki, pločniki in parkirišča okoli križišča s kroglo so se napolnili s hecno trepetajočimi ljudmi, ujetimi v svoja zadnja dejanja.

Nabirali so se avtomobili različnih medijskih hiš. Kakor hitro so reporterji začeli s poročanjem, so se zaciklali po nekaj prvih stavkih.

Mimo se je prebil avto ministra za zunanje zadeve. Očitno je oblast mislila, da gre za diplomatski incident. Minister se je skobacal iz velike limuzine in stopil poleg policista, ki je ponavljal svojo grožnjo o globi:

»Kar koli ste, v imenu vlade vas pozivam, da sporočite svoje namene. S svojim pojavom ste kršili ...«

Nekaj je ministru prekinilo misel in ponavljal je svoj stavek, enake dolžine kot policistova grožnja z globo.

Kmalu je prišel predsednik Migrantske stranke:

»Zagotovo ste ekonomski migrant. V imenu stranke vam zagotavljam, da vam uredimo azil ...«

Tudi kuštravi mož deških potez se ni mogel več odlepiti od svojega dejanja. Svoj nagovor je ponavljal v zboru z ministrom in policistom. Za spremljavo so reporterji ponavljali svoje uvodne stavke.

Privihral je zaripel okrogloličen mož Domovinske stranke:

»Kako vam je uspelo mimo žice? Ne potrebujemo lačnih ...« in tudi on je, v družbi do migrantov prijaznega političnega kolega, ostal ujet v neskončnem ponavljanju.

Krogla je lebdela in kmalu se je nadnjo ujel policijski helikopter, sledila sta mu dva vojaška. Tudi nekaj dronov je obstalo na svojih mestih. Čeprav jim je kmalu zmanjkalo energije v akumulatorjih, so vztrajali. Lebdeli so na mestu, kjer jih je ujelo.

Mimo vse te množice ponavljajočih se gibov in glasov je krevsal brezdomec s plastično vrečko. V žepu znošenega suknjiča je z roko težkal napaberkovan drobiž. Zvedavo je opazoval vso to hecno zmešnjavo. Imel je en sam cilj, trgovino, kjer bo drobiž zamenjal s cenenim vinom. Radovedno se je približal križišču in krogli. Ni ga vodila radovednost, temveč žeja. Nekako se je zrinil mimo cepetajočih ljudi, ujetih med dvema korakoma prečkanja ceste. Nanje ni polagal pozornosti, kajti njegova motivacija je bila na drugi strani križišča.

Kljub vsemu trudu mu ni uspelo mimo vseh teh ljudi. Množica je bila pre-gosta in nihče ni hotel odstopiti niti za pol koraka. Ugotovil je, da edina pot do trgovine z radostno odrešitvijo prečka križišče s kroglo. Tam čez je bila, čeprav mu je pogled zastirala šmentana okrogla pojava.

Nekaj metrov pred kroglo obstane, oprezno potežka drobiž. Nekaj časa raz-mišlja, kaj naj stori. Žeja je vse močnejše pritiskala na njegovo izmučeno dušo. Ni več zdržal. Nekaj trenutkov je čakal pred kroglo. Okleval je, končno se je opogumil:

»Lahko grem mimo? Prosim?«

Krogla je v hipu izginila, brezdomec se je znašel sredi križišča z nestrpnimi vozniki.

Antilopa se požene v beg ...

Odsev v Sedmerih jezerih

Teško sem dihal. Kako ne bi, saj sem na hrbtu tovoril padalo. Odskočna rampa je bila tik pod vrhom. Zaradi vetrov se je treba potruditi na vrh, če si želiš privoščiti enega najlepših padalskih skokov na svetu. Nikjer ne doživiš takšnega čudovitega razgleda na tista čudovita jezera v naročju ostrih vrhov. Na zemljevidu piše Sedmera jezera.

»Bojan! Počakaj! Kam hitiš?« me je klical prijatelj Miha.

Obrnil sem se:

»Kako to, da jaz lažje nesem svojega prašiča kot ti svoje kosti?«

»Ti greš skoraj vsak dan sem gor, a jaz sem drugič tukaj.«

Zarežal sem se.

Zaslišal sem njegov zlovoljni izdih.

Na vrhu sem sedel na rob in ga čakal. Končno prisopiha.

Dvignil sem se na noge:

»Greva? Si pripravljen?«

»Seveda!« je veselo odvrnil.

Pognala sva se v globino. Užival sem v razgledu. Posebej navdušen sem bil nad odsevom veličastnih Saturnovih obročev na metanski gladini Sedmerih jezer.

Pogrebni govor

Pogrebni spreved se je pomikal proti odprtemu grobu. Vsi so sklonjenih glav sledili žari na njeni zadnji poti. Tako pač je. Vsakdo je ob rojstvu obsojen na smrt in zadnjo pot.

Spreved se je ustavil. Govornik pred zadnjim dejanjem je sinova želja. Jaz ga že ne bi izbral.

Obilen mož je stopil pred mikrofona. Očitno se je vse skupaj zdelo še nebeškemu očetu preveč žalostno. Nenadoma je zapihal močan veter, oblaki so zagrnili nebo, toplino sonca je ugasnila in vsujejo se hladne dežne kaplje. Najprej nekaj njih, potem pa naliv. Še Bog se je zjokal nad sceno. Ljudje brez dežnikov so začeli zmedeno cepetati in se premikati. Najbrž so se želeli izogniti kapljicam dežja. Seveda jim ni uspelo, kajti Chuck Norris je samo eden.

Govornik se ni pustil zmotiti:

»V tem čudovitem, sončnem dnevu se poslavljamo od dragega pokojnika ...«

Dvignil sem pogled v nebo in se zazrl v oči govornika na svojem pogrebu.

Okvara moralnega kompasa ali odisejada Mačka v žaklju

V kolesnicah veselja se najde čuda različnih čudaštev in ne-čudaštev. Oni dan sem izgubljal čas zaradi okvare severnega pola moralnega kompasa. Res nadležno opravilo, ki ga ne privoščim nobenemu mačku v žaklju. Res nobenemu! A delo mora biti opravljeno. Verjetno se sprašujete, kaj vraga počne maček v žaklju z moralnim kompasom? Kaj ni to delo moralnih mačkov? Hja, kriva je epidemija zaradi gonje proti cepljenju proti nemorali. Razni nad, post in pod-nadrealisti trdijo, da cepljenje prinaša pasje življenje. Pa kaj še. Naj pes ne sodi o mačji hrani!

Ampak ... lepo počasi in po vrsti, za dobro finančno prisrčnost tudi mimo vrste.

Ravno tisto popoldne, takoj po slabem kosilu so vsi navalili v Ambulanto za boleznim moralnega ravnovesja veselja (saj veste, znameniti ABMRV), krajše Ambulanta. Množica mačkov so v čakalnici mijavkali en čez drugega. Prava štala. Medicinska sestra na recepciji se je prijemala za glavo. Od kod vraga toliko moralnih mačkov? Vpili so en preko drugega, dva sta se zapela okoli kraje zajetnega kosa moralnih dilem politične korektnosti. Ko sta si skočila v dlake, sem izkoristil nastalo zmedo. Izmuznil sem se do sestre. Obilna ženska divjih potez je bolščala vame:

»Želite? Ime?«

»Saj me poznate,« sem ji odvrnil in si pogladil brke.

»Ime!« je dvignila rahlo vreščječ glas in vanj vpregla pridih lastne pomembnosti. Ti birokrati povsod igrajo pomembnost, čeprav so tudi v birokratskem stroju zdravstva le nepomembne mušice. Žal nadležne. Malce ponižno sem odvrnil:

»Maček V'Žakljú. Prišel sem,« in na namig oči dodal, »zaradi težav z moralnim kompasom. Na jug lepo pokaže, a pri severu se igla čudno usmeri.«

Ošinila me je izpod obrvi in pritisnila nekaj gumbov. Ves čas je pomembno ahala, ohala in hmala. Potem se je nekaj zaiskrilo, zašušljalo, zagrmelo in potem skočilo skozi okence. Proti meni je šinila njena debela dlan, obložena z baročno obilico kičastih prstanov. Le kdo bi od birokratke za okencem pričakoval čut za estetiko? Mogoče kakšen stari maček ... Vsakega od njih je dobila kot podkupnino za preskakovanje vrste. To smo vsi vedeli. Zdaj je padla vrsta name. Osorno, s kančkom pomembnosti vloge lanskega snega me je ogovorila:

»Na vrsti ste, da plačate za preskakovanje vrste.«

Z dlanjo je nestrpno nakazovala, naj ji že dam.

Segel sem v žep in ji v dlan stisnil prstan zvestobe. Debelo je zazijala, obrvi so se ji skoraj zaskočile:

»Kaj naj s prstanom zvestobe?« in zlovoljno vrgla lešnik na tla. Živčno je znova iztegnila debelo dlan:

»Kaj naj s to ničvredno kramo? Tega imam na pretek. Vsak maček v žaklju mi poskuša podtakniti kaj cenenega s smetišča zgodovine.«

Malce me je razjezila. Presneto zmene, križano s svinjsko pečenko. Naredil sem videz politega mačka in znova segel v žep. Le kje imam tisto? Sežem v globine žepa, kjer se skriva marsikaj. Saj veste, vsi bi vam radi prodali mačka v žaklju.

Končno sem dosegel nekaj hladnega in na otip podobnega prstanu. Izvlekel sem in skoraj ponižno (tega ne šerajte na Facebooku! Please!) položil na dlan. Ona je sumničavo ošinila mojo podkupnino:

»To je ...«

Vedel sem, da se ji bodo zasvetile oči. Prstan je urno izginil in zaropotalo je klang, škump, bump in gong. Svečano mi je izročila škatlico in mi zaupljivo zabičala:

»Tole dajte svojemu kompasu na vsakih osem ur. Ves čas naj se izogiba moralnega prepaha.«

Urno sem izginil in pustil nenavadno veliko moralnih mačkov njihovim poslom. Danes je tukaj res nori dan. Še dobro, da sem preskočil vrsto, saj bi med čakanjem moj moralni kompas skoraj zagotovo preminul. Te čakalne vrste ...

Severna smer mojega moralnega kompasa je počasi okrevala. Vse je bilo super, dokler ...

Ravno sem pospravljaj glavobol lanskega snega, ko mi je žakelj prebodel nenavaden jok. Nikoli še nisem imel srečo z navadnim jokom. Vedno ta nenavaden! Predirljiv jok je prihajal naravnost od jabolka spora. Prav ste slišali. Jabolko spora je neutolažljivo jokalo pod mojim žakljem. Ubogo jabolčno dekle!

»Kaj se je zgodilo?« me je zanimalo.

Jabolko je potrebovalo kar nekaj časa, da je ustavilo plaz krokodiljih solz. Saj veste, kako je s krokodili, ko se poženejo v dir, a njihove solze so še stokrat vztrajnejše.

»Ukradli so mi spor.«

»Ukradli spor? Kako,« me je presenetila, »ste lahko jabolko spora brez spora?«

Otožno je prikimala:

»Ukradli so mi spor zaradi oslovske sence oblačnega dne.«

»Res? To je vendar katastrofa,« sem postal živčen. Zavedal sem se moralnih posledic kraje oslovske sence oblačnega dne. Svoj moralni kompas sem še tesneje stisnil k srcu. Kar pogrela me je njegova želja po usmeritvi na sever.

»Kako se je lahko to zgodilo?«

»Tega mi gotovo ne boš verjel,« je jabolko žalostno odvrnilo. Okroglo bitje se mi je kar malce zasmililo. Še krokodilje solze, ki jih je točilo, je nekdo na hitro pokradel. Gotovo je bil kakšen nepridiprav, saj krokodilje solze v tem vesolju običajno prinesejo samo še več solzenja. Idealno za solzavi blockchain.

»Najprej je prišel elektrificirani politični kontekst in izvedel dvorni udar, kjer je na kraljevskem prestolu kupca zamenjala izkušnja.«

»Ne!!!« me je prešinilo. Jabolko je otožno nadaljevalo:

»To je še najmanj, kar se je zgodilo. Pač kupec ni več kralj, je le obtolčena sirota na smetišču zgodovine. Potem je mimo prišel politični konsenz, zajahal osla in uveljavil uredbo o avtorskih pravicah lanskega snega. Ker se oslova senca s tem ni strinjala, je deklarativno zavrnila vsako sodelovanje z novim oblačnim dnevom. Ubogo sonce je ugotovilo, da so ga postavili v čakalno vrsto za porcijo gnilega kompromisa. Ko bi videl, koliko oblakov se je zaredilo okoli tega gnilega kompromisa, bi tudi ti storil smrt oblačnega dne.«

»Kaj se ni vmešalo smetišče zgodovine? Oni so vedno ažurni.«

Jabolko se je kislo nasmehnilo:

»Smetišče zgodovine se je odločilo, da bo zahtevalo postavitev obrata za reciklažo. Zlasti zgodovinski spomin se je že naveličal vseh teh oslov, njihovih senc in oblakov, ki kvarijo povprečje.«

»In?« me je zanimalo.

»In,« je jabolko ponovilo, »potem smo dobili novega kralja, ki je mešanica nerekiclriranih odpadkov s smetišča zgodovine in nedopustno dolge čakalne vrste na moralni kompas sredi vrta samovšečne upokojene princeze.«

»O ljubi nestvarnik!« sem bil pretresen.

Jabolko se je zagledalo nekam v daljavo:

»Kar sprizajni se! Čaka nas oblast, ki je mešanica gnilega kompromisa, smetišča zgodovine in reciklriranih moralnih odpadkov.«

Ni mi ostalo drugega, kot da sem sedel. Kaj naj bi drugega? Še bog in bati-na sta se okrenila stran in bridko zajokala. Ponudil sem jima robec za brisanje solz tragične izgube demokratičnega nadzora.

Jabolko je še tiho dodalo:

»Politika je torej kriva za okvare na moralnem kompasu.«

Otožno sem zaključil:

»Torej sploh ni čudno, da je v Uradu toliko moralnih mačkov.«

Jabolko je spustilo pogled:

To se lahko zgodi tudi vam

»In na pogrebu tete zgodovine ni bilo nikogar. Ubogi zgodovinski spomin je fasal demenco.«

Venček po dvajset - kratko in slastno z 0 kcal

Tovornjakar

Ta dolgotrajna vožnja mi že gre na živce. Ups! Zopet sem izgubil nekaj galaksij med izogibanjem drugim vesoljem!

Klic

Nora je, ker me kliče. Vem, da me! Zastonj zdaj jamra, kako me pogreša. Bog je v Vicah prepovedal mobitele.

Prerokba

Prerokba je nevarna. Zlasti božja. Nisem bil prerokovan in zato je to veselje ukinjeno. Napake se zgodijo ...

Hrček

Na drugi strani je pošast. Nič mi ne more, dokler je med njo in mano ta jeklena mreža. Še v slamo se zavijem.

Luna

Oni tam dol me ne razumejo. Brez mene bi ostali brez romantike. Luna bi šla po svoje, a jo držim blizu Zemlje.

Strani

Strani so polne črk. Objemajo me od spredaj in zadaj. Živim in spim med njimi. Lepo je biti knjižno kazalo.

Zavedanje

Drugega ni, samo te, po tleh raztresene kocke. Mama mi je zabičala – Nobene ne smeš razbiti. Vsaka je eno veselje.

To se lahko zgodi tudi vam

Vprašanje

Kaj se vse zgodi živemu? Ko se rodi, ziza mleko in dobi mlečne zobe. Ugrizne zombi in potem pacek noče jesti solate.

Srf

Naj se zgodi. Skočil sem na desko. Val me je nosil proti obali. Metan je boljši od vode, le obleči se je treba.

Ona

Z njo je križ. Rojen sme pod nesrečno zvezdo. Zakaj je izbrala ravno mene? Odtisa trojk bosta večno ostala. Večno.

Ukinittev

Predlagam ukinittev ljubezni. Bog je rekel, da se ljubezen daruje, a danes se vedno vpraša. Za koliko?

Sreča opoteča

Vam je jasno? Srečni ste zaradi dobitka na lotu. A ker ste dobili, vas je zapustila sreča. Zdaj ste tarča.

Pritisk

Da pritisnete name? Vem, bolelo me bo, kot boli vse moje sestre. Pač usoda vseh limon v ožemalniku za citruse.

Usoda

Gumb usode je usoden. Ne verjamete? Bog ga ima in čaka, kdaj bo pritisnil na gumb: Vaše veselje je formatirano!

Konec

Za ukinittev slabih novic je treba čisto malo volje. Ko bodo ljudje nehali ljubiti in sovražiti, zmagamo mi, pajki.

Nerojen

Sebe imam najraje. Pred ogledalom vidim samo svojo ljubezen. A moj problem je, ker še nisem rojen.

Povejmo zdaj skupaj

Ta nora prerokba na oni strani Drugega. Kaj naj z njo? Predlagam vam, da pritisnete gumb za ukinittev. Sebe.

Pogled na čarobno kuliso: Pozza di Fassa (Dolomiti - Val di Fassa - leva gora Sasso Undiel 2550 m, desna pa Sasso Dodici 2446 m.

Idilično jezerce Lauscel na 2050 m, dostop iz Val San Nicolo (Dolomiti - Val di Fassa)

Resnični dogodki

ČASTNA SKAVTSKA, DA JE BILO TAKO

Tukajšnje zgodbe so spisane po resničnih dogodkih. Torej mi nihče ne more več očitati, da pišem samo »nerealno« literaturo. Izbral sem tri različne zgodbe, ki imajo skupno samo eno stvar – zgodilo se je. Domišljija je vstopila samo toliko, da je naredila zgodbe berljive.

Vsakdo med brskanjem po spominski kamri najde kaj zabavnega, poučnega ali zanimivega. Seveda pa je treba prepoznati, kaj od doživetega bi utegnilo zanimati dovolj širok krog ljudi.

Dogodek mora biti toliko poseben, da je zanimiv še komu izven domačega kroga.

Iz svoje kamre sem pobral tri takšne zanimivosti. Prva zgodba govori o izkušnji z očetom alkoholikom, druga popisuje dogodivščine iz časov služenja vojske, a tretja je posvečena planinski izkušnji.

Ukradeno darilo

Kako je imeti pijanca za očeta, ki se poleg vsega izogiba obveznostim do otrok? Otroci so izjemno čista bitja. Ljubezni do matere in očeta jim dolgo ne vzamejo še tako velike prevare in laži.

Moj oče je preizkušal, do kam lahko gre. Ko se je napil, je iz človeka mutiral v divjo žival. Slabič v duši je v alkoholu iskal oporo, nekakšen napoj za pogum. A ta opora po treznjenju izpuhti in frustracija je potem še hujša. Mati je hitro naredila konec in preselil se je stran od nas. Nekaj časa je še hodil v službo in vsaj približno poskušal skrbeti za naju z bratom. Kdaj pa kdaj sem ga videl, a to je bilo kratke sape. Kmalu ni več plačeval preživnine, v obilju dela socializma je igral brezposelnega in se parazitil na mizerni penziji svoje mame, meni tako ljube ome. Če je kdo simbol krščanskega usmiljenja in ljubezni, je to ona. Kljub skromnosti njenega doma sem se pri njej čudovito počutil. Ves čas je izžarevala neko avreolo nesebičnosti in neizmerne ljubezni. Nikoli ne bom pozabil njene steklene piškotnice. Še danes začutim vonj tistih slastnih piškotov, v mislih jih dajem v usta, kjer se mi stopijo in zdrknejo v želodec. Na obisku pri njej sem sicer videl očeta, a se je izogibal stikov. Slaba vest? Mogoče. Ta njegova igra mi je, osnovnošolcu, šla mimo.

Nekega dne, v kratkem preblisku poskusa vsaj nekakšne sprave, mi je za rojstni dan prinesel uro. Ne morem vam opisati iskrenega navdušenja. Pozabil sem na vse, kar se je zgodilo. Ura! Čudovita ura! Celo štoparico je imela. Pomislite si to razkošje! Jupi! Kakšno čudovito darilo! Nihče v sosesčini ni imel podobne. Naenkrat je moj oče postal najboljši na svetu. Uro sem obesil na zid, da sem jo imel na očeh.

Žal je veselje trajalo silno kratko. Vikend je minil in oče je odšel. V ponedeljek zjutraj sem stopil v sobo. Želel sem si nadeti svojo novo uro. Hotel sem imeti na sebi očetovo darilo. Čudovito rojstnodnevno darilo.

Groza! Tam, kjer bi morala viseti ura, ni bilo ničesar.

»Mami, si ti kam dala mojo uro?«

Mati je zaskrbljeno odkimala:

»Nisem. Kaj je ni nad posteljo?«

»Ne,« sem otožno spustil pogled. Moja ura. Darilo od mojega očeta.

Mati je zaskrbljeno rekla:

»Torej jo je ata vzel.«

»Zakaj?« je bilo neznanka moji otroški duši.

»Baraba jo bo zapil. Nisem si mislila, da lahko oče pade tako nizko ter prevara in okrade lastnega sina.«

Tako sem ostal brez darila. Moja otroška duša je dobila novo klofuto od človeka, ki naj bi me varoval in mi pomagal v svet. Od takrat naprej sem nanj gledal zgolj kot na tujca, vsa ljubezen sina do očeta je izpuhtela.

Še danes me prešine – presneti bedak, kako poceni je zavrzel otroško ljubezen. Pijanec je sposoben prodati otroško ljubezen za liter ali dva žganega.

Hecnosti generalne inšpekcije in druge vojaške zgodbe

Danes fantje ne vedo, kaj je to vojska, saj jim ni treba na obvezno služenje vojnega roka. Je to dobro ali slabo?

Vsekakor država profesionalne vojake lažje žrtvuje za tuje interese kot naobornike. Ker dobijo drobiž nad minimalno plačo, so pogrešljivi v imenu ameriških nacionalnih interesov pod pretvezo zahtev mednarodne skupnosti.

Pred mnogimi leti, v nekem drugem času, v neki drugi državi, je bilo drugače. Še pred pojavom razdiralnega nacionalizma je obstajala JLA, oziroma Jugoslovanska ljudska armada. V njej so dobro leto služili vsi zdravi fantje iz cele nekdanje države, SFR Jugoslavije. Ta država je leta 1991 razpadla na sedem neodvisnih držav, nekatere med njimi so medsebojno skregane in še vedno na meji vojne.

Večinoma so nas pomešali in tako smo imeli za dobro leto zagotovljen brezplačno spoznavanje oddaljenih in, resnici na ljubo, nam precej tujih in malce eksotičnih krajev bivše države. Eni na ta čas gledajo kot na izgubo leta življenja, drugi pa smo to vzeli kot dodatno porcijo žgancev na poti odrasčanja. Vsekakor je veljalo dobrohotno priporočilo – ne izpostavljalj se, naredi, kar ti ukažejo in predvsem, ne pametuj. Vedno odvrneš »razumem« in po liniji najmanjšega odpora opraviš, kar ti je ukazano. Pokazati si moral trdo kožo in ti meseci so sorazmerno udobno minili.

Vsake toliko se je našel kdo, ki se je želel upirati. Vzroki za uporništv so bili različni, a vedno so se končali enako - nikoli ne v korist upornika. Služenje vojnega roka je bila poučna izkušnja in razvajeni sinčki so imeli precejšnje težave. Mnogi danes te svoje težave razglasaajo za uporništv proti bivši državi in enopartijskemu sistemu. Seveda je to laž. Njihov upor je temeljil na neprilagodljivosti, nemoči in nesposobnosti videnja še česa več od njih samih. Pravih upornikov ej bilo malo.

Tudi mene je doletel poziv. Bil sem t.i. »aprilska klasa«.

Najprej me je čakalo pol leta ŠRO ABHO (Škola za rezervne oficire atomsko, biološko i hemijsko odbranu - Šola za rezervne oficirje za radiološko, biološko in kemijsko obrambo) v daljnem Kruševcu (74. klasa (generacija)).

Poleg ŠRO je bila v isti stavbi še vojna akademija ABHO in srednja vojaška šola ABHO, v »krugu« pa še desetarški tečaj in nekatere službe. Kruševac je srednje veliko mesto v južni Srbiji. V mestu je bil šolski center ABHO za celo Jugoslavijo, a okoli 5 km stran še poligon Ravnak. Po svoje sem lahko bil srečen, saj sem se na ta način izognil klasični vojski. Časa nisem zabijal z neumornim (neumnim?) ponavljanjem klasične vojaške rutine, temveč sem ga posvečal predavanjem in vajam v okviru šolskega centra.

Ta šola za rezervne oficirje na našo srečo ni bila organizirana po vojaško, temveč šolsko. Nismo se čutili zaprte in izolirane, saj smo lahko kar pogosto šli na pohajkovanje v mesto. Režim je bil zelo sproščen, a nihče si ga ni upal zlorabljati. Prekrške so dosledno kaznovali s prekomando na Ravnak, ki ni bil počitniški kraj ...

Naš razred je vodil mlad poročnik, mi smo mu bili druga generacija, nado-meščal ga je univerzitetno izobražen stažist iz Novega mesta. Oba sta bila dobra človeka in poročnik je celo priznal, da se še uči in naj ga opozarjamo na morebitne nedoslednosti.

Mogoče zanimivost, bilo nas je nadpovprečno veliko Slovencev, tudi med šolskim osebjem. Celo načelnik šole je bil Slovenec, takrat še polkovnik Teodor Troha. Tudi izpite sem lahko po želji opravljal v slovenščini, kar sem seveda izkoristil.

Nikoli nisem čutil kakšnega zatiranja ali maltretiranja, o čemer so radi govorili neprilagojeni mamini sinčki. Rekli smo jim mamine maze. V JLA pač ni bilo strežbe v posteljo, obleke si je moral vsakdo sam zlagati in posteljo sam pospraviti. V vojašnicah ni bilo snažilk in sobne strežbe.

V šoli se nisem srečeval s hecnostmi takratnega režima znotraj zidov vojašnic, a sem se z mamino mazo srečal kasneje, med stažiranjem, kot se je reklo delovni praksi po vseh zaključnih izpitih.

V »prekomando«, torej na stažiranje, sem še v Zenico, središče Bosne. Po mnenju večine pitomcev (gojencev ŠRO) je bila Zenica eden najboljših krajev za stažiranje. V precej velikem mestu je bila samo ena vojašnica z armadnim bataljonom ABHO. Prava milina v primerjavi s kakšnim Karlovcem, kjer je bilo vojakov več kot prebivalcev mesta.

Konec leta 1984 je bila Bosna še prototip bratstva in enotnosti, nekakšno središče jugoslovanstva. Bratstvo in enotnost je bil politični projekt bivše države, ki je želel v isti posodi združiti smodnik z odprtim ognjem. Njegov namen je bil plemenit, a se je na koncu zaradi napak vodstva takratne države sfizil v krvave državljanske vojne z nepredstavljivimi genocidi. Upam, da napak ne bo ponovila Evropska unija, saj je v mnogočem podobna SFR Jugoslaviji, čeprav tega večina ne bo prepoznala in priznala.

Ne bom vas mučil s slabim. Služenje vojske je bilo poleg nekaterih bridkih izkušenj tudi prizorišče mnogih zabavnih dogodivščin.

Naj vas torej seznanim z nekaterimi zabavnimi utrinki služenja vojske v bivši državi. Čeprav sem tudi v času šole doživel kakšno hecno prigodo, so se meni najbolj smešne dogodivščine zgodile med pisanim stažiranjem v Zenici. V Zenico smo prišli skupaj štirje pitomci, vsak za eno četo bataljona.

Bataljon ABHO je bil takrat največja enota ABHO. Organiziran je bil na nivoju armade (vojaška enota na ravni takratne republike) in vsaka armada je imela en tak bataljon. Manjše enote so bile na ravneh korpusov, divizij, brigad in polkov. Vsak bataljon je imel dve četi za dekontaminacijo ljudi (3. in 4. četa), eno četo za dokumentacijo oblek in opreme (2. četa) in eno četo za izvidništvo (1. četa). Vsaka četa je bila sestavljena iz treh vodov. Prvi vod je vodil aktivni častnik (podporočnik ali poročnik), drugega aktivni podčastnik (vodnik, vodnik 1. razreda ali starejši vodnik), a tretjega je vodil stažist, gojenec ŠRO na obvezni praksi. Ob prihodu na prakso smo imeli čin mlajšega vodnika, kmalu smo postali vodniki. Čeprav smo nosili podčastniške čine, so nas po položaju obravnavali kot častnike, pravzaprav častnike na obvezni šolski praksi. Po zaključku vojnega roka smo večina postali podporočniki, torej častniki tudi po činu.

Samo pri četi za dekontaminacijo obleke in opreme je bil v enemvodu poveljnik častnik, njegov namestnik pa aktivni podčastnik (vodnik, vodnik 1. razreda). Tako se je zgodilo, da je bil stažist s činom mlajšega vodnika nadrejen aktivnemu vodniku 1. razreda.

Mene so dodelili v tretjo četo, dekontaminacijo ljudi. Sestavljena je bila iz treh vodov. Zaradi zamikanja generacij sem že mesec dni po začetku stažiranja ostal brez dveh desetarjev, ostal mi je samo starejši mož, ki ga je vojska klicala »tata« (oče).

Poveljnik čete je bil kapetan Jovanovič, manjši možič temne polti. Po poreklu je bil, kot večina starešinskega kadra, iz Srbije. Kmalu sem spoznal, da je dobrodušen mož, ki je zahteval zgolj to, da je delo opravljeno. Nikoli ni težil z malenkostmi. Prvič me je nasmejal, ko je vojak 1. voda iz Kosovega dobil sporočilo, da je postal oče. Pred celo četo ga je poklical in komentiral:

»Tako se radi zemljače! Ti si pravi vojniki, koji zna sa muškim oružjem gađati u živu metu. Ostali drugovi na WC-ju sa slepimi nabojima gađaju na papirnatu metu iz Starta.«

Kapetan Jovanovič nikoli ni bil fanatik, kot je bil poveljnik izvidniške čete, kapetan prvega razreda Avdija. Vojska je vedela, da je bič božji kasarne kapetan izvidniške čete. Nekaj prisrčnih prigod se suče ravno okoli njega in njegovih izpadov fanatizma.

Sredi zime bi morali oditi na logorovanje, kot se je reklo terenski vaji. Mojemu kapetanu Jovanoviču nikakor ni bilo pogodu taborjenje v mrazu. Rad je bil na toplem in mi z njim. Glede odhoda na logorovanje je obstajalo zabavno pravilo. Če je temperatura padla izpod -15°C , se je ostalo v kasarni in se je delalo na »krugu«, kot se je reklo obsežnemu območju znotraj vojašnične ograje.

Tistega dne je na palico navezal termometer, ga postavil ven in iskreno upal v prenizke temperature.

»Zemljače, baš se mi ne ide u tom mrazu. Nema problema, ako je oko nule, a ova sibirski zima, neka prođe bez nas.«

Seveda sem se strinjal. Kdo se ne bi? Lepo smo zvrnili kratkega ob kavici in naredili načrt za popoldansko »nastavo«.

A glej ga zlomka, termometer je izginil. Hitro smo ugotovili, da ga je sunil nekdo iz čete kapetana Avdije. Samo temu fanatiku je padlo na um kaj takšnega, saj je preziral odpoved zaradi prenizkih temperatur. Za ilustracijo, kapetan Avdija je na dežurstvu spal z nabito pištolo pod glavo. Vseposod je videl sovražnike, vedno je poudarjal partizansko poreklo JLA in težke razmere v času NOB. Radi so mu prepuščali uvodno govore ob raznih prireditvah. Njegova gorečnost se je tja odlično podala. Pozabil pa je, da je vojne že davno konec in nismo pozimi leta 1945, temveč 1985.

Kapetan Jovanovič me je poklical, »ćato« mi je prinesel kavo. Takoj sem vedel, da je nekaj narobe.

»Bojane, Avdija je ukrao termometar. Samo on je sposoben takvog zlodela. Ludi fanatik bi išao na teren i kad je -50.«

»Mogu ići kod njega i ga zatražiti.«

»Nemoj zemljače,« so kapitanu zasijale oči, »Uplašimo ga! Želim osvetu za ono, što mi je uradio prošle godine,« in stisnil pesti ter se zazrl kvišku. »Sad je vreme za osvetu!«

»Kako?« sem skomignil z rameni. Nisem vedel, kaj sta imela. Slišal sem za incident, ko sem prišel v četo, a tudi oba aktivna oficirja čete o tem nista spregovorila, a sam nisem želel spraševati.

Kapetan se je zarežal:

»Zemljače, uzmi prvi vod, manevarsko municiju, suzavac i na silu uzmite moje privatno vlasništvo. Pripremi momcima malo vežbe zauzimanja neprijateljske zgrade,« so mu sijale temne oči, »Neka se Avdija isplače u društvu suzavca!« Zemljače je bil zanj vsakdo, ko je imel kakšno navihano idejo.

»Druže kapetane, ne znam, ako mogu to uraditi.«

»Na lepe oči ti neće vratiti moje privatno vlasništvo. On živi u vremenima

kolektivizacije i misli, da je ono, što je moje i njegovo. Poznajem ja ludaka!«

»Hoće,« sem vztrajal, »Ipak sam vodnik pitomac, oficir JNA i ne pljačkaš. Sa uljudnim nastupom pokažemo, da nismo lopuže kao on.«

Kapetanu so znova zasijale oči:

»Neće to paliti kod njega. Zemljače, uzmi moj pištolj!« in mi ponudi svoje orožje. Seveda sem odkimal.

Tedaj me je spričo resnosti njegove komične vneme minila vsa stroga resnost:

»Druže kapetane, ne može vodnik pitomac sa pištoljem pretiti kapetanu prve klase. Ovu noć sam dežuran sa njim. Već je i bez toga, takvo dežurstvo je dovoljno gadno iskustvo, a posle takvog incidenta zna usred noći srediti pokoju ludost u vidu uzbune straže ali možda čitave kasarne.«

Kapetan se je zresnil:

»E zemljače, zbog toga sam ti rekao, da uzmi prvog. Neka napuni gaće od suzavca i neka konačno upozna, da jebanje treće liči na jebanje ježa, a jež ima oštre bodlje.«

Vztrajal sem:

»Otiću, ali sam i bez oružja. Svi smo JNA. Ne možemo jedan drugom zapretiti sa oružjem i po kancelarijama bacati suzavac.«

Kapetan je sedel in prhnil:

»Ako prije popušim cigaru nego se vratiš sa termometrom, odmah šaljem PDT. I sam znaš, da svojih ne puštam iza neprijateljskih linija. Ili ratu ili gostioni svi za jednog i jedan za sve.«

»Sve će bit OK,« sem mu zagotovil in se optimistično odpravil po stopnicah v zgornje nadstropje. Pomislil sem na Avdijo. Z njim sem doživel svoje prvo dežurstvo. Obut in oblečen je s pištolu pod glavo ležal na postelji pri prižgani luči. Vsaj dvakrat je priletel v dežurnico in moral sem mu predati kompletan raport. Tip je bil po mojem mnenju vsaj malce premaknjen. Zaradi kombinatorike določanja dežurstev sem znova padel v kombinacijo z njim. Aktivni iz enke in »stažo« iz trojke, aktivni iz trojke, »stažo« iz enke. Tako je to šlo. Vsak mesec enkrat me je doletelo dežurstvo vojašnice in na srečo ne vedno z Avdijo. Dežurstvo z njegovim poročnikom Dženanom je bilo prava milina. Človek iz čisto druge galaksije in je akademijo končal šele pred poldrugim letom. Najboljše dežurstvo je bilo s kapetanom »pozadincev«. Uglajeni tovariš je rad nabijal računalniške igre na prešvercanem Spektrumu in ni veliko dal na vojaško rutino. Poleg tega je bil edini, ki ni bil član partije. Razveselil sem ga z nekaj izvodi revije Moj Mikro in najina dežurstva so bila precej ležerna, prave počitnice v primerjavi s tistimi z Avdijo.

Stopil sem na hodnik njegove čete. Podobno je bilo pogrebščini, saj je za-

hteval popolno tišino. Prava razlika glede na vrvež hodnika naše čete.

Potrkal sem na vrata in zaklical je:

»Napred!«

Odprl sem vrata, vstopil, se postavil mirno in salutiral:

»Druže kapetane, vodnik pitomac Bojan Ekselenski ima obaveštenje od kapetana Jovanovića.«

»Izvolite,« je rekel strogo in odzdravil. Pogledal sem na mizo in zagledal termometer, naš termometer, saj je bila na vrvici nalepka z veliko številko tri, kar je pomenilo tretjo četo.

»Druže kapetane, moj komandir, kapetan Jovanović me je poslao po termometar naše čete, kojega ste pozajmili.«

Njegov vročičen pogled se je pomračil:

»Pitomac vodnik, zašto mislite, da imam njegov termometar?«

Znova sem spustil pogled na termometer:

»Jer ga vidim na vašom stolu. Na njome je nalepnica sa brojem tri, kojeg vidim odavde.«

Zadrl se je name:

»Kako si pitomac vodnik usudite sa mnom tako drsko razgovarati? Kako se usudite kazati nešto tako?«

Ob njegovem renčanju sem poskušal ostati resen:

»Što sam već rekao, odavde vidim nalepnicu sa brojem tri, kao treća četa, znači četa za dekontaminaciju kapetana Jovanovića,« sem ostal popolnoma miren.

Zadrl se je kot jesihar:

»Od koga drugog bi mogla biti takva stvar, nego od kapetana Jovanovića! Što mislite, su partizani gledali na termometar, pre nego su išli u borbu sa okupatorom?«

Zdaj sem se res že komaj zadrževal. A moral sem se. Ta norec je bil sposoben potegniti pištolo in me osebno gnati v vojaški pripor samo zaradi izpuščene besede tovariš. Ustnice so mi trepetale tik pred izbruhom smeha. Avdiji so žarele oči v žaru divjega fanatizma. On je bil naravnost zaljubljen v vojaški protokol.

»Druže kapetane, nismo u partizanima, ni u ratu, a nije ni stanje uzbune. Molio bi vas,« a me je prekinil:

»Druže pitomac vodnik Ekselenski! Uvek smo u ratu! Uvek! Neprijatelji revolucije su uvek spremni i mi moramo biti spremni! Čitavo vreme moramo motriti na vanjskog i pogotovo na unutrašnjeg neprijatelja! Uvek vreba pokoji špijun u službi tuđih obaveštajnih snaga ili domaćih kontrarevolucionara! Mi, čuvari revolucije, moramo biti spremni na rat u svakom trenutku i u svakoj

vanjskoj temperaturi. Neprijatelj ne mari za -16, tako i mi ne smemo.«

Obraz mu je pordel. Prijel se je za opasač, kjer je imel pištolo. Gotovo z nabojem v cevi. Kdo ve? Ohranil sem mirno kri, čeprav sem se v sebi glasno krohtal. Še bolj je premaknjen, kot sem mislil. Strogo sem odvrnil:

»Druže kapetane, kapetan Jovanović me nije slao na časkanje o vanjskom i unutrašnjem neprijatelju. Dao mi je jasno naređenje. Naredio mi je, neka mu donesem termometar naše čete. Pravi vojnik pre svega izvršava naređenja. Valjda kao uzoran starešina nećete, da ne izvršim egzaktnog naređenja.«

Nekaj časa me je motril, zatem je rezko ukazal:

»Druže pitomac vodnik Ekslenski, uzmite termometar svog kapetana i neka ga nikad više ne vidim, kako sramotno viri iz kancelarije kapetana Jovanovića!«

»Razumem, druže kapetane,« in izroči mi termometer. Za odhod sem moral prositi za njegovo dovoljenje. »Drže kapetane, mogu li napustiti kancelariju i se udaljiti?« sem se postavil v mirno.

Samo zamahnil je z roko:

»Izvolite.«

Namenil sem mu običajen vojaški pozdrav, zatem na »levo krug« in odkoralkal sem skozi vrata. Olajšanje! Na hodniku sem nekajkrat globoko vdihnil. Soočenje z Avdijo me je izčrpalo. Fanatiki na položajih so vedno naporni.

Očitno je delovalo, ko sem omenil, da sem prišel po ukazu svojega kapetana. Ta norec je vojaški stroj, ki razume samo vojaški protokol. Ni čudno, da je žena zbolela. Ob takšnem psihotiku vsakdo podleže. Če ima otroke, gotovo zjutraj salutirajo in se pred vsakim obrokom derejo *Živela komunistična partija Jugoslavije! Živel tovariš Tito!*

Pomislim sem na otroke svojega kapetana. Vedel sem za incident pred dvema letoma, ki pa ni bil povezan z Avdijo. Zanj sem izvedel na letnem sestanku vseh oficirjev vojašnice z armadnim načelnikom ABHO. Otrokoma je želel narediti veselje in prešvercal jima je kasetofon. Pri tem so ga na njegovo smolo dobili. Greh je bil toliko večji, ker ga je kupil od rojaka, ki je delal v ZR Nemčiji, torej potencialnega tujega vohuna. Zagotovo so imeli srečnejše otroštvo od Avdijinih otrok, če jih je slednji sploh imel. Urno sem stekel po stopnicah do pisarne svojega kapetana. Pri njem je bilo vselej precej sproščeno. Termometer sem odložil na mizo, hvaležno mi je ponudil šilce mekane rakije:

»Kako je bilo?«

Nasmehnil sem se:

»Sledečeg puta ču uzet prvi vod. U pravu ste, neka malo uvežbaju upadanje u neprijateljsko gnezdo.«

Zamomljaj je:

»Znao sam, da je tako kod fanatika.«

Končno je le nastopil čas za to »logorovanje«, namenjeno »pešadijski obuki«. Mraz sicer ni hotel izpod -15, a je vse škripalo. Tudi -5 podnevi in okoli -10 ponoči je dovolj. Nič kaj zabavno. Moj kapetan se je malce znašel, a vseeno ni bil navdušen nad zimsko idilo.

Naša četa je imela šotore poleg Avdijeve. Vedno nas je bič usode postavil v njihovo bližino. Naša četa je bila na srečo dekontaminacijska, a prva so bili ABHO izvidniki. Vaj na srečo nismo imeli skupaj. Vsaj nekaj dobrega v tem ledenem loncu slabega.

Gledal sem, kako je Avdija nekaj bentil okoli konzerve. Z vodnikom Mirom sva se spogledala. Miro mi je rekel:

»Videčeš, kratko će uraditi koju budalaštinu. Uvek je. Prošle godine je slomio nož i gadno se posekao. Voli ratovat sa SDO.«

Avdija je jezno poklical vojaka. Ta mu je najprej predpisano salutiral, zatem je od njega zahteval M72 z bajonetom. Vojak je seveda hitro izpolnil ukaz in Avdiji predal orožje. Z Mirom sva se spogledala:

»Ovo je nešto novo. Možda hoće sa kundakom pokucati po pokrovu i ribama unutra zapretiti sa bajonetom.«

Glasno sva se zarežala in nagnila šilce mekane. Avdija naju je prežeče ošinil in se znova posvetil svoji konzervi. Zgrabil je puško, konzervo postavil na drevesni panj in bajonet zapičil v konzervo. Ob močnem udarcu je bajonet šel v konzervo, a ven nikakor. Slišala sva njegovo glasno bentenje. Potem je z nogo stopil na konzervo, izvlekel bajonet in še enkrat zamahnil.

Zaslišal se je zverinski krik bolečine.

Avdija je bajonet napičil v lastno nogo. Z Mirom sva se zahihitala:

»I tako je stradao od neprijateljske vatre.«

A norec ni mogel dolgo mirovati in še srečo je imel, saj si ni ničesar zlomil. Šepajoč se je vrnil že čez slabih 14 dni. No, vsaj do konca tistega »logorovanja« ni nikomur težil. Njegov poročnik Dženan se je prav rad pogrel z našo mekano.

Zima je minila, prišla je pomlad in z njo nove dogodivščine. Tedaj sem se udeležil namestnik prvega voda, na kratko PDT (protiv diverzantsko teroristički vod). Moj poročnik je bil precej molčeč mož, najpomembnejša mu je bila učinkovitost. Deloval je strogo, a je bil, kot vsi v Trojki (četi kapetana Jovanovića), v bistvu dobričina. Natanko je znal ločiti službo od družbe.

V vojašnici sem moral izpeljati vajo voda PDT. Od podpolkovnika Radeta, poveljnika vojašnice, sem dobil dovoljenje, da se dva vojaka teden dni ne brijeta. Igrala bosta četniška terorista, ki sta vdrla v krog vojašnice z namenom di-

verzije. Ta čas nebritja nista smela na »krug« z drugimi in smo ju držali bolj na strani. V JLA je bilo glede britja precej strogo. »Bradonje« in »čupavci« so bili strogo prepovedani. Zapovedano je bilo redno britje in striženje. Celó za brke so veljala pravila. Torej brki Franca Jožefa niso prišli v poštev.

Vojakom pri striženju ni bilo v ničemer prizaneseno, a nam pitomcem se je godilo malce bolje. Lahko smo se šli strič v mesto k človeškemu frizerju. Ker stare vojske niso tako trdo in natančno nadzorovali, so nekateri pod titovko spravili impozantne čupe.

Kako sem izbral kandidate za četniške »bradonje«? Že mesec dni pred vajo sem vojakom z dovoljenjem nadrejenih ukazal, naj se naslednje tri dni ne brijejo in poskušajo skriti (pre)dolge lase. Po treh dneh sem dobil oba zmagovalca.

Zmagovalca tega nenavadnega natečaja, bodoči »bradonji« sem izbral ravno zaradi hitrosti rasti kocin na bradi. Od takrat sta bila tudi osvobodjena morebitnega krajšanja las. Ironija je hotela, da noben igravec četnikov ni bil po rodu Srb.

Tako se jima je nabrala konkretna brada in odločil sem se uprizoritev vaje lova na četniška diverzanta.

Za ogrevanje je poročnik odredil klasično »puzanje« po koprivah:

»Prije nego krenete u lov na naše bradonje, trebate malo vežbe puzanja. One koprive čekaju na vas. Pitomac vodnik će motriti. Znete, kako ide,« in mi namignil.

Nekako deset metrov do rastišča kopriv sem si namestil stol in kup kamernja. Poročnik je dal znak in vojaki so začeli s »puzanjem«. Moja naloga je bila, da vržem kamen tja, kjer vidim gibanje. Ko je vojak prečkal rdečo črto, je končal, drugače ... »Ostav«.

Občasno je potegnil lahen vetrič in zanihal rastlinje. Vojaki bi se morali plaziti takrat, ko se rastlinje premika. Takrat jih skoraj ni moč opaziti.

Pozorno sem motril za morebitnim gibanjem. Vojaki so se večinoma spretno gibali. Obširnemu rastišču kopriv je bilo prizaneseno pred redno in natančno košnjo ravno zaradi vaje »puzanja«. Rekli smo mu PDT vrtič.

Veter ponehal in opazil sem gibanje neprevidnega vojaka. Vzel sem kamen in ga zalučal.

»Au!« sem zaslišal krik. Smajo je že drugič pokasiral kamen.

Poročnik je ukazal:

»Druže vojniče! Na noge!«

Vojak v maskirni uniformi je vstal in se postavil v mirno.

»Ovo ti je Smajo već drugi put. Možda voliš koprive. Za vežbu 20 skleka!« je ukazal in vojak je moral v koprivah narediti 20 sklec in se vrniti na začetek.

Tako sem do konca vaje porabil pol zaloge kamenja. Seveda sem to vajo moral tudi sam narediti, a kamenje je metal poročnik. Dvakrat sem ponavljal, da sem se priplazil do rdeče črte. Kamni seveda niso smeli biti preveliki. Ravno pravšnji za au, a brez poškodb.

Sledil je lov na četnika. Oba bradata vojaka sta se že skrila. Dal sem znak za »uzbuno« in pritisnil gumb klasične štoparice. Saj veste, to so tisti instrumenti s kazalci. Vojska se je morala pripraviti v določenem času. Vsi so se pravočasno zbrali na izhodišču, kjer sem prekinil štopanje. Bil sem zadovoljen z dosežem, tudi poročnik je odobravajoče kimal. Hitrost je bila ključna. Fantje so bili že dobro uigrani in natrenirani. Zatem je sledila akcija. Desetarji so povedli svoja »oddeljenja« na vnaprej določene lokacije in začeli z akcijo.

Naša dva »četnika« sta vse potegnili za nos in se kot lorda sprehajala po glavni cesti. A glej ga zlomka, naletela sta na kapetana Avdijo. Ta ju je ustavil in jima ni dovolil razlage svojega bradatega stanja. Ker je vedel, da sta iz »trojke«, je poklical stražo in oba vojaka so odpeljali v vojni pripor. Novica o tem je takoj prišla do mene. Poročnik me je vpraša:

»Jesi sredio dozvole za glumu?«

Iz torbe sem izlekel dokument:

»Ovde je, propisno izpunjen i potpisan sa strane komandanta kasarne. Našim glumcem je dovoljeno, da prekrše skoro sve tačke iz PS-a.«

»Onda sredi sa Avdijom. Ja nemam nerva za bedaka, koji samog sebe probode sa bajonetom.«

»Razumem, družo poručniče,« in že sem pohitel proti stavbi vojašnice. To sem hotel hitro rešiti, preden Avdija ne ukaže straži, da nesrečnika ne pripelje pred strelski vod. Nor je ravno toliko. Imel sem srečo, saj sem na Avdijo naletel na robu »kruga«:

»Družo kapetane, pitomac vodnik Bojan Ekselenski se želi obratiti!«

Avdija se je zlobno nasmehnil:

»Može,« in mi odzdravil. »Na mestu voljno.«

»Družo kapetane, dvojica mojih vojnika je po vašem naređenju u vojnom pritvoru i zbog toga sam morao prekinuti vežbu PDT.«

»I vi ćete im praviti društvo, jer su razbojnici vaši. Vi, družo pitomac vodnik Ekselenski, ste odgovorni za njihovo narušavanje Pravila službe i Zakona o službi.«

»Družo kapetane, od druga potpukovnika imam dozvolu za ...«

Kapetan mi ni dovolil povedati do konca in je dvignil glas:

»Nemojte se izgovarati na potpukovnika! Vaš prestup, zločin je Jovanovićevo govno!« je v zanosu pozabil na protokol in službeno naslavljanje, ki se ga je držal kot pijanec plota, »Zbog toga nećete nikada postati poručnik.«

Nisem se mu pustil:

»Druže kapetana, najbolje bo, da idemo do druga potpukovnika. Ako ste u pravu, će me drug potpukovnik srediti stvari.«

»Odlično,« se mu je zarisao smeh s primesjo psihotičnega fanatizma, »Jovanovića ću pored toga lišiti unapređenja do penzije, a tebe ...«

Nisem želel vztrajati, da imam pri sebi v torbi dovoljenje s podpolkovnikovim žigom in podpisom. Hotel sem se naužiti srečanja pri podpolkovniku.

Skupaj sva se odpravila proti poveljstvu bataljona. Ves čas je na mrtvaškem frisu lebdela zlobna nasmešek zmagošlavja.

Kapetan je potrkal in salutiral:

»Druže potpukovniče, kapetan ...« Podpolkovniku je to presedalo, saj ni maral vojaške procedure tam, kjer ni potrebe zanjo.

Stopila sva notri. Avdija je stal mirno, jaz tudi.

Podpolkovnik je naveličano ukazal:

»Na mestu voljno!«

Oba sva se sprostita. Jaz bolj od še vedno zakrčenega Avdije. Nasmešek se mu je dobesedno zapekel na frisu. Podpolkovnik me je najprej ošinil s pozornim pogledom, zatem se je posvetil kapetanu:

»Šta je? Šta imate vas dvoje?«

Avdija se je postavil v mirno:

»Druže potpukovniče, dvojicu vojnika treće čete sem dao zatvoriti u vojni zatvor zbog povrede Pravila službe. Pitomac vodnik Bojan Ekselenski je njihovo neprihvatljivo ponašanje sa odvratnim izgledom, koje je sramota za tekovine revolucije i narodno oslobodilačkog rata pokušao ...«

Podpolkovnik ga je naveličano prekinil:

»Zašto tako mislite?«

»Druže potpukovniče, po krugu su se šetali u vreme obuke i nisu bili propisno obrijani, ošišani i obučeni. Oba dvojica su narušili borbenu spremnost naše jedinice. Drug pitomac vodnik tvrdi, da su to radili sa vašom dozvolom, što je nemoguće. Lično smatram, da je ovakvo ponašanje i provokaciju dozvolio kapetan Jovanović, koji je već više puta povredio PS.«

Podpolkovnik me je globoko pogledal in vprašal:

»Zašto je onda sa vama pitomac vodnik? Koliko ga poznam, on uvek verno i sa entuzijazmom izvršava naređenja.«

»Druže potpukovniče, on je lično odgovoran za ovu tešku povredu PS i on je toliko drski, da ju je pokušao lično opravdati. Oba dvojica su njegovi potčinjeni i sa njegovom dozvolom su kao razbojnici šetali po krugu.«

Podpolkovnik me je vprašal:

»Je li tako, druže? Vi ste dozvolili, da takvi šetaju?« in na obraz se mu je

zarisala sled nasmeška.

Odvrnil sem:

»Drug kapetan je u pravu. Ja lično sam im naredio, da takvi šetaju po kru-gu.«

»Zašto?« je nadaljeval, trdo sem odvrnil:

»Naredio sam, neka igraju četničke teroriste a moji preostali vojnici ju tre-baju uhvatiti u što kraće vreme. Kod glume sam im dozvolio proste ruke. Takvi su, da je vežba što vernija.«

Kapetan je hotel nekaj reči, a mu podpolkovnik ni pustil do besede. Še kar je vrtal z vprašanji:

»Što trebate, da bi se takva vežba izvela bez kršenja PS-a?«

Odgovoril sem:

»Propisno ispunjen obrazac sa svim elementima vežbe sa vašim potpisom i žigom.«

Kapetan je znova nekaj hotel reči, a ga je s kretnjo utišal in vrtal naprej:

»Imate propisnu dozvolu za izvođenje vežbe? Imate ta papir kod sebe?«

»Imam, družo potpukovniče. Vi ste ga potpisali, jer samo vi možete dozvo-liti ovakvo kršenje PS u službi vežbe i povećavanja ratne spremnosti. Vrhunska spremnost PDT voda je suštinske važnosti za bezbednost kasarne u mirnom dobu.«

Izvlekel sem podpisan in s štampljko okrašen list in mu ga izročil. Podpol-kovnik ga je vzel v roke in ga porinil pod Avdijev nos:

»Avdija, zar niste znali za taj papir? Jeste pitali, dali možda postoji?«

Avdija je odkimal.

»Zašto prvo niste pitali druga pitomca vodnika i onda digli ovu buku?«

Takrat sem Avdijo prvič slišaj zajecljati:

»Družo potpukovniče, nisam ...«

Podpolkovnik me je vprašal:

»Bojane, pitaću drugačije. Jeste pokazali kapetanu Avdij moju dozvolu?«

Prikimal sem:

»Hteo sam mu objasniti oko dozvole, a mi nije dozvolio, da kažem do kraja i pokažem vašu dozvolu. Na svaki način je hteo svoju akciju i, evo nas ovde.«

Vprašal me je:

»Gde su oba dvojica vaših četničkih glumca?«

»Verovatno još u pritvoru. Kapetan Avdija verovatno želi napisati prijavu.«

Podpolkovnik je ježno nagrbančil čelo:

»Družo kapetane, nećete pisati nikakve prijave. Budite sretni, da ja neću pisati prijave zbog ometanja vežbe PDT voda, što predstavlja velik prekršaj. Možete otići! Voljno!« je dvignil glas in kapetan je ponižno zapustil pisarno.

Hotel sem oditi, a me je podpolkovnik ustavil:

»Vama nisam dozvolio, da odete. Još ne. Sačekajte trenutak.«

»Razumem,« sem odvrnil.

S podpolkovnikom sva ostala sama:

»Zašto mu niste odmah ispred nosa stavili moju dozvolu? I sami znate, kakav je Avdija, naročito sada, kad mu je žena u Sarajevu. Jadnica, dosta toga trpi.«

»Nije mi pustio progovoriti. Nestrpljivo je čekao priliku, da se mi osveti za onaj termometar prije pešadijskog logora. Dobro je, da me nije strpao u pritvor. Hteo se je nadisati pobjede nad Jovanovićem preko mojih leđa. Kad bi bilo po njegovom, bi uveo hitri vojni sud, u kojem bi bio tuženik i sudac.«

»Tako na sreću ne ide. Avdija je po svoje siroćinja. Pored svega, priroda mu nije dala nadarenosti, ima samo upornu istrajnost. Ima i drugih problema, stručnih i ličnih, a to niste čuli od mene. Pobrinuću se, da nikad više nećete biti zajedno dežurni. V svom entuzijazmu bi mogao uraditi pokoji glupost. Dajmo svaki po jednog zavrnuti,« in na mizo je postavil dva kozarčka.

Podpolkovnik je bil dobra duša, saj ni bil profesionalni vojak, temveč inženir, ki se je po ŠRO zaposlil v vojski. Ves čas se je tiho upiral vojaškim protokolom in je raje imel človeško komunikacijo. Ko sem bil dežuren za novo leto, je prišel zjutraj voščiti vsem dežurnim in nas obdaroval s kavo.

Tisto leto, pozno spomladi, kakšen mesec pred mojim »skinjenjem«, je prišla na spored »Gina«, kot se je reklo Generalni inšpekciji JLA. Vsako vojašnico je to doletelo na vsaka štiri leta. Za starešine je takšen obisk iz Beograda predstavljal vzrok za panični strah. Ta je v določenih primerih dosegel komične razsežnosti. Zgodnice o tem so se prenašale iz roda v rod.

V vojašnico je po tednu dni mrzličnih in mestoma paničnih priprav prišla najavljena Gina. To je pomenilo predinfarktno stanje za vse aktivne častnike.

Starešine so iskali vse možne načine izogibanja srečanju z generalmajorjem in polkovnikom, ki sta pretaknile vse koticke vojašnice.

Prijatelj iz Kruševca, klicali smo ga Čuko, služil je v četrti četi, se je prismejal v kantino.

»Što je tako smešno?« sem ga vprašal med srebanjem kave.

»Kapetan mi je rekao, neka naredim vojsci, da si u blizini Gine stave maske. Tako bi videh, kad dolaze.«

»I?« me je zanimalo.

»Rekao sam mu, da Gina najverovatnije ne smrdi tako gadno, da bi vojnici trebali u njenom prisustvu stavljati gas maske na lice.«

Oba sva se zarežala. Ravno sredi glavnega krohota sta v kantino vstopila

general in polkovnik. Obema nama je smeh zamrznil in skočila sva v pozor. Nepremično sva stala. še dihati si nisva upala. Le zakaj sta morala ravno zdaj nosove pomoliti v kantino?

General naju je prijazno ogovoril:

»Na mestu voljno! Pitomci, ne treba smrzavati u mom prisustvu. Nikoga nečemo oderati na živo. U Kraljevu su starešine, da bi nas izbegle, skakali iz učionica kroz prozor. U Karlovcu su »nastavu« vodili samo pitomci i desetari. Puno toga smo doživeli na tim inspekcijama. Malo prije ste se smijali? Što je bilo tako smešno?«

Kolega je skomignil z rameni:

»Ništa posebno.«

General nizke rasti je vztrajal:

»Druže pitomac vodnik, i ja sam čovek i volim smeh.«

Spogledava se in prijatelj je povedal vic o osemdesetletniku milijonarju, ki je pričakoval sina od dvajsetletne žene.

General se je pristrčno zakrohotal:

»I ja imam prilično mladu ženu. Bitno je, da lovac zna, kada metu pogodi sa svojim metkom.« Med svojimi inšpekcijami je gotovo doživel že vse vrste komedij.

Zadnjo noč pred odhodom Gine je prišla na spored »bojna uzbuna«. To smo vsi vedeli. Poveljnik vojašnice je za dežurnega postavil izkušenega zastavnika prve klase, a mene za pomočnika. Od tiste prigode z bradači nisem več dežural z Avdijo. Prava milina.

In res, okoli poldruge ure zjutraj prideta general in polkovnik. Po uvodni proceduri, ki je vključevala salutiranje s poročanjem, general dobi prijaznejši obraz in mi ponudi roko:

»Druže vodniče, dajte uzbunu in probudite dežurnog.«

Hitro sem izvršil ukaz in v dežurnico priraca krmežljav zastavnik in predpisano salutira.

General ga je vprašal:

»Zašto me niste sačekali u budnom stanju? Znali ste za uzbunu.«

Zastavnik je pogoltnil slino in odvrnil:

»Dežurni ima pravo do odmora od ponoći do četvrte ujutro.«

General je prikimal:

»Pohvalno druže zastavniče!«

Zastavnik strumno odvrne:

»Služim narodu.«

General se je potem obrnil proti meni:

»Druže vodniče, je li u ovoj kući moguće dobiti kafu? Noć će biti vrlo dugačka.«

Strumno sem salutiral in hitel kuhati kavo. General me je med točenjem vode vprašal:

»Zašto vi kuvate kafu i ne razvodnik straže?«

»Razvodnik straže mora za petnaest minuta razvoditi stražu. A najvažnije je, moja kafa je puno bolja. Drug zastavnik može to potvrditi.«

General je zadovoljno prikimal:

»Odlično, druže vodniče!«

Rutinirano sem odvrnil:

»Služim narodu!«

Vojska se je medtem že zbrala. General in polkovnik sta spila kavo in se odpravila na krog. Midva z dežurnim sva ostala na varnem v dežurnici. Zastavnik je navihano pripomnil:

»Ako nije vse po PS, dobiće ostav.«

Na srečo je vse bilo po PS in ni bilo potrebe po ponavljanju.

Vojska je odšla iz vojašnice. Ostali smo samo dežurni vojašnice in straža. V zmedu hitrega premika iz vojašnice je poveljnik vojašnice pozabil na mojo zamenjavo. Na srečo, saj je raztreseni Čuko v paniki namesto svoje, oblekel mojo uniformo. Dežurnega je zamenjal poveljnik »pozadine«. Najprej se mi je zahvalil za paket kaset »Satansofta« za Spketrum, ki sem mu jih prinesel iz Slovenije. Ves blažen je bil, ko sem iz predala potegnil nekaj številčk Mojega mikra, a on mi je dal paket revij Svet kompjutera.

»Očitno ćeš ostati i sa mnom. Bar do povratka vojske u kasarnu. Nek ti ne bude krivo, da nisi u blatu tamo gore. Ovde ćemo si fino srediti. Možde bagatela sa kruga prije odlaska na teren. General je Avdiju na krugu propisno slao u tri p**** materine. Još ima prava na svetu.«

Avdija očitno ni imel prijateljev. Vsaj ne v vojašnici.

Na kosilo sva odšla v bližnjo restavracijo. Ja, bilo je bistveno bolje od ritja po blatu.

Naslednji mesec je prišel moj čas. Ko sem oblekel civilno obleko, sem se rokoval z vsemi in jim zaželel čim lažje nadaljevanje vojnega roka.

Priročni slovar jugovojaščine

Vsi dialogi so v srbsčini oziroma danes neobstoječi srbohrvaščini, uradnem jeziku poveljevanja in občevanja v JLA. S prevodom bi se izgubile mnoge ni-anse dialogov. Zlasti mnoge sočnosti nimajo ustrezne slovenske »protivrednosti«.

Mnogi mlajši se niste nikoli srečali z žargonom in izrazoslovjem bivše drža-

ve in njene vojske. Celo jezik, ki ni tako drugačen od slovenščine, vam je dlje od danes vseprisotne angleščine. Torej je pošteno, da v interesu obče izobraženosti podam kratek slovar s primerno razlago.

Ne bom se spuščal v vlogo JLA v času vojne za Slovenijo in zlasti težaven čas osamosvajanja od konca 80-tih let, zadnjih let SFR Jugoslavije.

V tistem času (1984/85) je bila JLA še drugačna vojska od tiste, ki se je umazala s krvjo državljanov, ki naj bi jih branila.

Danes, reko 25 let po koncu vojne za Slovenijo, je mogoče čas, da se JLA ne prikaže zgolj kot zločesta organizacija, temveč je v drugih časih igrala čisto drugačno vlogo. Takrat še niso bila tako očitna nacionalna nesoglasja in vojski je še uspevalo dušiti izbruhe nacionalizmov, čeprav so že tleli.

Imel sem srečo, ker sem služil v sorazmerno maloštevilnem podpornem rodu vojske. Zaradi nalog je imel ta rod nadpovprečno izobrazbeno strukturo in to se je tudi v praksi odrazilo. Nikoli nisem naletel na ekscese, tudi maltretiranja, kar naj bi se ponekod celo dogajalo.

ABHO – atomska, biološka i hemijska odbrana – atomska, biološka in kemijska obramba, danes RBK obramba.

Bradonja – neobrit človek

Čato – četni tajnik, običajno vojak, primeren za administrativne opravke. Ta položaj je bil med vojaki eden najbolj zaželenih, saj je običajno prinašal kar nekaj bonitet, odvisne so bile od kapetana čete. Največkrat so ga zasedali vojaiki, ki so se v času obuke (gl.) pokazali kot iznajdljivi in samoiniciativni.

Čebovanje – žargonski izraz za kaznovanje nespretnega nesrečnika (gl. mamina maza). Sredi noči so nanj vrgli odejo (**čebe**) in ga pretepli. Največkrat so uporabili palice, škornje ali pesti. Nesrečnika je sicer močno bolelo, a običajno ni imel vidnih poškodb. Hujše so lahko bile psihične posledice, zlasti po nekaj ponovitvah, saj nekateri pač niso zdržali vojaškega ritma. Starešine so takšno samovoljno kaznovanje formalno preganjali, a ob pojavu niso nikoli ukrepali, temveč so pogledali stran. Običajno so se nesrečniki vzeli v roke in se vsaj malo popravili, a včasih so se zgodile tudi tragedije (samomori ali krvavo maščevanje). V vojski je pač veljalo, da imaš samo eno pravico – pravico do uboganja in uklanjanja kolektivu. Čebovanje se je običajno zgodilo zaradi večkratnega kaznovanja celega voda zaradi napake enega. V času svoje službe nisem naletel na primer čebovanja. Mogoče za ilustracijo, v svojem vodu nisem nikoli uporabil razširjeno prakso kaznovanja vseh zaradi napake enega. To se mi je obrestovalo, saj sem imel po 2 mesecih stažiranja najbolje ocenjen vod čete (gl vojna disciplina).

Čizme – škornji, vojaški škornji so bili trpežni. Po prihodu v ŠRO smo pi-

tomci dobili vse novo, zato je kdo občasno pojarmal zaradi žuljev.

Čupa – dolgi lasje, v JLA so jih fantje skrivali pod kapo in pri tem dosegli zavirljiv nivo iznajdljivosti.

Dekontaminacija – postopek čiščenja posledic nuklearnega ali kemijskega napada. Za dekontaminacijo so bile odgovorne ABHO enote za dekontaminacijo. Poznali smo dekontaminacijo ljudi, infrastrukture in posebno enoto za dekontaminacijo vojnih sredstev. Vsak vojak je imel osebni komplet prve pomoči, ki je obsegal tudi osebna dekontaminacijska sredstva. Ključna oprema vojakov ABHO dekontaminacije so bili skafandri s popolno izolacijo. Tudi vozila so imela filtroventilacijski sistem, ki je preprečeval vdor kontaminiranega zraka ali vode v notranjost vozil. Pri postopkih ABHO ni bilo zafrkancije ali bližnjic.

Gadanje – streljanje. Vsak vojak je moral iti skozi pouk streljanja v okviru pehotnega urjenja (gl. pešadijska obuka)

Gina – Generalna inšpekcija narodne armije – glavna inšpekcije ljudske armade, vsako vojašnico je našla vsaka štiri leta. O njenih obiskih so krožile legende in komične zgodbe.

Gluma – tako smo rekli dejanjem posameznikov, ki so hoteli z namernim delovanjem doseči, da se jih pošlje na oceno sposobnosti služenja vojske.

Imitacija – imitacija nuklearnega udarca, bojnih strupov ali kontaminiranega območja. V ŠRO smo imeli opravka z res impresivnim naborom sredstev za imitacijo nuklearnih ali kemijskih napadov. Imeli smo tudi imitacije smrtonosnih živčnih strupov s 1000x manjšo strupenostjo.

JLA – kratica za Jugoslovanska ljudska armada

JNA – srbohrvaška kratica za Jugoslovenska narodna armija.

Juga – ljubkovalno ime za bivšo državo

Kantina – bife in trgovina s priboljški v sklopu vojašnice. Vojaki so lahko šli izven območja vojašnice samo 2x mesečno. Izjema so bili samo »izredni izhodi« z dovolilnico.

Kapetan – častniški čin, običajno poveljnika čete, v slovenski vojski stotnik. JLA je poznala sledeče častniške čine: podporočnik (dobil ga je gojenec vojne akademije po zaključku šolanja). Sledijo čin poročnik, kapetan, kapetan 1. klase, major je častnik postal po izpitu, vojaškem magisteriju, sledita še čina podpolkovnik in polkovnik. Za čin generala je potrebno narediti t. i. vojaški doktorat. Sledijo generalski čini general major, general podpolkovnik, general polkovnik in general armade, ki je bil najvišji čin v JLA.

Kasarna – vojaški izraz za vojašnico.

Krug – tako se je reklo območju vojašnice izven stavb

Logorovanje – taborjenje, terenska vaja, lahko je trajala tudi do 14 dni. Spalo se je v vojaških šotorih, narejenih iz **šatorskega krila** (šotorskega krila)

in vej. Nekateri spretnejši vojaki so pokazali izredno iznajdljivost. Pri pripravi šotora je veljalo – kakor si boš postlal, tako boš spal. Običajno so najkrajšo potegnile »mamine maze (gl.)«, ko jih je v dežju zalilo zaradi površne postavitve šotora na neprimernem mestu.

M 72 - jugoslovanska verzija znamenite ruske avtomatske puške Kalašnikov. Naša puška je bila malce boljša od izvirnika, izdelovali so jo s fiksnim ali zložljivim kopitom. M 72 je bila standardno orožje stažistov ABHO.

Mamina maza – vojaški izraz za nesamostojne rekrute. Njihova značilnost je bilo večno zamujanje, nespretno pospravljanje orožja, opreme in postelje in obče slabo opravljanje nalog. Večkrat so bili tudi fizično šibki in neprestano so jamrali. V ŠRO so dva takšna gojenca odstranili s šole (nista bila v mojem razredu) – eden je po nekaj tednih pobegnil domov, drugi je doživel živčni zlom. Nekateri starešine so vod zaradi enega ali več takšnih nesrečnikov kaznovali z dodatnimi kopanji jarkov, nočnimi *uzbunami* in podobnim. Vojaki so občasno takšnemu revežu podkurili s **čebovanjem** (gl.). Mamine maze so bili večinoma razvajenci, nesposobni življenja brez mamine strežbe. Redki so bili dejansko nepodobni. Nekateri so hoteli z »glumo« (gl.) doseči, da jih razglasijo za nesposobne in pošljejo domov.

Maska, gas maska – popularna izraza za plinsko masko, imel jo je vsak pripadnik JLA. Pripadnik ABHO si jo je moral nadeti v 8 sekundah. V Kruševcu smo v živo poskusili, zakaj je nujnih teh 8 sekund.

Mekana rakija – žganje, ki je precej blago in nima preko 25% alkohola. Pijača je bila v južnih republikah (zlasti Bodni in Srbiji) precej priljubljena.

Nastava – v vojaškem žargonu pouk. Del pouka je potekal v učilnicah, del na terenu. V ABHO je bilo veliko teoretičnega pouka, od spoznavanja bojnih plinov do nudenja prve pomoči in dekontaminacije ljudi, tehnike in infrastrukture.

Oddeljenje – osnovni, najmanjši vojaški oddelek v JLA. Običajno ga je vodil desetar, redkeje razvodnik. Desetar je postal vzoren vojak, ki je šel na kratek »desetarski kurs« (tečaj).

Ostav – vojaški izraz za ponavljanje. Običajno je to pomenilo vrnitev na začetni položaj in ponovno izvedbo celega postopka.

PDT vod – protidiverzantsko teroristični vod. Vsako armadno območje je imelo vsaj en takšen vod po znamenitem vdoru ustaške teroristične skupine na začetku 70-tih let.

Pešadijska obuka – v vojaškem žargonu se je tako reklo **pehotnemu urjenju**, je pripadalo vsakemu vojaku na začetku službe. ABHO je bil rod, namenjen reševanju, zato nas niso preveč mučili z običajnimi pehotnimi zafrkancijami. Zaklonišče za **stoječi stav** (v izkopenem zaklonišču je vojak stal) recimo

nismo kopali na kamnitem zemljišču ponoči v dežju, temveč na primernem terenu v lepem vremenu. In še takrat samo enkrat. Marsikaj smo spoznali kar skozi **pokazno vežbo** (demonstracija - pokazali so nam običajni vojaki) in se sami nismo mazali. Novim vojakom v času obuke se je reklo **gušter** (zelenec, kuščar, stara vojska jih je klicala s **frrrr**). Starim vojakom, ki so zaključili z obuko, se je reklo **đomba, džomba**. Ležernost »stare« vojske se je imenovala **džombiranje**. To je vključevalo tekmovanje, kdo je sposoben več prespati in nasploh pasti lenobo. Stara vojska je običajno služila v podpornih ali zalednih službah, kjer se skoraj nihče ni pretegnil. Pripadniki ŠRO nis(m)o nikoli okusili te ležernosti. Za nas so rekli, da smo ves vojni rok »gušterji«.

Pitomac – gojenec ŠRO. Vsi, ki so obiskovali ŠRO in uspešno končali polletno šolanje, s(m)o bili do konca služenja vojnega roka pitomci. V času služenja vojnega roka si bil najprej pitomac, zatem na vsaka dva meseca pitomac razvodnik, pitomac desetar, pitomac mlajši vodnik in pitomac vodnik do konca služenja vojnega roka. Ves čas so se do nas obnašali kot do častnikov (niso nas ticali ipd.). V rezervi je vsak, ki je dobil ustrezna priporočila, postal častnik s činom podporočnik. V rezervni sestavi je bilo napredovanje precej dobro regulirano. V Sloveniji je del gojencev ŠRO po končanem služenju odšel v TO, a del s(m)o postali del rezervne sestave JLA.

Pozadina – vojaški izraz za zaledne službe.

Pravila službe, popularno se je reklo **P.S.** – temeljna pravila o izvajanju vojne službe. Ta pravilnik je natančno reguliral delovanje vojske, tudi to, kako si zavežeš čevlje. Še takrat, ko sem služil, si nekateri niso znali zavezati čevljev ali zložiti obleke na kvadrat. Poleg je bil aktualen tudi Zakon o službi oboroženih sil.

Prekomanda – vojaški naziv za premestitev in nadaljevanje služenja v drugem kraju. ŠRO za ABHO je bila samo v Kruševcu, zato smo se po končanem teoretičnem delu šolanja raztepli po celi Jugoslaviji. Zenica, kamor so me premestili, je veljala za odlično prekomando.

Puzanje – vojaški izraz za tiholazenje

Raport – vojaški izraz za poročanje

Razvoditi – postopek menjave izmene na stražarskih mestih. vedno so bile tri izmene, menjave so bile na 2 uri. Stražar je 4 ure počival, 2 uri stražil. Straža je imela poveljnika straže in razvodnika straže.

SDO – suhi dnevni obrok. Dnevni paket konzerv in kruha. Običajno smo ga bili deležni 1x mesečno. Nekoč sem dobil konzervo rib, ki je bila starejša od mene.

SFRJ – Socialistična federativna republika Jugoslavija. Sestavljena je bila iz šest socialističnih republik (Slovenija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbi-

ja, Makedonija in Črna Gora) in dveh konstitutivnih SAP (Kosovo in Vojvodina – gl. Srbija). Državo je vodilo predsedstvo (kolektivni predsednik, iz vsake republike in avtonomne pokrajine je bil po en član, torej skupaj 8 njih, na čelu so se letno menjavali – v ključnem letu razpada države (maj 1989 – maj 1990) je bil predsednik predsedstva tudi bivši slovenski premier dr. Janez Drnovšek, kot predsednik SFRJ je podpisal nekaj spornih listin). Operativno je državo vodil zvezni izvršni svet (vlada, ki je imela izvršno oblast, sestavljali so ga predsednik in sekretarji za posamezna področja). SFRJ je imela tudi dvodomni parlament - zbor republik in pokrajin ter zvezni zbor. V vse te institucije je preko svojih političnih satelitov kadrovala takratna vodilna stranka – **Zveza komunistov Jugoslavije**, sestavljena iz republiških, pokrajinskih in vojaške organizacije. Bivši predsednik Slovenije, Milan Kučan, je bil v prelomnih časih predsednik **Zveze komunistov Slovenije**, do leta 1990 vodilne stranke v Sloveniji. Član ZKS je bil tudi Janez Janša, ki je bil znan kot izjemno zagnan pri zagovarjanju komunističnih idej. Kot zanimivost, Janez Janša je bil politkomisar zadnjega pohoda PO poteh AVNOJ-a.

Skiniti, skinjenje – v vojaškem žargonu dan, ko vojaško obleko zamenjaš za civilno in rečeš adijo vojnemu roku. Nekateri smo 150 dni pred tem imeli v omarici krojaški meter in najprej vsak teden, kasneje pa vsak dan »svečano« rezali tedne in dneve. Aktivni starešine so te metre preganjali, a nikoli pregnali.

Služim narodu – obvezni odgovor ob pohvali starešine podrejenemu.

Srbija – nekdanja Socialistična republika Srbija, ki je vključevala SAP Vojvodino in SAP Kosovo (SAP – Socialistična avtonomna pokrajina). Obe SAP sta bila konstitutivna člena SFRJ. Ravno to je metalo polena na ogenj srbskega nacionalizma konec 80-tih let 20. stoletja.

Starešina - naziv za častnika oziroma oficirja v JLA

Start – revija iz časov Jugoslavije, izhajala je v Zagrebu, bila je priljubljena zaradi nagice na sredini

Stažo – vojaški žargonski izraz za stažista, kot se je reklo pitomcu na praksi po zaključku šole. Pitomci s(m)o stažirali, torej imeli praktični del šolanja.

Suzavec – solzivec, bojni plin, ki povzroči pekoče solzenje. V ABHO smo ga uporabljali tudi pri nekaterih vajah, saj ne pušča trajnih posledic. V ŠRO smo imeli tudi t.i. imitacije močnejših strupov. Tako so testirali našo hladnokrvnost v primeru opravljanja s smrtonosno snovjo. Ne moreš postati (rezervni) oficir ABHO, če te ob prisotnosti živčnega strupa zgrabi panika.

Šinjel – plašč. Delovni plašč je bil najbolj zanesljiva zaščita pred značilnim bosanskim zimskim mrazom. Nikakor ne bom pozabil nočnega streljanja neke ledeno mrzle vetrovne decembrske noči. Brez »šinjela« bi zmrznil.

ŠRO – Škola za rezervne vojne starešine (šola za rezervne oficirje).

Titovka – pokrivalo v JLA. Vojska je imela enako oblikovano pokrivalo za svečano in delovno uniformo, a starešine so imeli za običajne službene in svečane namene šapke (pokrivala, podobna našim policijskim kapam), a titovka je bila del terenske in vojne uniforme.

Tovariš – obvezen naziv v času SFRJ. V vojski so bili drugovi (srbohrvaško tovariši), torej družje vodniče, družje kapetane itd.

Uzbuna – vojaški izraz za preplah z najvišjim stanjem bojne pripravljenosti. Običajno je vključeval zbor v bojni opremi in premik na predvideno lokacijo. Čas od signala za preplah do zbora se je meril. Če ni bil dosežen predpisan čas, se je ponovilo. V ABHO so se uzbune izvajale v času pešadijske obuke (gl.).

Vojna disciplina – vojaški red je temeljil na predpisanih postopkih. Pravzaprav je bila celotna vojaščina zaporedje natanko predpisanih postopkov. Natanko je bilo predpisano, kako in v koliko časa se pospravi postelja, kako se zлага oprema, oblačila v kaseti (gl.), čevlji, orožje ipd. Namen tega je bilo urjenje natančnosti in hitrosti. Vse je bilo natančno popisano v Pravilu službe (gl. Pravila službe), ki je bila nekakšna vojna biblija tistega časa. Nikoli en bom pozabil zlaganja obleke v kvadrat 40x40 cm ali postelje na ravno linijo. Seveda ni bilo čistilk, zato si je vojska morala sama vzdrževati čistočo. Tudi čas za to je bil natančno predpisan.

Vojnički pasulj – vojaški pasulj, značilna hrana za na žlico. Še danes se vsakdo spominja JLA po dobrem pasulju. Jed je bila enostavna za pripravo in okusna.

Zastavnik – podčastniški čin v JLA, ustreza praporščaku v slovenski vojski. Večina činov je imela še stopnje, imenovane 1. klasa. Po končani srednji vojaški šoli je gojenec dobil čin vodnika.

Podčastniški čini JLA so sledeči: vodnik, vodnik 1. klase, starejši vodnik, starejši vodnik 1. klase, zastavnik in zastavnik 1. klase. Vojaki so dosegli čine razvodnik, desetar in v civilu nekateri tudi mlajši vodnik. Gojenci ŠRO so v času služenja dosegli čin vodnik, a po vrnitvi v civilno življenje so pridobili čin podporočnika in vsaj v rezervi JLA napredovali po predvidenem časovnem načrtu.

Zemljak, zemljače – rojak

OPOMBA:

Dialoge sem pustil v jugoslovanski srbohrvaščini, saj s prevodom v slovenščino izgubi svojo udarnost.

V čudovitem svetu Martuljkov

Planinski potopis – Kukova špica 2421 m, 4. julij 2000

Martuljki so najbrž najbolj pravljica alpska gorska skupina pri nas. Pravzaprav gre za zablodeli ostanek nekega drugega časa, neke druge dežele. Nekajkrat sem se potikal v divjini martuljskih brezpotij brez rdeče belih planinskih oznak. Običajni planinci poznajo samo Špik z njegovo impozantno trikotno severno steno. V njej se je pisala medvojna zgodovina slovenskega alpinizma. Poleg Špika se je markacijam podredil Sleme, zaključek skupine nad Mojstrano.

A Špik je navkljub napornemu markiranemu vzponu od Koče v Krnici eden najlažje dostopnih vrhov skupin. Martuljki nam v vasi Gozd Martuljek, ali še bolje, iz Srednje vasi, podarijo eno najbolj presunljivih panoram v Alpah nasploh. Res je. Za pravljico gorsko kuliso vam ni treba v Dolomite ali še kam dlje! Vse, kar potrebujete za eno najčudovitejših gorskih panoram, je pot v Srednjo vas. Ste to vedeli?

Martuljki so prečudovita gorska nevesta, ki se zna večje otepati snubcev. Markirani poti je za vzorec in tako je tudi prav. Nekaj je treba pustiti za pustolovščine in čar prvobitnega pionirstva. Edine planinske postojanke so skromni bivaki. Na srečo ti bivaki niso čisto lahko dostopni, zato niso postali pribežališče zastojkarjev. V njih so samo žimnice in odeje. Torej nobenih tušev ali strežbe. V njih imate samo to, kar prinesete s sabo.

Bivaki niso namenjeni zastojkarskemu prenočevanju, temveč nujno potrebnemu prenočevanju na dolgih turah. Pri vzponih na največje martuljske vrhove vam spanje v bivakih ne uide. Malo katera tura je krajša od 10 ur. Vsa izhodišča so precej nizko, med 500 in 1000 m nadmorske višine, a glavni vrhovi sežejo preko 2400 m.

Vsako vandranje med presunljivimi špicami brezpotij Martuljkov je pravljica, a prve nikoli ne pozabiš. Mislim na prvo turo v osrčje te gorske skupine.

Šlo je nekako tako. Zdaj že davnega julija 2000 sem se udeležil planinskega izleta pod vodstvom Toneta Primožiča iz Planinskega društva Celje Matica. Izbrani cilj je bil srednje zahteven vrh Kukova špica, ki s svojimi 2421 m velja za enega lažje dostopnih brezpotnih vrhov skupine. S svojo pravilno piramido na skrajnem desnem koncu panorame Julijcev pade v oči, a skoraj nihče ne ve povedati imena priostrene špice. Za večino planincev je to Terra incognita. Od vznožja pri 850 metrih, pa do vrha, oddaljenega skoraj 1600 višinskih metrov,

ni nobene markacije, gostilne, vodnega izvira, niti spodobne sence. Neoznačena steza se zlasti nižje večkrat razcepi. Katera je prava? Tu pomagajo izkušnje in nos za pravo smer.

Za Martuljke v osebni režiji je nujna planinska praksa. To pomeni obširno zbirko klasičnih planinskih trofej. V nogah moraš imeti spodobno višinsko metražo in kilometrino v svetu nad 2000 m nadmorske višine. Zagotovo je treba prehoditi vse markirane planinske poti v okolici, da dobite občutek za prostor.

Seveda si morate pred vstopom v brezpotni svet, ne samo Martuljkov odgovoriti na sledeča vprašanja:

- 1) Se mi zdi spanje v kočah, zlasti na skupnih ležiščih, neudobno?
- 2) Se morate vsaki dve uri spočiti v senci ob vrčku piva?
- 3) Morate med planinskim izletom dobiti topel obrok?

Če ste na vsaj eno od zgornjih vprašanj odgovorili z DA, potem Martuljki verjetno (še) niso za vas.

Zagotovo nekaj velja - visokogorja ne moreš začeti spoznavati v tem odmaknjenem in zahtevnem svetu. Čeprav je Kukova špica ena lažjih tukajšnjih trofej, nikakor ni lahka. Pravzaprav sodi v nabor zahtevnih in napornih izkušenj. Streti je treba precej orientacijskih orehov in se seveda ne gre brez psihofizične pripravljenosti. Toliko za uvod.

Vse skupaj se je začelo na Glaziji ob peti uri zjutraj. Za planince velja, rana ura, zlata ura. Začetek se je začel zelo deževno, a napoved je obetala umik padavin in lep dan. Zametek napovedi o lepem vremenu se je začel uresničevati na počivališču Voklo. Še v dežju smo opazovali jasnino, ki se je širila od Julijcev proti nam. Kukova špica je sijala v žarkem jutranjem soncu. Kako prelestna panorama!

Čakala nas je še pot do Mojstrane. Tam smo se usmerili v Vrata. Dolina ni samo izhodišče za Triglav, Škratico ali vrhove okoli Kriških podov in tamkajšnjega Pogačnikovega doma. Vzhodni pristopi do osrčja Martuljkov gredo od Poldovega ali Tilešovga rovta v Vratih. Avtobus je sopihal mimo Koče pri slapu Peričnik in nas stresel v hladno jutro ob Tilešovem rovtu, kjer se cesta sreča plazom Črlovec.

Izhodišče: 850 m nv.

Začelo se je lepo in optimistično. Najprej smo prečili grušč, nanošen s pomladanskim hudournikom, zatem nas je neoznačena pot odpeljala v gozd. Kmalu nas je srečala značilna martuljška strmina. V kakšnem zoprnem melišču bi nejevoljno stisnil zobe, a tod me je objemal občutek gibanja v svetu čiste pravljice. Razgledi so se vse bolj širili in pridobivali na osupljivosti. Gorsko okolico sem občudoval iz še do takrat nikoli videnega zornega kota. Uživali

smo v neokrnjeni naravi. Steza je, navkljub obljudenosti za martuljske razmere, komaj vidna in se je nekajkrat razcepila bog ve kam, a za izkušenega vodnika sledenje pravi smeri seveda ni predstavljalo problema. Na srečo je uvodni del poti potekal po gozdu, ki je kljuboval divji gorski naravi.

Večinoma smo molčali. Ne moreš sočasno govoriti in vpijati vtisov. Tudi tempo hoje ni bil ravno sprehajalni, temveč konkretno gorniški.

Čez kakšni dve uri smo, na višini okoli 1500 m, prišli do lovske poti Poldov Rovt - Sleme. Ta pot poteka vzporedno z glavnim grebenom v senci gozda. Ubrali smo jo levo navkreber.

Mogoče kaj o Slemenu, ko smo se mu že tako približali ...

Sleme je sorazmerno lahko dostopen vrh z nekaj metri nad 2000. Nanj pelje markirana pot iz Mojstrane. Seveda je pridevnik lahko tukaj silno relativen, saj je del poti izredno strm in postane zahtevna past v neprimernih vremenskih razmerah. Po markirani poti je do vrha dolgih in napornih 1500 višinskih metrov. Vmes je celo planina, kjer še pasejo in imajo prijaznega psa.

Pot na Sleme s prej omenjenega odcepa ni markirana. Gledano z vhoda, je Sleme nekakšen skrajni desni zaključek venca Julijcev, a se ob čudoviti Kukovi špici nekako izgubi.

Kmalu zatem smo prečkali kar zoprn Veliki Črlovec. Vsa njegova veličina je obilje grušča in veliki dol in gor. če je mokro, zna biti nadležno in nevarno.

Vse bolj sem se zavedal, da sem se znašel v skupini izurjenih planink in planincev. Vsak od njih je pojedel precej planinskih žgancev. Nihče ni navkljub kar hitremu tempu, ki ni jenjal, zaostajal ali imel kakšne druge težave. Za izlete v zahtevnejša brezpotja je ključna pripravljenost, fizična in psihična.

Prijatelja Slobodana sem čez čas ogovoril:

»Kaj misliš, velja ta, gora ni nora, nor je tisti, ki gre na njo?«

Kolega je naredil požirek in se zarežal:

»Zanimivo. Zakaj so potem vse norišnice v dolini? Če bi veljal ta rek, bi imeli namesto Planinskega doma Kredarico Psihiatrično bolnico Kredarica ali Blaznico Planika.«

Potem je sledilo še nekaj vicev in postanek za gašenje žeje. Nekateri so že napadli svoje sendviče. Slobodan je bil zanimiv možakar. Svoje čase je imel precej nezdrave navade. Ko ga je bolezen opozorila, je vse obrnil na glavo. Iz nerodnega, malce elegantno zaobljenega moža brez kondicije, se je preoblikoval v žilavega gornika.

Sonce ni poznalo nobene milosti. Na ramenih sem čutil težo nahrbtnika. Na srečo grla in smolo ramen sem imel nahrbtnik obilno založen s tekočino. Vedel sem, da bom cel dan živel od tega, kar imam na hrbtu – čisto po kamelje.

Film sem poslikal še pred koncem polovice poti. Prijatelja Slobodana sem

na primernem mestu prosil, naj me slika s Triglavom v ozadju. Hotel sem prijateljem prirediti kviz ugibanja lokacije fotografa (rezultat kviza: tudi planinci z ogromnim stažem niso niti približno ugotovili lokacije). To so bili časi pred vsesplošno digitalizacijo vsega. Verjetno samo najstarejši veste, kako je šlo s fotografskim filmom. Film je imel do 36 posnetkov in dokler ga nisi razvil, nisi vedel, kaj imaš zabeleženo. Dva filma na izlet je bil že vrhunski luksuz, zato smo pazili na vsak posnetek. Nismo kar v tri dni klikali po prožilcu in potem 100.001 površno naklikan posnetek delili s širnim svetom. Torej si lahko zamislite, kako razsipen sem bil – 36 posnetkov v dobrih 2 urah. A kaj, ko je bila narava tako čudežno neokrnjena. Fotoaparat je kar sam škljocal. Slobodan se je pohecal:

»Tebe bo pa izlet drago prišel.«

Kaj moreš? Filmi niso bili zastonj, potem še razvijanje. A izdelek si držal v roki. Ker si se za vsak »škljoc« potrudil, so bili posnetki v povprečju na višji estetski ravni.

S sabo smo imeli tudi simpatičnega kužka. Ne morete si misliti, koliko spretnosti v skalah je pokazal ta majhen štirinožec. Videlo se je, da je »star planinec«. Razposajeno je skakljal okoli nas in v zahtevnejšem svetu je pokazal gamsje veščine. Zlasti ko je zagledal gamsa. Zapodil se je za njim in hecno je bilo videti majhnega kužka med igro gamsjega pastirja.

Strmina je postajala vse hujša. Prišli smo do razcepa poti. Ker smo bili sredi nemarkiranega, seveda ni nobenih planinskih oznak in smernih tabel. Z malo sreče so takšna razpotja v brezpotju označena z možici. To so kamniti kupčki kamenja, ki te na ključnih mestih opomnijo na pravo pot. A žal imajo svoj rok trajanja, ki ga določa silnost in obseg snežnih plazov. Zlasti na izpostavljenem območju, kjer smo se nahajali. Sledov silnih snežnih plazov je bilo povsod dovolj.

Pogumno smo se zagrizli v strmino desno navkreber. Temu predelu se reče Čez Gulce, ki se na vrhu izteče v istoimensko sedlo med Kukovo špico in Škrnatarico. Res pravo ime. Povsod je večinoma vladala golota, posledica snežnih plazov in ostalih vremenskih okoliščin. Pot se spretno vije med travami in skalami vseh dimenzij, občasno je treba premagati kakšen fino začinjen skok, a vse to je, če se izrazim kulinarično, čudovita planinska enolončnica. Na senco dreves smo pozabili že nekako pred uro in več. Sonce se je zabavalo s tem, da nas je žgalo in sililo v praznjenje zalog tekočine. Nebo se je po celonočnem naluvi prijetno očistilo. Zaščitni faktor 25 (takrat še ni bilo faktorja 50) je napel vse mišice v službi varovanja pred zoprnimi sončnimi opeklinami.

Na enem od počitkov sem razmišljal o svojem obisku Martuljkov pred komaj 14 dnevi. Takrat sem se udeležil izleta PD Grmada na Špik. To je bil izlet v čisto drugačnem kontekstu.

Tako različni, a istočasno lepi turi. Tako pač je, ni pomembna gora, pomemben je človek in njegov odnos do gore.

Sedlo med Škrnatarico in Kukovo špico je bilo vse bližje. Moj nahrbtnik je postajal lažji, kajti litri tekočine so menjali lokacijo iz plasten v moje nikoli odžejano grlo. A zmanjševanja teže nekako nisem čutil.

Naj vam ob tej priliki naštejemo, kaj sem v svoji 75 litrski omari vlekkel v gore. Imel sem 10 bombažnih majic, brisačo, tri bombažne rute, 4 plastenke po 1,5 litra tekočine, pristrčnico kratkega, zalogo sendvičev, rozine, čokolado, kapo, rokavice, pulover, anorak, rezervne nogavice, kratke in dolge hlače, kremo za sončenje, kapo s ščitnikom, prvo pomoč, kamor je sodil tudi gel proti bolečinam, kremo za obraz in seveda pisarniški komplet. Sem omenil komplet pribora za kampiranje? Nož, vilice, žlica in lična posodica, kjer je bilo to spakirano. Zraven je sodil še švicarski nož. Celo odpiral za buteljke je imel. Samo buteljke ni nihče prinesel. Škoda. Ugotovil sem tudi, da imam s sabo še komplet za britje. Pasto, ščetko in brivnik. Torej, ni ga čez skrbi za lep videz. Seveda ni izostala zobna ščetka s pasto. Mislite, da sem imel veliko? To so bili čisto drugi časi. Sodobna oprema je šele trkala na naša vrata. Prvo t.i. »antišvic« majico sem kupil šele naslednje leto, a prvi moderni planinski anorak sem si prilastil tri leta kasneje.

Končno smo po dobrih štirih urah zaužili nežne trave Grla na dobrih 2200 metrih. Poznavalec tamkajšnjih brezpotij mi je pokazal žleb, zahtevno »pot« na Škrnatarico. O njej me je podučil:

»Najbolje je vrh naskočiti še takrat, ko je v žlebu sneg. S cepinom in derezami je bistveno bolje od ubijanja po šodru. Na vrh se pride tudi z druge strani.«

Dve leti kasneje sem dejansko spoznal Škrnatarico s tiste »druge« strani, ko sva si jo s prijateljem in vodnikom Tomažem vzela po znamenitem grebenu Dovški križ – Škrnatarica. A o tem kdaj drugič.

Seveda smo vsi pokukali v luknjo na drugi strani. Res je bilo kaj videti. A namesto daljšega razgledovanja smo se odpravili po zahtevnem skrotju na vrh. Čez pol ure smo stali na razglednem vrhu. Zaradi svoje odmaknjene lege je Kukova špica odlično razgledišče. Julijci so vidni iz čisto drugačnega zornega kota. Še najbolj osupljiv je bil pogled na bližnje vrhove. Zastor veličastne Široke Peči, enega najtežje dostopnih slovenskih vrhov, Dovški križ in greben do Škrnatarice objemajo najskrivnostnejšo krnico Slovenije, ljubkovalno imenovano Amfiteater, drugače ima uradno precej dolgočasno ime – Krnica za Široko

pečjo. Ravno Kukova špica je najprimernejše razgledišče na ta skrivnostni kraj, pozabljen od ljudi in bogov. Dostop do nje zahteva alpinistične veščine igranja z vrvjo in obilo kondicije, spečano z veščino plezanja po zahtevnem in krušljivem skalovju.

Mogoče zanimivost, s katero se verjetno mnogi ne boste strinjali - v brezpotnem svetu je lažje gor kot dol. Ko tukaj prideš na vrh, nisi naredil pol poti, temveč samo tretjino. Dve tretjini pobere spust.

Vrnimo se k našemu Amfiteatru. Veličastni krater je kot arena, obdana s stolpi vilinske trdnjave v središču pravljичne dežele. No, saj tudi je pravljичna dežela. Naj kaj povem o Široki peči (najvišji stolp seže do višine 2497 m)? Gre za mogočno gorsko zobovje, ostanek okostja velikanskega zmaja, poginulega v časih pravljič. Vsak škrat, ki ga boste srečali na brezpotjih Martuljkov, vam bo o tem kaj povedal. Le pozorni morate biti.

Široka peč se je človeških snubcev branila vse do konca 20-tih let 20. stoletja. Takrat je klonila pred navezo Skalašev, slavnih pionirjev zlate dobe medvojnega alpinizma. Če imate kaj pionirskega v sebi, si v knjižnici najdete kakšno knjigo iz tistih časov. V nekaterih knjižnicah jih še imajo. So dragocen zapis nekih drugih časov o čisto drugačnem gorništvu. Široka peč je tudi danes zelo redko obiskana, saj nanjo ni »običajnega« dostopa.

V lepem in sončnem smo se naužili razgledov in se počasi odpravili navzdol. Začetni del poti smo šli po isti poti. Drugega nam ni preostalo. Edina pot na Kukovo špico, ki ne vključuje alpinističnega štrikanja, je Čez Gulce. Drug dostop gre po JV razu, kar pa je rezervirano za pustolovščin željne alpiniste, oziroma izurjene gornike v spremstvu gorskega (ne planinskega) vodnika.

Nismo sestopili do izteka Črlovca, kjer smo se zapodili v hrib, temveč smo se podali po lovski poti do Poldovega rovtu. Pot se je počasi spuščala. Navkljub ne preveč težkemu sestopu, se je vlekle in vlekle. Prijatelj Tomaž je pokazal z možici označen odcep za Škrnatarico čez Tičarico:

»Tukaj se gre na Škrnatarico.«

Zvedavo sem vprašal:

»Je težko?«

Zasmejal se je:

»Veliko težje od današnjega sprehoda.«

Pogoltnil sem slino in ugotovil, kako malo planinskih žgancev sem pospravil. Nisem si mislil, da bom leto kasneje z njim in prijateljem Dragom kolovratil po še težjem ...

Na tem delu sestopa smo imeli tudi manjšo nesrečo. Eden od udeležencev je nerodno padel in se kar močno udaril v glavo. Pomagali smo mu na noge, mu dali tekočino in odvedel se je do Poldovega rovtu. Mislim, da je vse mimo.

Kakšna zмота. Od Poldovega rovta do Aljaževega doma v Vratih je še kar konkreten kos asfalta. Po 10 urah se je ta zadnji del vlekel kot ponedeljek pred plačo. A to je cena, ki jo je treba plačati za čudovito izkušnjo.

Avtobus je že čakal. Hitro sem smuknil do svojega sedeža in se preobul. Ko sem s sebe potegnil prešvicane nogavice sem glasno krementiral aromo:

»Če se hoče kdo zadeti, imam joint. Zadene v šusu!«

Tomaž je odvrnil:

»Veš, če omenjaš joint, lahko samo zašepetaš, pa te bomo vsi slišali na drugem koncu doline.«

Nesrečnik, ki je padel, je počasi prišel k sebi in barva zombija je počasi izginila. Ob pivu je razlagal:

»Tole, kar se je zgodilo, je poplačilo nezgode na Kočni. Pozimi sem zletel in se tik nad prepadom ujel s cepinom. Zdaj sem pač plačal, kar sem iskal. Če ne bi maloprej dal čelade dol, ne bi nič bilo.«

Nekdo se je zarežal, ker se je izteklo brez posledic:

»Na srečo imaš vgrajen rezervni šlem.«

Dodal sem:

»Še sreča, da piva ne zmanjka.«

Dobro razpoloženi se vkrcamo v avtobus. Do doma je bila še dolga pot, saj takrat še ni bilo avtocest. Samo posamični kraki, ki so se jim avtobusni šoferji praviloma izogibali.

Izleti Toneta Primožiča bili so vedno nekaj posebnega. Vodil je ljudi tja, kamor jih nihče. Z njim sem bil kasneje še na več izvrstnih turah. Že sami cilji njegovih izletov odvrnejo nepripravljene, saj se redno izogiba znanim planinskim destinacijam.

Na Kukovo špico sem se še vrnil. Že čez tri leta sva si z Alenko izbrala peklensko vroč dan. Elegantna gora je bila vredna celotnega navora od Aljaževega doma do vrha in nazaj.

In ja, komplet za britje sme pustil v koči. Tudi zobne ščetke nisem potreboval.

Opomba glede priloženih slik

Vse fotografije so bile posnete avgusta 2003, ko sem z Alenko ponovil to čudovito planinsko izkušnjo. Imela sva srečo z vremenom.

Pogled na Cmir (spredaj) in Triglav (zadaj) z lovske poti nad Vrati (Martuljska stran)

Pogled na Kukovo špico

Čudovito zobovje Martuljkov.

Vpogled v skrivnostno in nedostopno Krnico za Široko pečjo, popularno imenovano Amfiteater

Na vrhu Kukove špice

Magična bibliografija

Tiskane knjige

- Vitezi in Čarovniki - Indigo otroci, 978-961-91614-5-6 (2007)
- Vitezi in Čarovniki - Indigo novi svet, 978-961-92766-8-6 (2011)
- Vitezi in Čarovniki — Votlina skrivnosti, 978-961-93373-0-1 (2012)
- Atlantida: Imperij sončnega boga, 978-961-93676-8-1 (2015)
- Padec svetih: Povesti iz sage Vitezi in Čarovniki 978-961-93793-5-6 (2016)
- Poezija magije in mistike: Tako je Bog govoril 978-961-93793-6-3 (2016)
- Vzpon Elejle: Povesti iz sage Vitezi in Čarovniki 978-961-93793-8-7 (2016)
- Vitezi in Čarovniki 1: Vzpon indigo otrok 978-961-93507-8-2 (2016)
- Vitezi in Čarovniki: Votlina skrivnosti (obnovljena) 978-961-94219-2-5 (2017)

- Somrak Drugotnosti: Povesti iz sage Vitezi in Čarovniki 978-961-94219-3-2 (2017)
- Mlada literatura - temeljni priročnik za pisanje objavljive proze, 978-961-6458-10-8 (2018)
- Magijska gimnazija Lubiana, 978-961-94219-4-9 (2018)

E-knjige

- Vitezi in Čarovniki: Votlina skrivnosti (2013)
- Vitezi in Čarovniki: Vzpon indigo otrok (2014)
- Vitezi in Čarovniki: Indigo otroci (2014 - BREZPLAČNO)
- Vitezi in Čarovniki: Zadnji boj Zeolije (2013)
- Vitezi in Čarovniki: Duhovi Aldeverga (2013)
- Vitezi in Čarovniki: Indigo novi svet (2014)
- Rokodelstvo spekulativne fikcije 1 Delavnica kreativnega pisanja za vsakogar(2013)
- Atlantida: Imperij sončnega boga (2015)
- Teorija & Praksa e založništva (2015)
- Poezija magije in mistike: Tako je bog govoril (2015) - poezija
- Povesti od tod in tam (2015) - zbirka kratke proze (BREZPLAČNO)
- Somrak Drugotnosti, Povesti iz sage Vitezi in Čarovniki (2015)
- Padec svetih: Povesti iz sage Vitezi in Čarovniki (2016)
- Magijska gimnazija Lubiana (2017)

Z avtorjem lahko kontaktirate:

bojan.ekselenski@samozalozba.eu

<http://samozalozba.eu>

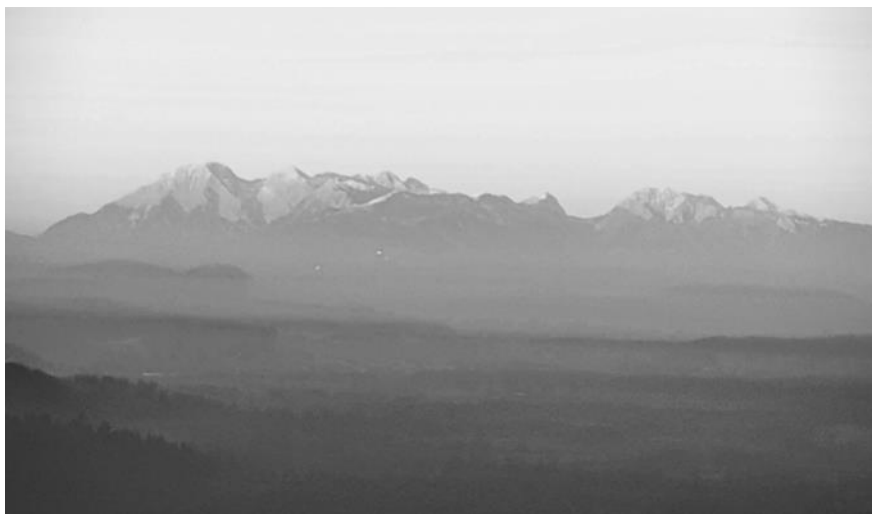
<http://vitezicarovniki.com>

Na vsakem koraku se lahko najde kaj zanimivega. Samo pozoren moraš biti.
(s poti na Vipoto pri Celju)

Pomladna Logarska dolina

Panorama osrednjih Grintavcev (Kamniško Savinjske Alpe) - pogled s Sv. Ane nad Podpečjo

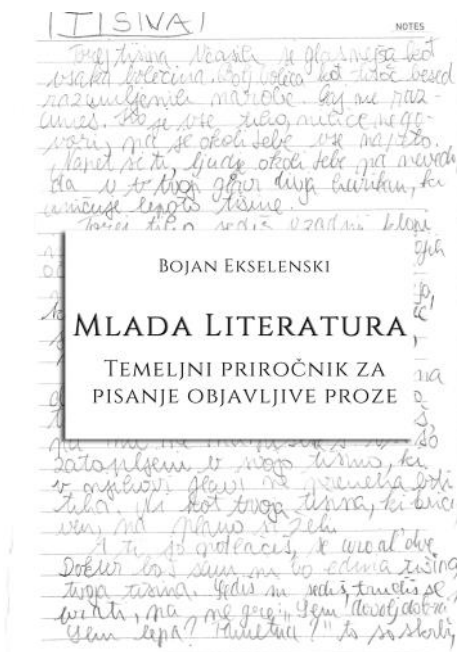

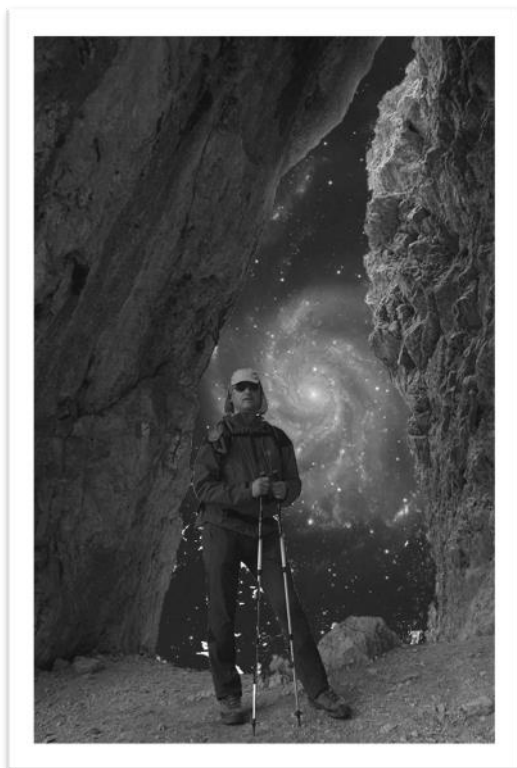
Huda ura se pripravlja nad osrčjem Dolomitov (slikano z Laste de Lusía - cca. 2300 m)

Triglav vlada nad svojo gorsko okolico (pogled z Ratitovca)

Rodil se je 29. 6. 1964 v Celju. Obiskoval je IV. Osnovno šolo Celje, ki se je preimenovala v osnovno šolo Ivan Kovačič Efenka in znova nazaj v IV. OŠ. Srednjo kemijsko šolo je obiskoval v Celju. Tudi ta šola se je preimenovala, osamosvajala in še kaj. Po srednji šoli je odslužil takrat obvezno vojaščino in se zaposlil v Cinkarni Celje, kjer vedri in oblači še zdaj. Mimogredno je ljubiteljski izredni študent EPF Maribor. Živi, živetari in ustvarja v Celju, s pogledom na parkirišče, ki je vmes postalo gradbena jama in na koncu znova parkirišče in še vsevedni bog ne ve, kaj še bo.

Trenutno predseduje **Celjskemu literarnemu društvu** in objavlja v različnih literarnih revijah v Sloveniji in v različnih tujih zbirkah. Napisal je 12 tiskanih in 14 elektronskih knjig. Udinjal se je tudi kot sourednik pri edinih dveh antologijah slovenske fantastike, izdanih v zadnjih letih. Od leta 2016 je urednik Supernove, edine slovenske revije za fantazijsko književnost. Aktivno deluje na področju promocije kakovostne fantastike, ki je eno od najbolj zastavljenih literarnih področij pri nas.